

Protokół

2. posiedzenia I. sesyi X. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 14. lutego 1914.

Początek o godz. 11 minut 40 przed południem.

Przewodniczący : Marszałek krajowy JE. Adam hr. Gołuchowski.

Sekretarze : Mieczysław Urbański, Stanisław Kasznica, Teodor Rożankowski i Stanisław Biały.

Obecnych posłów 150.

Ze strony Rządu : c. k. Namiestnik JE. Witold Korytowski i Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Stanisław Grodzicki.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, że protokół pierwszego posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek poświęca dłuższe wspomnienie pośmiertne ś. p. Wacławowi Zalesskiemu, c. k. Minislrowi skarbu, którego to przemówienia wysłuchała Izba stojąc, oddając w ten sposób hołd Jego zasługom.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że pp. Rayski, Kozłowski i Zaremba – Cielecki złożyli mandaty poselskie.

Marszałek oznajmia, że udzielił ośmiodniowych urlopów p. p. ks. Janowi Jaworskiemu i Sozańskiemu, a jednodniowego urlopu p. Bilińskiemu.

Marszałek wzywa sekretarza p. Urbańskiego do odczytania pism sądowych.

Sekretarz p. Urbański odczytuje pismo c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie, Oddział VII z dnia 27. grudnia 1913 Lcz. Vr. $\frac{909}{48}$ /13 w sprawie zezwolenia na karno-sądowe ściganie p. Tomaki o występki z § 12 ustawy z dnia 26. stycznia 1907 Nr. 18 Dz. pp.

Izba zgodnie z wnioskiem sekretarza p. Urbańskiego przekazuje bez rozprawy to pismo mającej się wybrać komisji prawniczej.

Sekretarz p. Urbański odczytuje pismo c. k. Sądu powiatowego w Rzeszowie Oddział VI z dnia 6. stycznia 1914 Lcz. Ns. VI. $\frac{428}{2}$ /13 w sprawie zezwolenia na karno-sądowe ściganie p. Tomaki z powodu przekroczenia z § 411 u. k.

Izba zgodnie z wnioskiem sekretarza p. Urbańskiego przekazuje bez rozprawy to pismo mającej się wybrać komisji prawniczej.

Sekretarz p. Urbański odczytuje pismo c. k. Sądu powiatowego w Kałuszu Oddział IV. z dnia 23. stycznia 1914 Lcz. Ns. IV $\frac{2}{3}$ /14 w sprawie zezwolenia na

karno-sądowe ściganie p. Kurowca z powodu przekroczenia obrazy czci z § 496 u. k.

Izba zgodnie z wnioskiem sekretarza p. Urbańskiego przekazuje bez rozprawy to pismo mającej się wybrać komisji prawniczej.

Sekretarz p. Urbański odczytuje pismo Izby Radnej c. k. Sądu krajowego karnego we Lwowie z dnia 1. grudnia 1913 Lcz. Ns. 870/13 w sprawie zezwolenia na karno-sądowe ściganie p. Baczyńskiego z powodu występku obrazy czci popełnionej drukiem z §§ 488, 491 i 493 u. k.

Izba zgodnie z wnioskiem sekretarza p. Urbańskiego przekazuje bez rozprawy to pismo mającej się wybrać komisji prawniczej.

Sekretarz p. Urbański odczytuje pismo Izby Radnej c. k. Sądu krajowego karnego we Lwowie z dnia 20. stycznia 1914 Lcz. Ns. IX. $\frac{332}{2}$ /14 w sprawie zezwolenia na karno-sądowe ściganie p. Cegielskiego z powodu występku obrazy czci popełnionej drukiem z §§ 488, 491 i 493 u. k.

Izba zgodnie z wnioskiem sekretarza p. Urbańskiego przekazuje bez rozprawy to pismo mającej się wybrać komisji prawniczej.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 14. lutego 1914, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji administracyjnej Ls. 476.

Komisji prawniczej Ls. 194, 464.

Komisji gospodarstwa kraj. Ls. 241, 242, 244, 311, 339, 463, 528, 674, 725.

Komisji komunikacyjnej Ls. 195, 196, 199, 237, 283, 354, 493, 526, 669, 673, 696.

Komisji przemysłowej Ls. 427.

Komisji bankowej Ls. 383, 645.

Komisji sanitarnej Ls. 652

Komisji wodnej Ls. 428.

Komisji reformy wyborczej Ls. 555 do 578, 633—636, 698 704.

Komisji zapomogowej Ls. 460, 630.

Komisji budżetowej Ls. 148—166, 169—181, 183—190, 192, 193, 197, 198, 204, 212—233, 235, 238—240, 243, 245—274, 282, 284, 304, 307—310, 312—338, 340—343, 347—352, 355—367, 372, 377—382, 384, 386—389, 391, 395—406, 412—426, 429—450, 455, 459, 461, 462, 465—472, 474, 475, 479—489, 494—496, 498—521, 524, 527, 529—534, 536—543, 547—549, 551, 579—622, 624—628, 632, 640—644, 650, 651, 653—662, 665—668, 670—672, 675—679, 682, 683, 686—695, 697, 705—710, 712, 715—720, 722, 804—806, 808—811, 814—828, 831, 833—864.

Komisji szkolnej Ls. 167, 168, 182, 191, 200—203, 205—211, 234, 236, 275—281, 305, 306, 344—346, 353, 368—371, 373—376, 385, 390, 392—394, 407—411, 451—454, 456—458, 473, 477, 478, 490—492, 497, 522, 523, 525, 535, 544—546, 550, 552—554, 623, 629, 631, 639, 646—649, 663, 680, 681, 684, 685, 711, 713, 721, 723, 724, 807, 812, 829, 830, 832.

Po odczytaniu petycji Ls. 804/569 Wydziału powiatowego w Rohatynie o subwencję na utrzymanie instruktora rolnictwa, przemawia poseł Aleksander Krzeczunowicz, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom, jak wyżej

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego punktem pierwszym jest:

Wybór 4 sekretarzy, 4 kwestorów i 12 rewidentów.

Marszałek zaprasza na skrutatorów pp. Stadnickiego (młodsze), Kurowca, Bednarskiego i Krasickiego, oraz wzywa posłów do oddawania kartek do wszystkich tych wyborów łącznie.

Posłowie oddają kartki, a po ukończeniu głosowania i skrutynium wzywa Marszałek komisję skrutacyjną do zdania sprawy z wyniku skrutynium.

P. Będnarski imieniem komisji skrutacyjnej zdaje sprawę z wyniku skrutynium.

Głosowało 125 posłów, absolutna większość 63 głosów. Wszystkie głosy otrzymali: na sekretarzy pp. Urbański, Kasznica, Biały i Rożankowski; na kwestorów pp. Krasicki, Kurowiec, Maciuszek i Serczyk; na rewidentów pp. Cegielski, Kręzel, Krzysztołowicz, Maiss, Metella, Moysa, Mycielski, Nowosielecki, Schätzel, Singalewicz, Stadnicki (junior), Wójcicki.

Marszałek stwierdza powyższy wynik wyborów na sekretarzy, kwestorów i rewidentów.

Następuje drugi punkt porządku dziennego:

Wybór szesciu członków komisji dyscyplinarnej.

Marszałek oznajmia, że najpierw zarządza wybór jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi większych posiadłości i zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Biesiadeckiego, Nowosieleckiego i Strońskiego, przyczem wzywa sekretarza do odczytania spisu posłów z tej kuryi, a posłów do oddawania kartek kolejno w miarę jak będą wywołani.

Sekretarz p. Urbański czyta spis posłów z kuryi większych posiadłości, a posłowie oddają kartki.

Izba przystępuje następnie do wyboru jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi miast i izb handlowych i przemysłowych.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Srokowskiego, Wójcickiego i Tertila i wzywa sekretarza do odczytania spisu posłów z tej kuryi.

Sekretarz p. Urbański czyta spis posłów z tej kuryi, a posłowie oddają kartki.

Izba przystępuje do wyboru jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi mniejszych posiadłości.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. ks. Okonia, Waleryana Krzczunowicza i Singalewicza, a następnie wzywa p. sekretarza do odczytania spisu posłów wybranych z tej kuryi a posłów do oddawania kartek.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis posłów z kuryi mniejszych posiadłości, a posłowie oddają kartki.

Izba przystępuje następnie do wyboru trzech członków komisji dyscyplinarnej z całego Sejmu.

Marszałek zaprasza do komisji skrutacyjnej pp. Stadnickiego (młod.), Kurowca, Będnarskiego i Bardla, a następnie wzywa posłów do oddawania kartek.

Posłowie oddają kartki.

Po ukończeniu głosowania wzywa Marszałek komisję skrutacyjną do zdania sprawy z wyniku głosowania z kuryi i pełnego Sejmu.

P. Biesiadecki imieniem komisji skrutacyjnej zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi większych posiadłości. Głosowało 35 posłów; absolutna większość 18 głosów. Wszystkie głosy padły na p. Urbańskiego.

Marszałek stwierdza powyższy wynik wyboru i oznajmia, że członkiem komisji dyscyplinarnej z kuryi większych posiadłości wybrany został p. Urbański.

P. Srokowski imieniem komisji skrutacyjnej zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi miast i izb handlowych. Głosowało 23 posłów, absolutna większość 12 głosów. Wszystkie głosy otrzymał p. Maiss.

Marszałek stwierdza powyższy wynik wyboru i oznajmia, że p. Maiss został wybrany członkiem komisji dyscy-

plinarnej z kuryi miast i izb handlowych.

P. Waleryan Krzeczunowicz imieniem komisji skrutacyjnej zdaje sprawę z wyniku skrutynium wyboru jednego członka komisji dyscyplinarnej z kuryi mniejszych posiadłości. Głosowało 56 posłów; absolutna większość 29 głosów. Wszystkie głosy otrzymał p. Bojko.

Marszałek stwierdza powyższy wynik wyboru i oznajmia, że p. Bojko został wybrany członkiem komisji dyscyplinarnej z kuryi gmin wiejskich.

P. Stadnicki (młodszy) imieniem komisji skrutacyjnej zdaje sprawę z wyboru trzech członków komisji dyscyplinarnej z całego Sejmu. Głosowało 121 posłów, absolutna większość 61 głosów. Wszystkie głosy otrzymali pp. Konopka, Korol, Stadnicki (starszy).

Marszałek stwierdza powyższy wynik wyboru i oznajmia, że pp. Konopka, Korol i Stadnicki (starszy) wybrani zostali członkami komisji dyscyplinarnej z pełnego Sejmu.

Następnie Izba przystępuje do trzeciego punktu porządku dziennego, którym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności urzędowych za czas od 1. lipca 1912 do końca czerwca 1913, oraz wniosek Wydziału krajowego na wybór komisji sejmowych.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz stawia przede wszystkim imieniem Wydziału krajowego wniosek na uchwalenie wyboru następujących dwunastu komisji sejmowych:

Administracyjnej złożonej z 25 członków,

Bankowej złożonej z 25 członków,

Budżetowej złożonej z 25 członków,

Górnicej złożonej z 15 członków,

Gospodarstwa krajowego złożonej z 25 członków,

Komunikacyjnej złożonej z 25 członków,

Prawniczej złożonej z 15 członków,

Przemysłowej złożonej z 25 członków,

Sanitarnej złożonej z 15 członków,

Szkolnej złożonej z 25 członków,

Wodnej złożonej z 15 członków,

Zapomogowej złożonej z 25 członków.

Izba bez rozprawy uchwała wybór powyższych komisji.

Marszałek oznajmia, że wybory do powyższych komisji postawi na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Następnie wnosi sprawozdawca p. Onyszkiewicz o przekazanie sprawozdania Wydziału krajowego z jego czynności urzędowych, a mianowicie: biura prezydyalnego: komisji budżetowej; departamentu I.: komisji administracyjnej, szkolnej i budżetowej; departamentu II.: komisji budżetowej i przemysłowej; departamentu III.: komisji gospodarstwa krajowego; departamentu IV.: komisji komunikacyjnej; departamentu V.: komisji sanitarnej; departamentu VI.: komisji prawniczej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

4. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przemiocie odnowienia król. zamku na Wawelu w Krakowie za czas od 1. sierpnia 1912 do końca sierpnia 1913 r.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje :

5. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie uzupełnienia postanowień regulaminu sejmowego.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następują punkty 6 do 10 porządku dziennego a mianowicie :

6. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie : 1) etatu Oddziału rachunkowego, 2) etatu biura krajowej komisji dla włości rentowych, 3) etatu biura pośrednictwa pracy, 4) uzupełnienia przepisów o dyetach i kosztach podróży, 5) policzalności części dodatków aktywalnych do emerytury, 6) poborów maszynistów gmachu sejmowego, 7) dodatków drożyznianych dla aplikantów i stałych dyetaryuszy.

7. Pierwsze czytanie dodatkowego sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia etatu : 1) oddziału conceptowego, 2) służby stałej Wydziału krajowego, 3) powiększenia kredytów na utrzymanie gmachu sejmowego.

8. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego : 1) w przedmiocie powiększenia etatu kasy krajowej i oddziału manipulacyjnego, 2) w przedmiocie zmiany etatu oddziału dla budownictwa i działu manipulacyjnego w oddziale techniczno-drogowym, 3) w przedmiocie 15% czasowego dodatku drożyznianego.

9. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie stałego daru z łaski dla p. Bazylego Korola, pełniącego obowiązki prowizorycznego lustratora w biurze Patronatu dla spółek oszczędności i pożyczek przy Wydziale krajowym.

10. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie przyzna-

nia zaopatrzenia w drodze łaski dla Andrzeja Woycyka, byłego frotera i stróża gmachu sejmowego.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje :

11. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowych funduszach na budowę koszar dla wojska za czas od 1. lipca 1912 do 30. czerwca 1913.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje :

12. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie galicyjskiej Kasy oszczędności we Lwowie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji bankowej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następują punkty 13 do 65 porządku dziennego, a mianowicie :

13. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany § 23. ustawy o Reprezentacji powiatowej.

14. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany § 39. ustawy gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24 i § 38 ustawy gminnej z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51.

15. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustanowienia w obrębie m. Lwowa dodatku gminnego do należności państwowych, pobieranych od przeniesienia własności nieruchomości na mocy aktów prawnych między żyjącymi.

16. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień art. III i VI ustawy z 18 grudnia 1881 Dz. u. kr. Nr. 48 ex 1883, względnie ustawy z 1. sierpnia 1911 Dz. u. kr. Nr. 109 o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. m. Lwowie.

17. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zaprowadzenia miejskich opłat od wina, moszczu winnego i owocowego w król. stoł. mieście Lwowie.

18. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie budowli w górnym biegu rzeki Pełtwi i jej dopływów w obrębie miasta Lwowa wykonać się mających po myśli § 1. ustęp 20 ustawy z 9. maja 1907 Dz. u. kr. Nr. 54.

19. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o obowiązku właścicieli domów w gminie Zamarstynów pow. lwowskiego wybudowania kanałów domowych, połączenia tych kanałów z kanałami gminnymi i o upoważnieniu gminy Zamarstynów do pobierania taksy za te połączenia.

20. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany § 18 ust. bud. dla miasta Krakowa z 18 lipca 1883 Dz. u. kr. Nr. 63.

21. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie obowiązku właścicieli domów w stoł. król. m. Krakowie wybudowania kanałów domowych, połączenia tychże z miejskimi kanałami ulicznymi, oraz o opłatach gminnych za to połączenie.

22. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie stoł. król. m. Krakowa na pobór opłaty gminnej na cele dobroczynności publicznej od przedstawień teatralnych, koncertów i wszelkich in-

nych przedstawień i widowisk oraz bałków.

23. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie dodatkowego czasowego uwolnienia kilkudziesięciu domów w m. Białej, zbudowanych względnie przebudowanych w latach 1896—1905, od dodatków gminnych do państwowego podatku domowo-czynszowego i do 5% podatku od dochodu z budynków, uwolnionych czasowo od podatku domowego.

24. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie połączenia miasta Podgórze z Krakowem.

25. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy kanalizacyjnej dla gminy miasta Jasła.

26. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy wodociągowej dla miasta Przemysła.

27. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Olszaniku pow. Sambor, nowej gminy administracyjnej pod nazwą Batorszczyzna.

28. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanych obszarów dworskich w Bednarówce ad Majdan średni i w Mołodyłowie samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Bednarówka polska.

29. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z przysiółka Belna ad Biecz samoistnej gminy administracyjnej.

30. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z Bielanki ad Sieniawa samoistnej gminy administracyjnej.

31. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wcie-

lenia części gminy i obszaru dworskiego w Bortiatynie do gminy miasta Sądowej Wiszni.

32. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Brzezina ze związku gminy Bryńce zagórne powiatu Bóbrka i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

33. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Cecory ze związku gminy Płaucza wielka, powiat Brzeżany i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

34. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z przysiółka Chrabużna ad Urłów samoistnej gminy administracyjnej.

35. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia osady Czahary zbarazkie ze związku gminy m. Zbaraża i utworzenia z niej samoistnej gminy administracyjnej.

36. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wcielenia gmin Czortków stary i Wygnanka do m. Czortkowa.

37. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wcielenia części gmin Dybków i Wylewa do gminy m. Sieniawy, powiatu Jarosławskiego.

38. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z głównego kompleksu przysiółka Gładki ad Trzcinnica samoistnej gminy administracyjnej.

39. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z przysiółka Kropiwiszczce ad Kornicz samoistnej gminy administracyjnej.

40. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z posiadłości powstałych z roz-

parcelowanych dóbr tabularnych w Łaszkoach górnych pow. Bóbrka, nowej gminy administracyjnej pod nazwą „Łaszki polskie“.

41. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z przysiółka Ludwikówka ad Ładyczyn, powiatu Tarnopol, samoistnej gminy administracyjnej.

42. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółków Łęki i Bulina ze związku gminy Trzemeśnia, pow. Myślenice i utworzenia z nich samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Łęki z Buliną.

43. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Łodyna nowa ze związku gminy Nahorcie małe pow. Kamionka strum., i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

44. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z rozparcelowanego obszaru dworskiego w Żurowie nowej gminy administracyjnej pod nazwą Łukawiec Żurowski.

45. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółka Męciszów ze związku gminy Pustków pow. Ropczyce i utworzenia z niego samoistnej gminy administracyjnej.

46. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wyłączenia przysiółków Oleksice stare i Jaroszyce ze związku gminy Komarów, powiat Stryj i utworzenia z nich samoistnej gminy administracyjnej pod nazwą Oleksice.

47. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia nowej gminy administracyjnej Siółko ad Bożyków.

48. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wy-

łączenia przysiółka Wyglanowice w pow. nowosądeckim ze związku gminy administracyjnej Chochorowice i wcielenia do gminy Stadło.

49. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia z przysiółka Wulka Łamana, pow. Łańcut, samoistnej gminy administracyjnej.

50. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Bochni na zaciągnięcie pożyczki komunalnej 70.000 K., a mianowicie: a) na pokrycie części kosztów budowy nowego szpitala powszechnego w kwocie 30.000 K., b) na pokrycie 15% udziału na rzecz budowy mostu żelaznego na rzece Rabie.

51. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Radzie powiatowej w Brzeżanach na zaciągnięcie pożyczki 250.000 K.

52. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Dąbrowie na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 200.000 koron na budowę dróg.

53. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Radzie powiatowej w Horodence na przyjęcie imieniem powiatu obowiązku uiszczania do istniejącego przy Radzie powiatowej funduszu emerytalnego dla swoich urzędników i sług, oraz funkcyonaryuszów powiatowej Kasy oszczędności w Horodence tytułem stałego zasiłku corocznie 8% płac etatowych, oraz wkładek wliczalnych do emerytury.

54. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Kolbuszowej na zobowiązanie się imieniem powiatu objęcia gwarancji oprocentowania i umorzenia części kapitału akcyjnego kolei żelaznej z Rzeszowa na Kolbuszową do Niska w kwocie 230.000 koron.

55. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Limanowej na przyjęcie imieniem powiatu poręki za wkładki i ich oprocentowanie w założyć się mającej powiatowej Kasie oszczędności.

56. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Lisku na przyjęcie imieniem powiatu poręki za wkładki i ich oprocentowanie w założyć się mającej powiatowej Kasie oszczędności.

57. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Mielcu, ażeby z przyzwolonej ustawą krajową z 16 października 1899 dz. ust. kraj. Nr. 132 pożyczki 200.000 K. na zasilenie powiatowej Kasy oszczędności w Mielcu, pozostałą część w kwocie 140.000 K. użyto na bezzwrotną subwencję dla gminy miasta Mielca na budowę gmachu dla gimnazjum w Mielcu.

58. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Nowym Targu na zaciągnięcie pożyczki 150.000 koron celem pokrycia kosztów ukończenia budowy szpitala powszechnego w Nowym Targu i pokrycia niedorów, spowodowanych budową drogi Harkłowa-Tylmanowa.

59. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Przemyślanach na zaciągnięcie imieniem powiatu pożyczki na pokrycie części kosztów rekonstrukcji szpitala powszechnego w Przemyślanach.

60. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Sanoku na przyjęcie imieniem powiatu poręki za wkładki w założyć się mającej powiatowej Kasie oszczędności.

61. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Skalacie na przyjęcie imieniem powiatu poręki za wkładki w założyć się mającej powiatowej Kasie oszczędności.

62. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Radzie powiatowej w Turce na zaciągnięcie pożyczki 200.000 K.

63. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Wadowicach na przyjęcie imieniem powiatu poręki do wysokości kwoty 300.000 K. za Towarzystwo rolniczo-okręgowe w Wadowicach.

64. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Wadowicach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 100.000 K. na budowę i wykończenie dróg.

65. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy zezwalającej gminie Knihinin-wieś (powiat Stanisławów) na pobór opłat gminnych od czynszu najmu.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji administracyjnej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

66. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji nauczycielskich, tudzież wdów i sierót po nauczycielach o policzenie w drodze łaski lat służby do emerytury, przyznanie pensji wdowiej lub dodatków na wychowanie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

67. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem zmiany niektórych postanowień ustawy krajowej o stosunkach prawnych nauczycieli w publicznych szkołach ludowych.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji szkolnej w porozumieniu z budżetową.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

68. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zniesienia prestacyi szkolnej.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy, bez rozprawy.

Następują:

69. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przeszkolenia 6-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej w Horodence na wydziałową.

70. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przeszkolenia 6-klasowej szkoły pospolitej męskiej w Zaleszczykach na wydziałową.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji szkolnej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następują:

71. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie umieszczenia Muzeum etnograficznego w budynku dawnego seminarium duchownego św. Michała na Wawelu.

72. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyonowania Hospicyum naukowego polskiego w Rzymie.

73. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie sprzedaży polskiemu Towarzystwu gimnastycznemu „Sokół“ w Baworowie parceli lk. 34 w Baworowie.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

74. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zrzczenia się praw kraju do Morszyzna koło Struja.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

75. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie organizacji krajowej Rady konserwatorskiej.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji budżetowej w porozumieniu ze szkolną.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następują:

76. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z zarządu fundacją ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego za r. 1911.

77. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z zarządu fundacją ś. p. Wiktora hr. Baworowskiego za rok 1912.

78. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o fundacji Stanisława hr. Skarbka za czas od r. 1909 do końca 1912.

79. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu ra-

chunków fundacji Stanisława hr. Skarbka za rok 1911.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tych przedłożeń komisji budżetowej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje sprawozdanie Komisji reformy wyborczej w sprawie zmiany niektórych postanowień statutu krajowego i nowej sejmowej ordynacji wyborczej, oraz zmiany § 22. regulaminu sejmowego.

Sprawozdawca p. Niezabitowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) projekt zmiany niektórych postanowień statutu krajowego,

2) nową ordynację wyborczą,

3) projekt zmiany § 22 regulaminu sejmowego.

Nadto komisja dla reformy wyborczej przedstawia Wysokiemu Sejmowi następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do poczynienia w porozumieniu z Rządem w projekcie ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia statutu krajowego tudzież wprowadzającej nową ordynację wyborczą, poprawek stylistycznych, któreby okazały się potrzebne, o ile one nie zmieniają pod względem merytorycznym tekstu uchwalonego projektu ustawy.

Następnie przedstawia sprawozdawca szereg sprostowań pomyłek, jakie zaszyły przy druku projektu zmiany postanowień statutu krajowego, ordynacji wyborczej i regulaminu sejmowego a mianowicie:

§ 3. litera d punkt I. statutu ma opiewać:

1. z czterdziestu pięciu postów z klasy wielkiej posiadłości tabularnej

ziemskiej, wybranych przez uprawnionych do wyboru, opłacających podatki realne w wysokości i w sposobie określonym w § 1. ord. wyborczej.

§ 15. punkt 7. ordynacji ma opiewać: 7. Osoby, oddane pod nadzór policyjny lub do zakładu robót przymusowych, aż do upływu lat trzech po ukończeniu nadzoru policyjnego, względnie po uwolnieniu z zakładu robót przymusowych.

§ 22. początkowy ustęp 11. ordynacji ma opiewać: Zresztą począwszy od chwili wyłożenia listy wyborczej (§ 20. ustęp piąty) sprostowania listy wyborczej należy przedsięwziąć tylko o tyle...

Dodatek tabelaryczny.

Nr. okręgu wyborczego 2. Tarnów, Dąbrowa, Mielec, Pilzno, Ropczyce, Jasło, z powiatu kolbuszowskiego powiat sądowy: Kolbuszowa, miejsce wyboru Tarnów.

Nr. okręgu wyborczego 72. Podgórze, Wieliczka miejsce zebrania się głównej Komisji wyborczej Prokocim.

Nr. okręgu wyborczego 73. Dobczyce, Niepołomice.

Nr. okręgu wyborczego 82. Tarnów, Wojnicz, miejsce zebrania się głównej Komisji wyborczej Zbylitowska góra.

Nr. okręgu wyborczego: 121. Turka, Podbuż, miejsce zebrania się głównej Komisji wyborczej Wołcze.

Nr. okręgu wyborczego 147. Rawa ruska, Niemirów, Uhnów, Żółkiew, Mosty wielkie, Sokal, Bełz, miejsce zebrania się głównej Komisji wyborczej Bełz.

Nr. okręgu wyborczego 148. Bolechów, Dobromil, Ustrzyki dolne, Lutówka, Stary Sambor, Turka, Borynia, Podbuż, Skole, miejsce zebrania się głównej Komisji wyborczej Turka.

Nr. okręgu wyborczego 152. Halicz, Stanisławów, Tłumacz, Tyśmienica, Kolumnyja, Peczeniżyn, Jabłonów, Kosów,

Kuty, Żabie, miejsce zebrania się głównej Komisji wyborczej Tłumacz.

Nr. okręgu wyborczego 153. Śniatyn, Zabłotów, Gwoździec, Horodenka, Oberdyn, Potok złoty, Zaleszczyki, miejsce zebrania się głównej Komisji wyborczej Horodenka.

Następnie odczytuje sprawozdawca p. Niezabitowski:

1) projekt zmiany niektórych postanowień statutu krajowego,

2) nową ordynację wyborczą,

3) projekt zmiany § 22 regulaminu sejmowego, które po sprostowaniu opiewają, jak następuje:

Ustawa

z dnia zmieniająca §§ 3, 4, 6, 10, 11, 12, 13, 17, 31, 35, 38 i 42, uzupełniająca postanowienia §§ 18 i 26 statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim i wprowadzająca nową ordynację wyborczą.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia §§ 4, 10, 11, 12, 17, 31, 38 i 42 statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim ogłoszonego cesarskim patentem z dnia 26. lutego 1861 Dz. u. p. Nr. 20, oraz § 3 tego statutu w brzmieniu zmienionem ustawą z dnia 18. marca 1900 Dz. u. kr. Nr. 41, § 6. tego statutu w brzmieniu zmienionem ustawą z 30. sierpnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 109, § 13 tego statutu w brzmieniu zmienionem ustawą z dnia 12. kwietnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 9 i § 35 tego statutu w brzmieniu zmienionem ustawą z dnia 10. maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 248 przestają obowiązywać, a mają brzmieć, jak następuje:

§ 3.

Sejm krajowy składa się z następujących członków:

a) arcybiskupów obrządku rzymsko-katolickiego, grecko-katolickiego i ormiańsko-katolickiego we Lwowie, księcia biskupa obrządku rzymsko-katolickiego w Krakowie, biskupów obrządku rzymsko-katolickiego i grecko-katolickiego w Przemyślu i biskupów obrządku rzymsko-katolickiego w Tarnowie i grecko-katolickiego w Stanisławowie. W razie opróżnienia stolicy arcybiskupiej, lub biskupiej jest administrator diecezji członkiem Sejmu krajowego;

b) z prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie;

c) z rektorów istniejących każdorazowo w kraju Uniwersytetów, tudzież Szkół politechnicznych lwowskiej;

d) z dwustu piętnastu wybranych posłów, a to:

1. z czterdziestu pięciu posłów z klasy wielkiej posiadłości tabularnej ziemskiej, wybranych przez uprawnionych do wyboru, opłacających podatki realne w wysokości i w sposobie określonym w § 1. ord. wyborczej;

2. z czterdziestu sześciu posłów z klasy cenzusowej miast i miejscowości w dodatku tabelarycznym do ordynacji wyborczej wymienionych, wybranych przez uprawnionych do wyboru na zasadzie kwalifikacji osobistej i podatkowej (§ 2 ord. wyb.);

3. z dwunastu posłów z klasy powszechnej tychże miast i miejscowości, wybranych na zasadzie powszechnego i równego prawa głosowania (§ 5 ord. wyb.);

4. z pięciu posłów z klasy Izb handlowych i przemysłowych;

5. z dwóch posłów z klasy Stowarzyszeń przemysłowych miasta Lwowa i miasta Krakowa, zorganizowanych na podstawie ustawy z dnia 5. lutego 1907 Dz. u. p. Nr. 26;

6. ze stu pięciu posłów z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, wybranych na zasadzie powszech-

nego prawa głosowania z jednokrotną pluralnością głosów, która służyć będzie osobom uprawnionym do wyboru na zasadzie kwalifikacji osobistej i podatkowej (§ 7 ord. wyb.).

Określi wyborecze, oznaczone w tabelarycznym dodatku do ordynacji wyborczej sejmowej, zawierają z ogółu mandatów poselskich, przeznaczonych dla wyborców narodowości polskiej i ruskiej, w szczególności dla wyborców narodowości ruskiej: w klasie wielkiej własności ziemskiej 1 mandat, w klasie cenzusowej miast 6 mandatów, w klasie powszechnej miast 3 mandaty, w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek 48 mandatów.

§. 4.

Cesarz mianuje z grona Sejmu krajowego dla kierownictwa Sejmem Marszałka krajowego i jego dwóch zastępców, po jednym z pomiędzy członków Sejmu narodowości polskiej i ruskiej.

§ 6.

Peryod sejmowy, to jest okres przez który funkcyonują Marszałek krajowy, jego zastępcy i wybrani członkowie Sejmu krajowego trwa lat sześć, które się liczą od pierwszego dnia zebrania się nowo wybranego Sejmu.

Dokonany wybór posła do Sejmu nie może być przez wyborców odwołany.

Po upływie peryodu sejmowego, tudzież w razie wcześniejszego rozwiązania Sejmu następują, powszechne nowe wykory.

W czasie trwania peryodu sejmowego należy przedsięwziąć, o ile ordynacja wyborcza (§ 44) inaczej nie postanawia, wybory uzupełniające, jeśli któryś z posłów utraci prawo wybieralności, umrze, złoży mandat lub też z jakiegokolwiek ustawowego powodu przestanie być członkiem Sejmu.

Byli posłowie mogą być wybrani ponownie.

Urzędnicy i funkcyonaryusze publiczni wybrani posłami do Sejmu kra-

owego nie potrzebują urlopu do wykonywania mandatu.

§ 10.

Marszałek krajowy zagaja Sejm zwołany przez Cesarza, przewodniczy na jego zgromadzeniach i kieruje rozprawami; ogłasza po ukończeniu czynności zamknięcie lub przedtem, na podstawie specjalnego Najw. zarządzenia odroczenie albo zamknięcie Sejmu.

Cesarz może rozwiązać Sejm każdego czasu, także podczas trwania zwykłego peryodu sejmowego, zarządzając równocześnie nowe wybory.

§ 11.

Wydział krajowy jest organem zawiadowczym i wykonawczym Reprezentacji krajowej i składa się pod przewodnictwem Marszałka krajowego z ośmiu członków z grona Sejmu krajowego wybranych.

Marszałek mianuje swoimi zastępcami w Wydziale krajowym dwóch jego członków, jednego narodowości polskiej, drugiego narodowości ruskiej.

§ 12.

Jednego członka Wydziału krajowego wybierają posłowie z klasy wielkiej posiadłości ziemskiej; jednego członka wybierają posłowie z klasy cenzusowej i z klasy powszechnej miast, oraz z klasy Izb handlowych i przemysłowych; i klasy Stowarzyszeń przemysłowych; jednego członka wybierają posłowie z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek zaliczający się do narodowości polskiej; jednego posłowie z tejże klasy zaliczający się do narodowości ruskiej; trzech członków Wydziału wybierają wszyscy posłowie zaliczający się do narodowości polskiej, łącznie z wirylistami narodowości polskiej, jednego wszyscy posłowie należący do narodowości ruskiej, łącznie z wirylistami narodowości ruskiej.

Wybór trzech członków Wydziału, przedsiębrany przez wszystkich posłów zaliczających się do narodowości polskiej, wraz z takimiż wirylistami, odbędzie się jednym aktem wyborczym, w którym każdy z głosujących odda głos na jedną osobę, a wybranymi będą ci trzej kandydaci, którzy otrzymają względnie największą ilość głosów. Gdyby jednak w tym akcie wyborczym wszystkie ważne głosy padły na jednego, lub na dwóch kandydatów, w takim razie celem wyboru brakujących członków Wydziału zarządzi się ponowne głosowanie, przy którym za wybranych uważani będą ci, na których padła względnie największa ilość głosów.

Wszystkie inne wybory członków Wydziału przychodzą do skutku bezwzględną większością głosujących; jeżeli przy pierwszym akcie wyborczym nikt nie uzyska takiej większości głosów, należy przedsięwziąć ściślejszy wybór między temi dwiema osobami, które otrzymały największą ilość głosów.

Wrazie równości głosów rozstrzyga los.

§ 13.

W sposób wskazany poprzednim paragrafem wybiera się i zastępców członków Wydziału krajowego.

Jeżeli w czasie, w którym Sejm nie jest zebrany, członek Wydziału krajowego umrze, zrezygnuje, lub też dozna przeszkody w prowadzeniu spraw Wydziału, trwającej dłuższy czas, powoła Marszałek na jego miejsce zastępcę należącego do tej samej narodowości.

W miejsce członka względnie zastępcy członka Wydziału, którego stale brakuje, dokona Sejm, skoro się zbierze, nowego wyboru.

§ 17.

Projekty ustaw w sprawach krajowych wchodzą do Sejmu jako przedłożenia rządowe, jako przedłożenia Wydziału krajowego, jako wnioski komisji sejmowych, lub jako samoistne wnioski członków Sejmu.

Do każdej ustawy krajowej potrzeba uchwały sejmowej i sankcyi cesarskiej.

Wnioski, dążące do wydania ustaw, którym Cesarz odmówi sankcyi, albo które Sejm odrzuci, nie mogą wejść powtórnie na tej samej sesyi.

§ 31.

Wydział krajowy bada akta wyborcze wybranych posłów sejmowych, zdaje sprawę Sejmowi i czyni odpowiednie wnioski. O ważności aktów wyborczych rozstrzyga Sejm.

§ 35.

Sprawy wchodzą pod obrady Sejmu:

a) albo jako przedłożenia rządowe, wnoszone przez Rząd na ręce Marszałka krajowego,

b) albo jako przedłożenia Wydziału krajowego,

c) albo jako wnioski członków Sejmu,

d) albo wreszcie jako przedłożenia komisji wybranych przez Sejm z własnego grona.

Wnioski samoistne członków Sejmu nie odnoszące się do jakiegoś przedłożenia Rządu, Wydziału krajowego lub komisji sejmowej mają być składane pisemnie do łaski marszałkowskiej. Sposób ich traktowania w Sejmie określa regulamin sejmowy.

Uchwała sejmowa, ustanawiająca dla wypracowania pewnego obszerniejszego projektu ustawy komisję, której działalność ma trwać dłużej niż przez jedną sesję sejmową, może być powzięta tylko większością dwóch trzecich części głosów przy zwykłym komplecie.

Komisya taka obraduje jedynie, gdy Sejm krajowy jest zebrany; zamknięcie więc lub odroczenie Sejmu zawiesza jej czynności, aż do ponownego zebrania się Sejmu w tym samym okresie sejmowym.

Z chwilą ponownego zebrania się Sejmu podejmuje komisya napowrót swoje czynności i jeżeli Sejm inaczej nie postanowi, prowadzi dalej swą pracę aż do jej ukończenia. W razie opróżnienia miejsc w komisyi należy je obsadzić ponownie przez wybór uzupełniający.

Do utworzenia stałej komisji, którejaby miała obradować nad pewnym przedmiotem także i podczas odroczenia lub zamknięcia sesyi sejmowej w okresie tego samego peryodu sejmowego potrzeba osobnej ustawy krajowej, uchwalonej większością dwóch trzecich części głosów przy komplecie dwóch trzecich części wszystkich członków Sejmu.

Z upływem sześcioletniego peryodu sejmowego albo też z chwilą rozwiązania Sejmu ustaje czynność wszelkich komisji.

Marszałek krajowy wykluczy z pod obrad wnioski dotyczące się przedmiotów nie należących do zakresu działania Sejmu.

§ 35 a).

Wszystkie komisye sejmowe wybierane będą w ten sposób, że członków komisji przypadających na Polaków wybierają posłowie polscy razem z wirylistami narodowości polskiej, członków zaś komisji przypadających na Rusinów wybierają posłowie ruscy razem z wirylistami narodowości ruskiej, a to według stosunku liczby członków Sejmu narodowości ruskiej do ogółu członków Sejmu.

Bliższe postanowienia oznaczy regulamin sejmowy.

Według tych samych zasad dokonują się wybory do instytucji krajowych do których Sejmowi służy prawo wybierania swoich reprezentantów. Przepis ten nie narusza praw, zastrzeżonych w tym względzie Wydziałowi krajowemu i przepisów organizacyjnych każdej z tych instytucji.

§ 38.

Do powzięcia ważnej uchwały w Sejmie potrzebna jest obecność więcej niż połowy wszystkich członków Sejmu (§ 3. stat. kraj.) i zgoda bezwzględnej większości członków obecnych. W razie równości głosów wniosek wzięty pod obrady upada.

Do powzięcia ważnej uchwały w sprawie postanowień statutu krajowego, określających skład Sejmu (§ 3 statutu) oraz postanowień odnoszących się do zasad połączenia obszarów dworskich z gminami miejscowymi (§ 18 b statutu) potrzebna jest obecność conajmniej stu ośmdziesięciu sześciu członków Sejmu i zgoda conajmniej dwóch trzecich części członków obecnych.

Do powzięcia ważnej uchwały w sprawie zmiany wszystkich innych postanowień statutu krajowego oraz dołączonej do niego ordynacji wyborczej i dodatku tabelarycznego do tejże ordynacji potrzebna jest obecność przynajmniej trzech czwartych części wszystkich członków Sejmu i zgoda conajmniej dwóch trzecich części członków obecnych.

§ 42.

Wydział krajowy roztrząsa i zatławia przekazane sobie czynności w obradach kolegiálních.

Do ważności uchwały potrzebna jest obecność przynajmniej czterech członków Wydziału krajowego i przewodniczącego.

Uchwały Wydziału krajowego zapadają bezwzględną większością głosów.

Marszałek krajowy głosu je tylko w razie równości głosów.

Marszałek wstrzyma wykonanie uchwały Wydziału krajowego, jeżeli uzna ją za przeciwną dobru powszechnemu lub istniejącym ustawom. W takim razie przedłoży sprawę natychmiast do Najwyższego rozstrzygnięcia na ręce Namiestnika.

Art. II.

Postanowienia § 18 statutu krajowego uzupełnione § 18 a) przez ustawę krajową z dnia 23. kwietnia 1909 Dz. u. kr. Nr. 42 uzupełnia się następującymi postanowieniami:

§ 18 b)

Gdyby obszary dworskie, istniejące na zasadzie ustaw krajowych z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20 i z dnia 21. marca 1888 Dz. u. kr. Nr. 41 miały zostać w drodze ustawodawstwa krajowego połączone z gminami miejscowymi, natenczas może to nastąpić tylko na następujących zasadach:

1. Złączone z gminami miejscowymi obszary dworskie nie mają prawa do korzystania z dobra gminnego. Z majątku gminnego mają one prawo korzystania tylko o tyle, o ile majątek ten w całości, lub częściowo służy dla celów administracji gminy, nie zaś o ile on służy jako źródło dochodu. Wobec tego nie mogą być obszary dworskie pociągane do pokrywania wydatków wynikających, lub połączonych z zarządem, utrzymaniem, ulepszeniem, lub rozszerzeniem dobra gminnego, a do wydatków wynikających lub połączonych z zarządem, utrzymaniem, lub rozszerzeniem majątku gminnego nie mogą być pociągane, o ile on jest źródłem dochodu dla gminy. Również nie mogą być obszary dworskie, złączone ze związkiem gminnym, pociągane do oprocentowania, lub spłaty długów gminnych, zaciągniętych przed złączeniem, a odpowiadać będą tylko za takie długi, jakie będą zaciągnięte po złączeniu z gminą na cele przewidziane w bezpośrednio następującym ustępie.

2. Złączone z gminami miejscowymi obszary dworskie przyczyniać się mają jedynie do wszystkich bieżących wydatków administracyjnych gminnych wynikających z wykonania ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866, Dz. u. kr.

Nr. 19, tudzież wydatków nakładanych na gminę na mocy innych ustaw — o ile obszar dworski nie jest ustawowo obowiązany do bezpośredniego świadczenia na ten sam cel — a to na podstawie równego i powszechnego nakładania równej stopy dodatków do wszystkich tych bezpośrednich państwowych podatków, opłacanych w gminie, do których dodatki gminne mogą być nakładane.

Do świadczeń dobrowolnych, leżących poza obowiązkiem gminy, przez Radę gminną uchwalonych, obszar dworski nie może być zmuszony.

3. Każdoczesnemu właścicielowi złączonego z gminą obszaru dworskiego ma być poruczone na jego żądanie wykonywanie całej polityki miejscowej na terytorium obszaru dworskiego. W takim razie obszar dworski opłacać będzie z przypadającej nań sumy dodatków gminnych jedynie 80 proc. — t. j. o 20 procent mniej, aniżeli by opłacał, gdyby mu to wykonanie polityki nie było poruczone.

4. Reprezentantowi obszaru dworskiego służy głos wirylny w reprezentacji gminnej, jeżeli obszar dworski opłaca przynajmniej 100 K. podatków realnych.

5. Nałożenie dodatków gminnych ponad 20 procent, na pokrycie wydatków, do których w myśl punktu 2. obszar dworski ma się przyczyniać, podlega zatwierdzeniu Reprezentacji powiatowej.

6. Jeżeli właściciel obszaru dworskiego nie jest obywatelem austriackim, winien do wykonywania polityki miejscowej i do udziału w reprezentacji gminnej wyznaczyć zastępcę posiadającego wymogi żądane § 10 ustawy o obszarach dworskich z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20.

7) Połączenie obszarów dworskich z miastami lub z miasteczkami może nastąpić tylko na podstawie obopólnego porozumienia.

8. Wcielenie obszaru dworskiego do gminy może nastąpić tylko po myśli przepisów ustawy z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20 w brzmieniu noweli z dnia 21. marca 1888 Dz. u. kr. Nr. 41.

§ 18 c).

W razie zmiany ustawy o reprezentacji powiatowej zachowane będą następujące zasady:

1. Organizacya ich opierać się ma na zasadzie reprezentacji interesów.

2. Stosunek liczby członków z jednej grupy interesów do ogólnej liczby członków Rady powiatowej musi być u-normowany w ten sposób, aby w Radach powiatowych liczących więcej niż dwie grupy interesów, liczba członków jednej grupy wynosiła najwyżej o jednego mniej niż połowa wszystkich członków Rady powiatowej, zaś w Radach powiatowych liczących tylko dwie grupy, liczba członków była między obie grupy równo rozdzielona.

3. Prawo czynne wyborcze z grupy gmin wiejskich ograniczone będzie do tych, którzy bądź z tytułu opłacanych podatków bezpośrednich, podlegających dodatkom gminnym, bądź to z tytułu osobistej kwalifikacyi na mocy obecnie obowiązującej ustawy gminnej posiadają czynne prawo wyboru do Rady gminnej. Uprawnieni do wyboru w tej grupie interesów wybierać będą odpowiednią liczbę wyborców, którzy mają dokonać wyboru przypadającej na tę grupę liczby członków Rady powiatowej. Przez powyższe postanowienie nie przesądza się zabezpieczenia mniejszości narodowych.

Art. III.

Postanowienie § 26 statutu krajowego uzupełnia się następującym postanowieniem:

§ 26 a).

W drodze ustawodawstwa krajowego utworzoną będzie dla stałej kontroli finansowej samorządu, krajowa Izba obrachunkowa.

Art. IV.

Ogłoszona patentem cesarskim z dnia 26. lutego 1861, Dz. u. p. Nr. 20 ordynacya wyborcza sejmowa wraz ze zmianami jej, które nastąpiły na mocy późniejszych ustaw krajowych przestaje obowiązywać, a na jej miejsce wchodzi w życie dołączona do niniejszej ustawy ordynacya wyborcza sejmowa wraz z dodatkiem tabelarycznym.

Art. V.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ordynacya wyborcza sejmowa.

1. O prawie wyborczem i wybieralności, o okręgach wyborczych i miejscach wyboru oraz o rozpisaniu wyborów.

§ 1.

Do wyboru w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej uprawniona jest każda osoba, która w dniu rozpisania wyboru posiada obywatelstwo austriackie, nie jest po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacyi od prawa wyboru wyjęta lub wykluczona i posiada takie dobra tabularne, z których roczna należitość podatkowa w dziale państwowego podatku gruntowego i domowego wynosi przynajmniej 200 kor., z czego przynajmniej trzy czwarte części przypaść muszą na podatek gruntowy.

Posiadanie dwóch lub więcej dóbr tabularnych, z których roczna należitość w dziale podatku gruntowego i domowego razem wzięta wynosi przynajmniej 200 kor., uprawnia także do wyboru.

Uprawnieni do wyboru, mający dobra tabularne we więcej niż w jednym okręgu wyborczym, wykonują swe prawo wyborcze w tym okręgu wyborczym,

w którym leży ich majątek najwyżej opodatkowany.

§ 2.

Do wyboru w klasie cenzusowej miast uprawniona jest każda osoba, która w dniu rozpisania wyboru posiada obywatelstwo austriackie, nie jest po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacyi od prawa wyboru wyjęta lub wykluczona i należy do pierwszych dwóch trzecich części wszystkich członków gminy, opłacających w niej przynajmniej od roku podatek państwowy bezpośredni ze swej realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego, albo od dochodu, spisanych porządkiem wysokości opłacanych przez nich w gminie rocznych podatków bezpośrednich, poczynając od opłacającego najwyższy podatek. Ci jednak z pośród opłacających w gminie podatki bezpośrednie, którzy są wyborcami w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej, nie będą umieszczeni na tych spisach. Jeżeli kilku uprawnionych opłaca równe kwoty podatkowe, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego.

Osoby, uprawnione do wyboru w tej klasie z tytułu opłacania podatków, wykonują swe prawo wyborcze w tej gminie, w której opłacają ten podatek, a jeżeli opłacają go w kilku gminach w tej gminie, w której w dniu rozpisania wyboru stale mieszkają, a w braku takiego mieszkania w tej gminie, w której swe prawo wyborcze chcą wykonać.

Do wyboru w tej klasie miast uprawnione są bez względu na opłatę podatków także następujące osoby, jeżeli w dniu rozpisania wyborów posiadają obywatelstwo austriackie, nie są po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacyi od prawa wyboru wyjęte lub wykluczone i ukończyły 24-ty rok życia:

a) pasterze dusz i inni duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich i przełożeni klasztorów;

b) rabini starozakonni;

c) urzędnicy Dworu, państwa, kraju, powiatu, gmin, zakładów i funduszków publicznych;

d) oficerowie (audytorzy, lekarze wojskowi, oficerowie rachunkowi) w stanie spoczynku i w stanie pozasłużbowym;

e) urzędnicy wojskowi tak w czynnej służbie jak i w stanie spoczynku lub pozasłużbowym;

f) adwokaci, notaryusze, doktorowie, którzy otrzymali stopień akademicki na jednym z uniwersytetów lub w innej szkole wyższej austriackiej, magistrowie chirurgii i farmacyi, dyplomowani weterynarze, którzy otrzymali dyplom w jednym z zakładów austriackich, technicy, którzy na jednej z wyższych szkół technicznych austriackich studia ukończyli i tamże egzamin dyplomowy lub egzamina państwowe z dobrym skutkiem złożyli, kandydaci notaryalni, którzy posiadają wszystkie warunki do uzyskania posady notaryalnej ustawą przepisane;

g) przełożeni, profesorowie i nauczyciele znajdujących się w gminie szkół i innych publicznych zakładów naukowych, tudzież prywatnych, o ile posiadają kwalifikacje naukowe dla zakładu publicznego tej samej kategorii.

Osoby uprawnione do głosowania z tytułu osobistej kwalifikacji od a) do g) posiadają prawo wyboru tylko w tej gminie, w której w dniu rozpisania wyborów stale mieszkają.

Osoby, które w dniu rozpisania wyborów posiadają obywatelstwo honorowe jednego z miast klasy cenzusowej, a z innego tytułu nie mają prawa wyborczego w żadnej klasie wyborczej, mają je w tem mieście, którego są honorowymi obywatelami. Jeżeli są obywatelami honorowymi kilku miast, w takim razie wykonują prawo wyboru w tem mieście, w którem chcą.

§ 3.

Prawo wyboru w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej i w klasie cenzusowej miast służy także tym, którzy nie mają własnowolności, dalej współposiadaczom nieruchomości lub przedsiębiorstwa, niewiastom, oraz osobom prawniczym (powiatom, gminom, korporacyom, stowarzyszeniom, instytucyom, fundacyom, funduszom, spółkom i t. p.). Państwo i kraj nie mają prawa wyborczego.

Prawo to wykonywać jednak będą:

a) za osoby niewłasnowolne ich prawni zastępcy;

b) za osobę prawniczą ta osoba, która w myśl przepisów ustawy lub norm istniejących dla niej jest powołaną do reprezentowania jej na zewnątrz;

c) za współposiadaczy nieruchomości lub przedsiębiorstw umocowany przez nich pełnomocnik.

§ 4.

Niewiasty, uprawnione do głosowania w którejkolwiek klasie, mogą głosować osobiście lub przez pełnomocników.

W klasie wielkiej posiadłości ziemskiej, każdy wyborca może głosować także przez pełnomocnika.

Pełnomocnikiem może być tylko mężczyzna, który ukończył 24 rok życia i posiada prawo wyboru w tej klasie wyborczej, w której ma to prawo jego mocodawca, bez względu na okręg wyborczy.

Nikt nie może głosować więcej niż raz za pełnomocnictwem.

§ 5.

Do wyboru w klasie powszechnej miast oraz w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek uprawniony jest każdy mężczyzna, który w dniu rozpisania wyboru posiada obywatelstwo austriackie, nie jest po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacji od prawa

wyboru wyjęty lub wykluczony, skończył 24 rok życia, a w gminie (na obszarze dworskim), w której prawo wyboru ma być wykonane, w dniu rozpisania wyboru przynajmniej od roku jest zamieszkały.

Jeżeli pewne części gminy (miejscowości, okręgi miejskie, dzielnice miasta) przydzielone są do różnych okręgów wyborczych, w tym razie uprawniony do wyboru wykonywa swoje prawo wyborcze w tej części gminy, w której w czasie rozpisania wyboru mieszka.

Osoby, mieszkające na obszarze dworskim niewcielonym do związku gminnego, wykonują pod tymi samymi warunkami prawo wyborcze w tej gminie, z którą obszar dworski tworzy jedną miejscowość. Gdyby ta ostatnia okoliczność nie zachodziła, w takim razie Namiestnictwo oznacza gminę miejscową, w której mieszkańcy obszaru dworskiego wykonywać mają prawo wyboru.

Jeżeli uprawniony do wyboru w dniu rozpisania wyboru przynajmniej od roku ma więcej niż jedno mieszkanie, wykonuje prawo wyboru tam, gdzie w czasie rozpisania wyboru piastuje urząd publiczny, względnie tam, gdzie ma siedzibę swych czynności zawodowych, a gdyby brakło i tego kryterium, tam, gdzie ma swą główną siedzibę w kraju.

Jeżeliby i pod tym względem zachodziła wątpliwość, uprawniony wybiera sam gminę zamieszkania, w której chce wykonywać swoje prawo wyborcze.

§ 6.

Za miejsce zamieszkania wyborcy uważa się to miejsce, w którym z widocznym lub z okoliczności wynikającym zamiarem stałego pobytu osiadł, czy to dobrowolnie, czy też z obowiązku nałożonego przepisem ustawy.

Dopóki ktoś w pewnej miejscowości ma miejsce zamieszkania, dopóty jego czasowa nieobecność w tejże nie prze-

rywa czasu zamieszkania wymaganego do uprawnienia wyborczego.

§ 7.

W klasie wielkiej posiadłości ziemskiej, w okręgach Nr. 18, 29, 30, 33 klasy cenzusowej miast, i w klasie Izb handlowych i przemysłowych wyborca głosuje na tylu posłów, ilu na jego okręg wyborczy przypada; we wszystkich innych klasach wyborczych i w niewymienionych powyżej okręgach wyborczych klasy cenzusowej miast, każdy wyborca głosuje na jednego posła ewentualnie także na jego zastępcę (§ 44), chociażby na okręg wyborczy przypadało dwóch posłów.

Każdy wyborca ma z reguły tylko jeden głos.

W klasie jednak gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek posiadają głos podwójny (liczący się za dwa głosy), ci wyborcy, którzy należą do pierwszych dwóch trzecich części wszystkich wyborców opłacających w gminie i na obszarze dworskim przynajmniej od roku podatek bezpośredni od swej realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego albo od dochodu, spisanych porządkiem wysokości opłacanych przez nich w gminie i na obszarze dworskim stanowiącym z gminą jedną miejscowość, rocznych podatków bezpośrednich, poczynając od opłacającego najwyższy podatek. Ci jednak z pośród opłacających w gminie i na obszarze dworskim podatki bezpośrednie, którzy są wyborcami w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej lub w klasie cenzusowej lub powszechnej miast, nie będą umieszczeni na tych spisach.

Nadto posiadają głos podwójny ci wyborcy, którzy należą do osób wyszczególnionych w ustępie trzecim § 2. niniejszej ordynacyi, chociażby ze względu na opłacany podatek głosu podwójnego nie miały.

Jeżeli kilku opodatkowanych opłaca równe kwoty podatkowe, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego.

§ 8.

Z posiadających czynne prawo wyboru osób, głosują w okręgach Nr. 17, następnie 41 do 46 włącznie, jedynie te osoby prawnicze, które mają charakter narodowy ruski naturą swoją lub statutem określony, tudzież te, których wpisania na listę wyborczą odnośnego okręgu zażądają czynniki powołane do zastępowania osoby prawniczej na zewnątrz ważną uchwałą, oraz osoby fizyczne narodowości ruskiej, wyłączone z innych okręgów tej samej klasy wyborczej.

W okręgach Nr. 56, 57, i 58 klasy powszechnej miast oraz w okręgu Nr. 154 klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek mają prawo wyborcze tylko te osoby, które są narodowości ruskiej, wyłączone z innych okręgów tej samej klasy.

W okręgach Nr. 147 do 153 włącznie, klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek mają prawo wyborcze te osoby, które są narodowości polskiej, wyłączone z innych okręgów tej samej klasy.

Dodatek tabelaryczny do niniejszej ordynacji wyborczej wskazuje nadto powiaty sądowe, względnie gminy, w których wyborcy polscy, względnie ruscy, mają być wyłączeni z jednego okręgu wyborczego a przyłączeni do innego, jedno lub dwumandatowego okręgu wyborczego.

Wyborcy w gminach wymienionych w rozdziale VII dodatku tabelarycznego nie należący ani do polskiej ani do ruskiej narodowości, mogą w sposób dla reklamacy przewidziany (§§ 21, 22) domagać się wyłączenia z okręgu wyborczego jednej i przeniesienia do okręgu wyborczego drugiej narodowości i wpisania do odnośnej listy wyborczej.

§ 9.

Osoby uprawnione do wyboru w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej

nie mają prawa wyboru w innych klasach.

Osoby, uprawnione do wyboru w klasie cenzusowej miast mają to prawo także w klasie powszechnej miast, o ile posiadają warunki wymienione w § 5, lecz nie mają go w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek.

Każdy wyborca może wykonywać swe prawo wyboru tylko w jednym okręgu tej samej klasy.

§ 10.

Celem wyboru posła tworzą uprawnieni do wyboru w każdym okręgu wyborczym każdej klasy wyborczej jedno ciało wyborcze.

Okręgi wyborcze ustalone są w dodatku tabelarycznym, dołączonym do niniejszej ordynacji.

Ten podział okręgów nie narusza praw miast przysługujących im dotąd w myśl ustawy o reprezentacji powiatowej. Miasta zatem, które dotąd dla siebie osobno wybierały posła na Sejm krajowy, a do których wedle dołączonego wykazu tabelarycznego przydzielono wsie i miasteczka, będą i nadal wybierały samodziennie członków rady powiatowej po myśli § 5. ordynacji wyborczej dla rad powiatowych.

§ 11.

O ile w dołączonym do tej ordynacji dodatku tabelarycznym jest mowa o powiatach politycznych lub sądowych, należy rozumieć te powiaty w tych rozmiarach, jakie one mają w czasie wejścia niniejszej ustawy w życie.

Postanowienia powyższego ustępu mają analogiczne zastosowanie także i do gmin (części gmin).

§ 12.

Miejscami wyboru w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej są miasta, wymie-

nione przy każdym okręgu w dodatku tabelarycznym do niniejszej ordynacyi.

Miejscem wyboru w klasie cenzusowej i w klasie powszechnej miast oraz w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek jest każda gmina miejscowa i każda w dodatku tabelarycznym do niniejszej ordynacyi osobno wymieniona część gminy (miejscowość, okręg miejski, dzielnica miasta).

Gmina miejscowa, która według ostatniego spisu ludności liczy wraz z obszarem dworskim mniej niż 500 mieszkańców, nie wliczając osób będących w czynnej służbie wojskowej, może być zarządzeniem Namiestnictwa połączona z jedną z najbliższych położonych i komunikacyjnie najdogodniej łączących się gmin tego samego okręgu wyborczego dla utworzenia zbiorowych miejsc wyboru.

O ile jednak wyborcy z tej samej gminy i obszaru dworskiego ze względu na swoją narodowość należą do różnych okręgów wyborczych tej samej klasy wyborczej, a w gminie tej i na obszarze dworskim, według ostatniego spisu ludności nie ma 250 mieszkańców, którzy jako język swój potoczny podali język polski względnie ruski, to wyborcy ci mogą być zarządzeniem Namiestnictwa przyłączeni do jednej z najbliższych położonych gmin tego samego okręgu wyborczego dla utworzenia zbiorowych miejsc wyboru.

Wydane w tym względzie zarządzenia należy ogłosić w starostwie przez przybicie na urzędowej tablicy, tudzież w sposób w miejscu praktykowany w odnośnych gminach równocześnie z rozpisaniem wyboru.

§ 13.

Posłem może być wybrany każdy mężczyzna, który przynajmniej od lat trzech posiada obywatelstwo austriackie, ukończył 30-ty rok życia, po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacyi od prawa wyboru nie jest wyjęty lub wykluczony i w jednej z klas wyborczych

w kraju uprawniony jest do wyboru posła na Sejm.

Zastępcy posłów, którzy w okręgach Nr. 31, 32, 34, i 100 do 113 włącznie mają być wybierani, muszą posiadać teżsame warunki wybieralności.

§ 14.

W stałej czynnej służbie pozostający oficerowie, duchowni wojskowi, gażyści bez rangi, tudzież osoby, należące do stanu szeregowców siły zbrojnej a względnie do żandarmeryi — łącznie z czasowo urlopowanymi — są wyjęci od wybieralności, a wyjąwszy klasę wielkiej posiadłości ziemskiej, także od prawa wyboru.

W klasie wielkiej posiadłości ziemskiej mogą osoby, wymienione w pierwszym ustępie, głosować tylko przez pełnomocników.

Urzędnicy wojskowi, pozostający w stałej służbie czynnej, są wyjęci od wybieralności, posiadają jednak czynne prawo wyborcze.

Zresztą nie mogą osoby, odbywające w dniu wyboru przejściowo czynną służbę wojskową, wykonywać swego prawa głosowania w żadnej klasie wyborczej.

§ 15.

Od prawa wyboru i wybieralności są wykluczeni:

1. Wszystkie osoby, zostające pod władzą ojcowską, opieką lub kuratelą, z wyjątkiem dopuszczonym w § 3 niniejszej ordynacyi co do prawa wyboru.

2. Ci, którzy pobierają z funduszków publicznych lub gminnych zaopatrzenie jako ubodzy lub także zaopatrzenia pobierali w roku, wybór bezpośrednio poprzedzającym, albo wogóle korzystają z dobroczynności publicznej.

Nie należy jednak ze względu na prawo wyborcze uważać za zaopatrzenie ubogich albo za akty dobroczynności publicznej: wsparcie z Kasy chorych, rent pobieranych z powodu wypadku, pode-

szłego wieku lub przez inwalidów, zasiłków pobieranych przez członków rodziny osób powołanych do czynnej służby wojсковей, bezpłatnego pielęgowania w szpitalach publicznych, uwolnienia od opłaty szkolnej, obdarzenia środkami naukowymi, zasiłków na kształcenie w jakiegokolwiek formie, jakoteż zapomóg z powodu klęsk.

3. Osoby, do których majątku otwarto konkurs, aż do ukończenia tegoż, a jeżeli upadłym dłużnikiem jest kupiec, aż do uzyskania powtórnie zdolności do praw oznaczonych w § 246. ordynacji konkursowej z dnia 25. grudnia 1868, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1869.

4. Osoby, które zostały zasądzone na karę za zbrodnię lub za przekroczenie kradzieży, sprzeniewierzenia, uczestnictwa w tychże, oszustwa, stręczenia do nieładu (§§ 460, 461, 463, 464, 512 u. k.), za czyny karygodne, oznaczone w § 1. ustawy z dnia 28. maja 1881, Dz. u. p. Nr. 47. i w § 1. ustawy z dnia 25. maja 1883, Dz. u. p. Nr. 78, lub też za przekroczenie §§ 1, 2, 3, 4 i 5, ustęp przedostatni ustawy z dnia 24. maja 1885, Dz. u. p. Nr. 89.

Skutek ten zasądzenia ustaje co do zbrodni wymienionych w § 6 l. 1 aż do 10 ustawy z dnia 15. listopada 1867, Dz. u. p. Nr. 131, z końcem kary, co do innych zbrodni po upływie lat dziesięciu, jeżeli winny był zasądzony najmniej na pięcioletnią karę, zresztą zaś po upływie lat pięciu, zaś co do reszty wyżej wliczonych czynów karygodnych, po upływie lat trzech od ukończenia kary.

5. Osoby, które skazane zostały na karę z powodu występku po myśli §§ 66, 67, 68 i 69 ustawy o służbie wojсковей z dnia 5. lipca 1912, Dz. u. p. Nr. 128, na okres trzech lat od ukończenia kary.

6. Osoby, które sądownie skazane zostały na karę z powodu występku przeciw prawnokarnym postanowieniom dla ochrony wolności wyboru, jeżeli czyn

popelnony został przy wyborach do Izby posłów Rady państwa, lub do Sejmów, a to stosownie do postanowień ustawy z dnia 26. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 18.

7. Osoby, oddane pod nadzór policyjny lub do zakładu robót przymusowych, aż do upływu lat trzech po ukończeniu nadzoru policyjnego, względnie po uwolnieniu z zakładu robót przymusowych.

8. Osoby, którym sąd odjął władzę ojcowską nad ich dziećmi, jak długo dzieci pozostają pod obcą opieką, w każdym razie na okres trzech lat po sądowym zarządzeniu.

9. Osoby, które skazane były więcej jak dwa razy na karę aresztu za pijanstwo lub opilstwo na podstawie powszechnej ustawy karnej lub ustawy z dnia 19. lipca 1877 Dz. u. p. Nr. 67 lub innych wydać się mających postanowień ustawowych, na okres trzech lat od ukończenia kary.

§ 16.

Namiesтник wyznacza dzień wyboru posłów w miejscach wyborczych, niniejszą ordynacją wskazanych. Dla wyborów z klasy cenzusowej miast, z klasy powszechnej miast, tudzież z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, wyznacza Namiesтник równocześnie także dzień ewentualnych wyborów ściślejszych.

Dnie wyborów przy wyborach powszechnych mają być wyznaczone w ten sposób, aby najpierw wybrała posłów klasa gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, następnie klasa powszechna miast, po niej klasa cenzusowa miast, następnie Izby handlowe i przemysłowe oraz stowarzyszenia przemysłowe, a na ostatku klasa wielkiej posiadłości ziemskiej.

Dla każdej klasy wyborczej ma być wyznaczony ten sam dzień na wybory i ten sam dzień na ewentualne wybory

ściślejsze; tylko w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek Namiestnik może wyznaczyć dla wyborów oraz dla ewentualnych wyborów ściślejszych więcej dni wyborczych.

Dnie wyborów mają być tak wyznaczone, by wszystkie potrzebne czynności przygotowawcze mogły być przedtem ukończone.

§ 17.

Rozpisanie powszechnych wyborów należy ogłosić w krajowym dzienniku urzędowym i plakatami we wszystkich gminach (obszarach dworskich) i miejscach wyborczych w kraju.

Rozpisanie poszczególnych wyborów uzupełniających ogłosić należy w krajowym dzienniku urzędowym, a wyborów uzupełniających z klasy cenzusowej miast, z klasy powszechnej miast, tudzież z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, nadto także plakatami w gminach (obszarach dworskich) i w miejscach wyborczych tego okręgu wyborczego, w którym wybór ma się odbyć.

Dzień ogłoszenia w dzienniku urzędowym uważa się za dzień rozpisania wyborów.

W myśl § 20 ustawy z dnia 26. stycznia 1907 Dz. p. p. Nr. 18 wyda Namiestnictwo obwieszczenie o przepisach karnych dla ochrony wolności wyborów i zgromadzeń.

Zwierzchności gminne i Przełożęstwa obszarów dworskich są obowiązane powyższe obwieszczenia ogłosić przez ich wywieszenie.

II. O przeprowadzeniu wyborów w okręgach klasy cenzusowej i klasy powszechnej miast oraz klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek.

§ 18.

Uprawnienie do wyboru ustala się przez wpisanie do listy wyborczej.

§ 19.

Uprawnionych do wyboru z każdej gminy i z każdej klasy wyborczej wraz z uprawnionymi do wyboru wchodzącego ewentualnie po myśli § 5, ustęp 3 w rachubę obszaru dworskiego, wpisze naczelnik gminy (burmistrz) do osobnych list (list wyborczych) w porządku alfabetycznym, z podaniem imion, nazwisk, zawodu i mieszkania.

W listach wyborczych dla wyboru z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek uwidoczni naczelnik gminy nadto w odnośnej rubryce, czy wpisaniu wyborcy służy jeden głos, czy też głos podwójny (§ 7, ustęp 3 i 4).

Jeżeli uprawnieni do wyboru z jednej gminy wybierają w różnych okręgach wyborczych, to należy dla każdej części gminy, przydzielonej do pewnego okręgu wyborczego, sporządzić osobną listę wyborczą w porządku alfabetycznym. Tak samo, jeżeli czynność wyborcza w obrębie jednej gminy odbywać się ma w kilku lokalach wyborczych, do których wyborcy podług terytoryalnej przynależności są przydzieleni (§ 25, ustęp 4), należy listę wyborczą sporządzić dla każdego z odnośnych terytoryalnych obszarów gminy z osobna w porządku alfabetycznym.

Jeżeli uprawnieni do wyboru w gminie należą do okręgów wyborczych różnych ze względu na ich narodowość, natenczas należy sporządzić w gminie oddzielne listy wyborcze dla wyborców należących do każdego z tych okręgów.

Gdy uprawnieni do wyboru z kilku gmin, wybierają w jednym zbiorowym miejscu wyborczym (§ 12 ustęp 3 i 4), natenczas za podstawę czynności wyborczej mają służyć listy wyborcze poszczególnych gmin miejscowych, uporządkowane kolejno po sobie jako listy częściowe, bez sporządzania z nich listy ogólnej.

Przy układaniu list wyborczych wpisać do nich naczelnicy gmin z urzędu

wszystkie te osoby, których uprawnienie jest im znane lub też zapomocą pewnych danych może być stwierdzone.

Przy układaniu list wyborczych dla wyborców wyłączonych ze względu na ich narodowość, należy brać za podstawę ostatni ogólny spis ludności i rubrykę języka potocznego.

Listy wyborcze sporządzać należy przynajmniej w dwóch egzemplarzach.

§ 20.

Po sporządzeniu listy wyborczej przedłoży naczelnik gminy oba egzemplarze położonemu starostwu, w stołecznem mieście Lwowie zaś Namiestnictwu. Dla miasta Krakowa wyznacza Namiestnictwo kierownika władzy politycznej, któremu poruczono sprawdzenie list wyborczych jakoteż rozstrzyganie reklamacji; temu przedłoży Prezydent miasta listę wyborczą.

Wraz z listą wyborczą dla wyborców z klasy cenzusowej miast, jak i dla wyborców z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek przedłoży naczelnik gminy właściwej Władzy politycznej także ten spis osób i opłacanych przez nie podatków bezpośrednich, na podstawie którego obliczono, którym z tych osób służy prawo wyboru w klasie cenzusowej miast w myśl § 2, ustęp 1 tej ordynacji, względnie prawo podwójnego głosu w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek w myśl § 7, ustęp 3.

Władza polityczna sprostuje z urzędu dostrzeżone usterki w liście wyborczej i jeden egzemplarz sprostowanej listy zwróci naczelnikowi gminy.

Przeciw sprostowaniu listy wyborczej, dokonanemu z urzędu, można wystąpić tylko w drodze reklamacji.

Naczelnik gminy wyłoży listę przez dni czternaście w lokalu urzędowym gminy, codziennie w czasie przez władzę polityczną oznaczonym i publicznie obwieścić się mającym, dla wol-

nego przeglądu i podać to wyłożenie listy wyborczej do publicznej wiadomości z równoczesnem wyznaczeniem czteronastodniowego terminu reklamacyjnego, liczącego się od dnia obwieszczenia, przytaczając zarazem postanowienia § 21 niniejszej ordynacji, odnoszące się do sposobu wnoszenia reklamacji i rekursów. Jeżeli uprawnieni do wyboru z jednej gminy wybierają w różnych okręgach wyborczych (§ 19, ustęp 3, zdanie pierwsze), listy wyborcze wyłożyć należy w obrębie odnośnych okręgów wyborczych. — Wraz z listą wyborczą dla wyboru z klasy cenzusowej miast, jak i dla wyboru z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek wyłoży naczelnik gminy dla wolnego przeglądu także spis, o którym mowa w ustępie drugim niniejszego paragrafu.

Prawo przeglądu listy wyborczej uprawnia także do robienia przy sposobności tego przeglądu notatek z tej listy.

W gminach liczących do 5000 włącznie mieszkańców, lista wyborcza musi być wyłożona do przeglądu każdego dnia przez pięć godzin. W gminach ponad 5000 mieszkańców lista wyborcza ma być wyłożona przez ośm godzin; nadto należy odbić listę wyborczą w czas w dostatecznej liczbie i z chwilą nastania terminu reklamacyjnego wydać na żądanie każdemu odbitkę za zwrotem przypadających za jeden egzemplarz kosztów sporządzenia.

Kto żąda wydania takiej odbitki listy wyborczej, ma to oznajmić ustnie lub pisemnie naczelnikowi gminy w ciągu dni ośmiu po rozpisaniu wyboru; oświadczenie tego rodzaju zobowiązuje żądającego do odbioru zamówionej listy i zapłaty kosztów jej sporządzenia, przypadających za sporządzone egzemplarze.

Zgłoszeń po tym czasie wpływających nie należy uwzględniać.

W ciągu dalszych dni ośmiu należy złożyć u naczelnika gminy 50 procent przybliżonych kosztów sporządzenia, w

przeciwnym razie zgłoszenie jest bezskuteczne.

Przy odbiorze uiszczyć należy resztę kosztów, które w razie nieodebrania listy przez zgłaszającego, mogą być także ściągnięte w drodze politycznej egzekucji.

Pod tymi samymi warunkami wydawać należy każdemu na żądanie także ewentualne dodatki do listy wyborczej.

§ 21.

Reklamacje przeciw liście wyborczej mogą być wnoszone:

1. z powodu wpisania nieuprawnionych do wyboru;
2. z powodu niewpisania uprawnionych do wyboru;
3. z powodu przyznania wyborcom z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek głosu liczącego się za dwa, zamiast głosu liczącego się za jeden;
4. z powodu nieprzyznania wyborcom z tejże klasy głosu liczącego się za dwa, lecz tylko głosu liczącego się za jeden;
5. w gminach, w których wyborcy należą do okręgów wyborczych różnych ze względu na ich narodowość, o przeniesienie z listy jednego okręgu do listy okręgu drugiego.

Reklamacje z powodów podanych pod 1, 2, 3, i 4, może wnosić każdy wyborca, który w listach wyborczych danego okręgu jest zapisany; reklamacje z powodów podanych pod 5 może wnosić każdy wyborca umieszczony na jednej z list wyborczych obu okręgów, o które idzie.

Interesowany może reklamować swoje prawo wyborcze, chociaż na listach wyborczych danego okręgu zamieszczony nie został; do żądania przeniesienia wyborcy z listy jednego okręgu na listę drugiego według p. 5., uprawniony jest wyłącznie sam wyborca, o ile reklamacja opiera się na twierdzeniu, że wpis języka potocznego podany przy ostatnim

spisie jest niezgodny z faktycznym stanem rzeczy, względnie o ile się opiera na postanowieniu zawartem w ostatnim ustępie § 8. ordynacji wyborczej.

Reklamacje wnosić należy w każdym poszczególnym wypadku z osobna. Kto żąda wykreślenia osoby w liście zapisanej, przytoczyć powinien fakty, które uzasadniają, że osoba ta w danym okręgu wyborczym niema prawa wyboru.

Kto żąda wpisania osoby w liście niezapisanej, przedstawić powinien dowody, które uzasadniają, że osoba ta w danym okręgu wyborczym ma prawo głosowania.

Jeżeli reklamujący domaga się przeniesienia go z listy jednego okręgu na listę drugiego według p. 5., to powinien przytoczyć i wykazać fakty, które twierdzenie o jego narodowości uzasadniają, na przepisany do tego celu formularz.

Tego rodzaju reklamacje osób trzecich należy odrzucić, jeżeli wpis reklamowanego do listy wyborczej, zgadza się, co do języka potocznego z wynikiem ostatniego spisu ludności.

Reklamacje należy wnosić u naczelnika gminy ustnie lub pisemnie.

§ 22.

Na podstawie reklamacji, wniesionych w wyznaczonym terminie, sporządzi naczelnik gminy wykaz osób reklamowanych, do którego należy wciągnąć osobno:

1. osoby, co do których zażądano ich wykreślenia z listy wyborczej (§ 21 punkt 1);
2. osoby, co do których zażądano przyznania im prawa głosu, liczącego się tylko za jeden, a nie za dwa (§ 21 punkt 3);
3. osoby, co do których zażądano dodatkowego wpisania ich do listy wyborczej (§ 21 punkt 2);
4. osoby, dla których zażądano przyznania im prawa głosu, liczącego się za dwa, a nie za jeden (§ 21 punkt 4);

5. osoby, co do których żądano przeniesienia ich z listy jednego okręgu narodowego na listę drugiego (§ 21 punkt 5).

Wykaz osób reklamowanych wyłoży naczelnik gminy najpóźniej trzeciego dnia po upływie terminu reklamacyjnego w miejscach, wskazanych w § 20 ustęp 5 do wolnego przeglądu przez trzy dni i ogłosi to publicznie. W ciągu tych trzech dni wolno osobom interesowanym (§ 21 ustęp drugi i trzeci) wnosić obrony względnie sprzeciwy przeciw reklamacyom.

Osobom, co do których wniesiono reklamacje z powodów wymienionych wyżej pod 1 i 2, winien naczelnik gminy na ich żądanie w ciągu powyższych trzech dni dać możność poinformowania się o motywach tych reklamacji.

Obrony i sprzeciwy wnosić należy u naczelnika gminy ustnie lub pisemnie.

Wniesione reklamacje przedłoży naczelnik gminy do rozstrzygnięcia oznaczonej w § 20 ustęp 1 Władzy politycznej, dołączając do poszczególnych reklamacji wniesione obrony i sprzeciwy.

Przeciw rozstrzygnięciu reklamacji przez starostwo może ten, kto wniósł reklamację, jak i ten, którego osoby wydane rozstrzygnięcie dotyczy, wnieść w ciągu dni trzech odwołanie do Namiestnictwa przez starostwo.

Rozstrzygnięcie Namiestnictwa jest w każdym wypadku ostateczne.

Reklamacje i odwołania, które wniesiono po upływie terminu, należy odrzucić jako późnione.

W razie uwzględnienia reklamacji przeprowadzi oznaczona w § 20, ustęp 1, władza polityczna sprostowanie listy wyborczej w sposób rozstrzygnięciu odpowiadający.

Jeżeli władza rozstrzygnie, że osoba, co do której wniesiono reklamację, ze względu na swą narodowość nie należy do tego okręgu wyborczego, na którego

liście została umieszczona, to polecając wykreślenie jej z tej listy, zarządzi równocześnie zapisanie jej na listę wyborczą okręgu wyborczego, do którego z tytułu swej narodowości należy.

Zresztą poczynawszy od chwili wyłożenia listy wyborczej (§ 20 ustęp piąty) sprostowania listy wyborczej należy przedsięwziąć tylko o tyle, o ile jest obowiązkiem władzy politycznej aż do czasu na trzy dni przed terminem wyboru, wykreślić z listy wyborczej te w niej zapisane osoby, co do których utrata obywatelstwa austriackiego, lub okoliczność, uzasadniająca po myśli §§ 14 i 15 tej ordynacji wyjęcie lub wykluczenie od uprawnienia do wyboru dopiero później nastąpiła lub na jaw wyszła.

Sprostowania listy wyborczej, przez władzę polityczną dokonane, podać należy do wiadomości naczelnika gminy w celu sprostowania także egzemplarza tej listy znajdującego się w urzędzie gminnym.

Najpóźniej ośm dni przed wyborem przedłoży naczelnik gminy znajdującą się u niego listę wyborczą ponownie władzy politycznej, która zbada, czy sprostowania listy wyborczej zarządzone w czasie postępowania reklamacyjnego zostały przeprowadzone, a zatem, czy obydwa egzemplarze listy wyborczej zgadzają się ze sobą. W razie przeciwnym sprostuje władza obydwa egzemplarze zgodnie ze sobą.

Jeden egzemplarz listy wyborczej należy doręczyć komisarzowi wyborczemu.

Jeżeli zajdzie potrzeba sprostowania listy wyborczej na podstawie orzeczenia reklamacyjnego już po jej oddaniu komisarzowi wyborczemu, to władza zaawiadomi o tem natychmiast naczelnika gminy miejsca wyboru i komisarza wyborczego. Naczelnik gminy sprostuje listę w obecności komisarza wyborczego, dołączając do niej polecenie władzy, zarządzające sprostowanie.

§ 23.

Skoro lista wyborcza po rozstrzygnięciu reklamacyi sprostowaną zostanie, wyda władza polityczna w § 20, ustępie 1 oznaczona, dla miejsca wyboru właściwa, wyborcom karty legitymacyjne do wyboru posłów. Jeżeli gminy, należące do różnych powiatów politycznych, złożone zostaną w zbiorowe miejsca wyborcze (§ 12 ustęp 3 i 4), to celem wystawienia kart legitymacyjnych, należy po ukończeniu postępowania reklamacyjnego, listy wyborcze tych gmin przesłać władzy politycznej dla miejsca wyboru właściwej.

Karty legitymacyjne mają zawierać liczbę bieżącą dotyczącą listy wyborczej, miejsce, dzień i godzinę rozpoczęcia czynności wyborczej, jakoteż godzinę kiedy oddawanie głosów ma być ukończone, imię, nazwisko i mieszkanie uprawnionego do wyboru, ilość posłów, na których ma prawo głosować, wreszcie w tych przypadkach, w których głos liczy się podwójnie (§ 7, ust. 3 i 4) i w których oprócz posła wybiera się także jego zastępcę, zaznaczenie tych okoliczności.

Na odwrotnej stronie karty legitymacyjnej należy umieścić ważniejsze postanowienia ustawy z dnia 26. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 18.

W miastach mających własny statut można poruczyć wystawienie kart legitymacyjnych Prezydentowi miasta.

Karty legitymacyjne należy wyborcom w mieszkaniu doręczyć; doręczenie można poruczyć naczelnikowi gminy.

Władza, która wydaje karty legitymacyjne, zarządzi przez ogłoszenie w sposób w miejscu praktykowany wezwanie wyborców, aby w wypadkach, w których z jakiegokolwiek powodu karty legitymacyjne najpóźniej na 24 godzin przed dniem wyboru nie zostały im doręczone, podjęli je osobiście w miejscu w obwieszczeniu oznaczonym.

W miejsce zagubionej karty legitymacyjnej, wyda powołana do pierwszego

wystawienia władza uprawnionemu na jego żądanie duplikat karty legitymacyjnej, nawet w sam dzień wyboru.

§ 24.

Celem dokonania wyboru posłów należy wydać wyborcom razem z kartami legitymacyjnymi karty do głosowania, które muszą być opatrzone pieczęcią urzędową, oznaczonej w § 20, ust. 1 względnie § 23, ustęp 1, władzy politycznej lub wystawiającej karty legitymacyjne władzy gminnej (§ 23, ust. 4), i które nadto zawierać mają uwagę, że każda inna nie z urzędu wydana karta do głosowania, uważana będzie za nieważną.

Na karcie do głosowania wymienić należy, na ilu posłów wyborca ma prawo głosować, tudzież czy wyborca ma głosować tylko na posła, czy także na jego zastępcę. Jeżeli wyborcy służy głos podwójny (§ 7, ustęp 3 i 4) to okoliczność ta powinna być oznaczona wewnątrz karty do głosowania oraz zewnątrz w sposób taki, aby po złożeniu karty było to widoczne.

Karty do głosowania, potrzebne dla przedsięwzięcia wyboru ściślejszego, wydaje Komisarz wyborczy, o ile ich poprzednio władza do pierwszego wystawienia powołana, nie doręczyła wyborcom w inny sposób.

W miejsce zgubionych lub nie nadających się do użytku kart do głosowania, wyda na żądanie uprawnionych do wyboru władza wyżej wspomniana względnie w dniu wyboru i wyboru ściślejszego komisarz wyborczy, inne karty do głosowania.

Czas trwania oddawania głosów należy oznaczyć w ten sposób, by wykonanie prawa wyboru było o ile możliwości dla wyborców zabezpieczone.

§ 25.

Kierownictwo czynności wyborczej, odbywać się mającej w obecności komisarza wyborczego, należy poruczyć utwo-

rzony z wyborców komisji wyborczej, składającej się z siedmiu, a w gminach liczących mniej niż 1000 mieszkańców, z pięciu członków.

Z reguły ustanowić należy w każdym miejscu wyboru każdego okręgu wyborczego jedną komisję wyborczą.

Gdyby w którym miejscu wyboru, powołani do oddania głosu uprawnieni do wyboru, należeli do różnych narodowych okręgów wyborczych (§ 19, ustęp 4), natenczas należy utworzyć w miejscowości wyboru dla uprawnionych do wyboru każdego okręgu wyborczego osobną komisję wyborczą. W wypadku takim należy czynność wyborczą przeprowadzać dla każdego okręgu wyborczego oddzielnie co do miejsca lub co do czasu.

Gdzie ze względu na terytoryalną rozległość lub liczbę ludności byłoby wskazane, może władza polityczna, nad gminą bezpośrednio przełożona, w poszczególnych gminach miejscowych lub miejscowościach, zarządzić ustanowienie kilku komisji wyborczych w obrębie całego obszaru gminnego lub miejscowości. W gminach mających w danej klasie wyborczej więcej niż 1000 wyborców należy dla każdego 1000 wyborców ustanowić osobną komisję. Przydzielenie wyborców do poszczególnych komisji wyborczych odbywać się ma przytem podług porządku abecadłowego albo też podług terytoryalnej przynależności; zarządzenia takie ogłosić należy w gminie we właściwym czasie, w sposób tam praktykowany. Przydzielenie według przynależności terytoryalnej (§ 19, ustęp 3) ma nastąpić przed sporządzeniem list wyborczych, przydzielenie zaś w porządku abecadłowym w każdym razie przed wystawieniem kart legitymacyjnych.

Dla każdej komisji wyborczej postara się gmina miejsca wyboru o odpowiedni lokal wraz z niezbędnymi sprzętami i przyborami do pisania dla komisji wyborczej.

§ 26.

Komisarza wyborczego dla miasta Lwowa wyznaczy Namiestnictwo, a dla wyborów, które odbyć się mają poza obrębem stołecznego miasta kraju, to starostwo, w którego powiecie miejsce wyboru jest położone lub któremu Namiestnictwo wyznaczenie komisarza wyborczego poleci.

Urząd komisarza wyborczego jest, niezależnie od przepisów obowiązujących urzędników publicznych, urzędem honorowym, do którego przyjęcia obowiązany jest każdy, kto w miejscu wyborczym jest do wyboru uprawniony.

Każdej komisji wyborczej przyda komisarz wyborczy protokolanta, który prowadzić będzie protokół z przebiegu czynności wyborczej i wpisywać do niego wszystkie ważne wydarzenia, które zaszły podczas czynności wyborczej, w szczególności rozstrzygnięcia powzięte przez komisję wyborczą.

§ 27.

Reprezentacja gminna miejsca wyboru i komisarz wyborczy wyznaczają po trzech, względnie po dwóch członków komisji wyborczej i po dwóch zastępców członków komisji z pomiędzy uprawnionych do wyboru w miejscu wyboru i odnośnym okręgu wyborczym.

W gminach pod względem narodowym mieszanych a należących do jednego z okręgów dwumandatowych klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, obowiązany jest komisarz wyborczy dbać o to, by w miarę możliwości obie narodowości w komisji wyborczej były zastąpione.

Wyznaczonych w sposób wyżej podany sześciu, względnie czterech członków (zastępców), wybiera bezwzględną większością głosów siódmego, względnie piątego członka komisji wyborczej, który posiadać musi w miejscu wyboru i danym kole wyborczym, prawo wyboru.

Gdyby i przy drugim głosowaniu nie osiągnięto takiej większości głosów, wyznaczy tego członka komisarz wyborczy.

§ 28.

Członkowie komisji wyborczej wybierają z pomiędzy siebie względną większością głosów przewodniczącego.

W razie równości głosów rozstrzyga los, przez komisarza wyborczego wyciągnięty.

§ 29.

Do powzięcia uchwały i ukonstytuowania się komisji wyborczej potrzebna jest obecność przynajmniej czterech członków.

Uchwały komisji wyborczej zapadają bez względu na liczbę głosujących, względną większością głosów.

Przewodniczący komisji wyborczej głosuje tylko w razie równości głosów i w takim razie głosem swoim rozstrzyga.

§ 30.

O dopuszczeniu do oddania głosu lub o ważności oddanych głosów rozstrzyga komisja wyborcza tylko w następujących przypadkach:

a) jeżeli przy oddawaniu głosów powstaje uzasadniona wątpliwość co do tożsamości osoby zgłaszającej się z kartą legitymacyjną, z osobą uprawnioną do wyboru, dla której karta legitymacyjna jest wystawiona;

b) jeżeli jest wątpliwość co do ważności lub nieważności poszczególnych oddanych głosów, albo

c) jeżeli podczas czynności wyborczej podniesiono zarzut przeciw uprawnieniu do wyboru osoby, do listy wyborczej wpisanej.

Zarzuty po myśli ustępów a) i c) podnieść mogą nie tylko komisarz wyborczy i członkowie komisji wyborczej, lecz także i wyborcy, ci ostatni ustnie

lub pisemnie, i to tylko tak długo, dopóki osoba, której uprawnienie do wyboru zakwestyonowano, nie oddała jeszcze głosu, a w przypadku pod c) wspomnianym o tym tylko, o ile ktoś twierdzi, że osoba ta od czasu ustalenia listy wyborczej utraciła obywatelstwo austriackie albo z powodów, przewidzianych w §§ 14 i 15 tej ordynacji, straciła prawo wyborcze.

Rozstrzygnięcie komisji wyborczej nastąpić musi w każdym poszczególnym przypadku przed dalszym ciągiem aktu wyborczego.

Od tego rozstrzygnięcia nie ma odwołania.

§ 31.

Komisarz wyborczy utrzymuje spokój i porządek podczas czynności wyborczej i czuwa nad przestrzeganiem postanowień ordynacji wyborczej. — Nie powinien także dopuścić, aby komisja wyborcza przekraczała swój zakres działania.

W szczególności zaś sprzeciwi się komisarz rozstrzygnięciu komisji wyborczej powziętemu wbrew ustawie i zażądania wpisania każdego takiego swego przeciwnika do protokołu wyborczego.

§ 32.

Wydane wyborcom karty legitymacyjne uważać należy jako wezwanie do jawienia się bez wszelkiego dalszego zaproszenia w dniu na kartach podanym i w oznaczonej tam godzinie, celem wzięcia udziału w wyborze.

Tylko wyborcy posiadający kartę legitymacyjną mają celem oddania głosu wstęp do lokalu wyborczego; po oddaniu głosu mają lokal wyborczy natychmiast opuścić. O ile się to do prawidłowego przeprowadzenia wyboru okaże potrzebne, należy wyborców wpuszczać w liczbę ograniczonej, nie mniej jednak jak po trzech, do lokalu wyborczego. Zarządzenie takie może wydać władza

polityczna powiatowa lub komisarz wyborczy.

Na życzenie stronnictw wyborczych należy do aktu wyborczego z pomiędzy uprawnionych do wyboru dobrać dwóch do pięciu — w większych miastach do dziesięciu — mężów zaufania, którzy mają prawo być obecni przy akcie wyborczym w komisjach szczegółowych, aż do ogłoszenia wyniku obliczenia głosów, a muszą być uprawnieni do wyboru w danym okręgu i miejscu wyborczym.

Tych mężów zaufania podadzą najpóźniej do pięciu dni przed wyborem ubiegające się przy wyborze stronnictwa imiennie do wiadomości politycznej władzy powiatowej miejsca wyboru (Prezydenta miasta), która wyznaczy ostatecznie odpowiednią ilość z pomiędzy przedstawionych, uwzględniając o ile można wszystkie ubiegające się stronnictwa.

Co do dopuszczenia mężów zaufania do czynności głównej Komisji wyborczej, mają być zastosowane postanowienia ustępu trzeciego i czwartego.

Mężowie zaufania są jedynie świadkami czynności wyborczej i oprócz służącego wyborcom po myśli § 30 lit. a) i c), prawa wnoszenia zarzutów, nie mają żadnego dalszego wpływu na tok czynności wyborczej, wolno im jednak podczas aktu wyborczego czynić sobie zapiski.

W czasie czynności wyborczej nie wolno w lokalu wyborczym, jak i w budynku, w którym się ten lokal znajduje, tudzież w pobliżu budynku w obwodzie, przez polityczną władzę powiatową oznaczonym, wygłaszać przemów do wyborców, jakoteż w jakikolwiek inny sposób agitować. Lokal wyborczy należy tak urządzić, by wyborcy mogli swobodnie wchodzić i wychodzić.

Obwód, w którym są zakazane przemowy do wyborców, jakoteż wszelkie inne agitacje wyborcze, oznacza polityczna władza powiatowa i ogłasza to w miej-

scu wyboru z dodatkiem, że przekroczenie tego zakazu podlega karze w myśl rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30. września 1857, Dz. u. p. Nr. 198.

Przed rozpoczęciem czynności wyborczej zarządzi komisarz wyborczy, aby jeden egzemplarz powyższego ogłoszenia przybito w miejscu widocznym na budynku, w którym lokal wyborczy się znajduje.

§ 33.

Czynność wyborcza rozpoczyna się w dniu wyboru, o godzinie oznaczonej i w przeznaczonem do tego miejscu, ukonstytuowaniem komisji wyborczej, która odbierze listę wyborczą, jakoteż przygotowane wykazy głosowania i listy obliczenia głosów.

Gdyby z braku ustawowych warunków komisya wyborcza nie mogła się ukonstytuować, lub gdyby po ukonstytuowaniu się komisji wskutek ubytku członków (zastępców) zabrakło kompletu (§ 29, ustęp pierwszy), natenczas czynności komisji wyborczej obejmie komisarz wyborczy i wykonywa je aż do ich ukończenia.

§ 34.

Głosowanie odbywa się za pomocą kart do głosowania.

Przy wyborze używać można tylko kart do głosowania, wydanych przez władzę i opatrzonych jej pieczęcią, pod nieważnością głosu.

Nazwy kandydatów na kartach głosowania mogą być napisane, drukowane lub pieczęcią wyciskane, a nie naklejane.

§ 35.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania przekona się komisya wyborcza wobec mężów zaufania, o ile są obecni, czy urna przeznaczona na karty głosowania jest próżna.

Głosowanie zaczyna się od tego, że członkowie komisji wyborczej oddają

swoje głosy. Następnie oddają głosy wyborcy.

Każdy wyborca, oddając głos, ma okazać swą kartę legitymacyjną, którą należy mu zwrócić po przejrzeniu.

Osoby oddające głos należy wpisywać po imieniu i nazwisku do wykazu głosowania, którego jeden egzemplarz prowadzi protokolant, a drugi jeden z członków komisji wyborczej. Jednocześnie należy zaznaczyć w liście wyborczej, że wyborca głos oddał.

§ 36.

Przy głosowaniu odbiera przewodniczący komisji wyborczej od każdego wyborcy złożoną kartę do głosowania, wkłada każdą z osobna do urny wyborczej, nie otwierając jej i czuwa nad tem, aby zamiast jednej nie oddano więcej kart do głosowania, a zamiast karty z głosem liczącym się za jeden, nie oddano karty z głosem, liczącym się za dwa.

§ 37.

Głosowanie raz rozpoczęte z reguły nie może być przerwane.

Oddawanie głosów należy o wyznaczonej godzinie ukończyć. Nie wolno jednak od oddania głosów wykluczyć tych wyborców, którzy jeszcze przed upływem oznaczonej na zamknięcie głosowania godziny jawili się do wyboru w lokalu wyborczym, w poczekalni przez komisję wyborczą dla wyborców przeznaczoną, albo też bezpośrednio przed lokalem wyborczym. Rzeczą jest przede wszystkim komisarza wyborczego czuwać nad tem, aby osoby te od wykonania prawa wyborczego nie były wykluczone.

Jeżeli zajdą okoliczności, które przeszkadzają rozpoczęciu, dalszemu prowadzeniu lub ukończeniu czynności wyborczej, natenczas może komisja wyborcza za zgodą komisarza wyborczego odroczyć lub przedłużyć czynność wyborczą do dnia następnego.

Każde odroczenie lub przedłużenie należy ogłosić zawczasu, w sposób w miejscu praktykowany.

Jeżeli oddawanie głosów już się zaczęło, ma komisja wyborcza i komisarz wyborczy opieczętować akta wyborcze i urnę wyborczą z kartkami do głosowania w niej zawartemi i przechować je aż do dalszego ciągu czynności wyborczej.

§ 38.

Po ukończeniu głosowania, które przewodniczący komisji wyborczej ogłosi, należy zamknąć lokal wyborczy, w którym pozostać mają tylko komisarz wyborczy i członkowie komisji wyborczej wraz z protokolantem i mężami zaufania (§ 32, ustęp 3).

Zanim się obliczanie głosów rozpocznie, pomiesza przewodniczący komisji wyborczej karty do głosowania w urnie wyborczej, a potem wyjmie je i policzy. Następnie jeden z członków komisji wyborczej rozwija każdą kartę do głosowania z osobna i obejrzawszy ją, podaje do obejrzenia innym członkom komisji.

Przy wyborze z klasy gmin¹ większych i reszty miast i miasteczek, należy oddzielnie policzyć karty z głosem liczącym się za dwa a oddzielnie karty z głosem liczącym się za jeden (§ 36) i głosy pojedyncze, jakoteż podwójne osobno zapisać w liście obliczenia głosów.

Dwaj członkowie komisji wyborczej mają prowadzić każdy z osobna dla osób, które otrzymały głosy pojedyncze lub podwójne, listę obliczenia głosów, do której wpisuje się każdego, kto otrzyma na posła głos pojedynczy lub podwójny, po imieniu i nazwisku, a obok tego nazwiska umieszcza się liczbę 1, przy drugim na niego oddanym głosie pojedynczym lub podwójnym liczbę 2, przy trzecim liczbę 3, i t. d. W celu stwierdzenia wyniku głosowania należy liczbę zapisanych podwójnych głosów przez dwa pomnożyć. Obie te listy obliczenia głosów muszą

się ze sobą zgadzać i mają być podpisane przez wszystkich członków komisji i komisarza wyborczego. Suma pojedynczych i podwójnych głosów oddanych na każdego kandydata musi być także literami w protokole wpisana.

Postanowienia ustępu poprzedniego obowiązują także pod względem wyboru zastępców (§ 44), przyczem jednak liczyć się ma głosy tak, że głosy oddane na jedną osobę zlicza się tylko o tyle, o ile osoba ta otrzymała głosy na zastępcę tego samego posła. W liście obliczenia głosów dla zastępców należy przeto obok imienia i nazwiska wybranego, podać imię i nazwisko tego, którego zastępcą się go obiera (zastępcą dla N. N.).

§ 39.

Głosy oddane na osobę, która po myśli §§ 14 i 15 tej ordynacji jest wyłączona lub wykluczona od wybieralności, głosy oddane warunkowo lub głosy, do których dodano polecenia dla mającego być wybranym, na koniec głosy, z których nie można poznać dokładnie oznaczonej nimi osoby, są nieważne i nie będą doliczone do oddanych głosów.

Do ilości oddanych głosów nie należy wliczać próżnych kartek do głosowania oraz kartek, które zawierają tylko nieważne głosy.

W okręgach wyborczych, w których wybierać się ma także zastępców, nie należy liczyć kartek głosowania opiewających nie na posła, lecz jedynie na zastępcę.

Jeżeli karta do głosowania zawiera więcej imion i nazwisk niż wyborca ma posłów (zastępców) wybierać, należy uwzględnić tylko imiona i nazwiska najpierw na kartce do głosowania umieszczone.

§ 40.

Po ukończeniu czynności należy zamknąć spisany z niej protokół, a członkowie komisji wyborczej, komisarz wy-

borczy i protokolant mają go podpisać, równie jak i wykaz głosowania, a następnie razem z listą wyborczą, wykazem głosowania i podpisanymi listami obliczenia głosów, z kartami do głosowania, tak ważnymi jak i za nieważne uznane, wspólnie opieczętować i opatrzyć w ten sposób napisem, treść oznaczającym, oddać komisarzowi wyborczemu.

Wynik obliczenia głosów ogłosi przewodniczący komisji wyborczej po ponownem otwarciu lokalu wyborczego.

Jeżeli wybór posła tym aktem wyborczym został już dokonany, ma komisarz wyborczy odesłać akt wyborczy Namiestnictwu; gdyby zaś oddawanie głosów z powodu jednego i tego samego wyboru odbywało się na więcej niż jednym zgromadzeniu wyborczem, komisarzowi wyborczemu, ustanowionemu dla głównej komisji wyborczej.

Jeżeli nie wszyscy członkowie komisji wyborczej podpiszą akta wyborcze, należy przyczynę tego podać w protokole wyborczym.

§ 41.

W tych przypadkach, w których głosowanie przy jednym i tym samym wyborze posła, odbywa się na więcej niż jednym zgromadzeniu wyborczem, zestawienia ogólnego wyniku ze wszystkich miejsc głosowania dokona główna komisja wyborcza, która w tym celu ma odebrać od komisarza wyborczego, ustanowionego dla głównej komisji wyborczej, akta wyborcze, przysłane mu przez poszczególnych komisarzy wyborczych.

Komisarza dla głównej komisji wyborczej wyznacza władza oznaczona w § 26 ustęp 1, i ona też wyznacza dzień i godzinę zebrania się tej komisji.

Jeżeli okręg wyborczy klasy cenzusowej miast lub klasy powszechnej miast składa się z kilku miast względnie miejscowości, zbiera się główna Komisja wyborcza w miejscu wymienionem w dodatku tabelarycznym na pierwszym miejscu okręgu wyborczego; w okręgach

wyborczych klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek zbiera się główna Komisya wyborcza w siedzibie sądu powiatowego względnie w siedzibie tego sądu powiatowego, który jest na pierwszym miejscu wymieniony, z wyjątkiem tych okręgów, w których w dodatku tabelarycznym wyznaczone jest inne miejsce dla głównej komisji wyborczej.

Główna komisya wyborcza zbiera się w obecności komisarza wyborczego i składa się z siedmiu członków (czterech zastępców), z których po trzech członków (i po dwóch zastępców) wyznacza z pomiędzy uprawnionych do wyboru w tem miejscu i w tym okręgu wyborczym reprezentacya gminna siedziby głównej komisji wyborczej i komisarz wyborczy; siódmego członka wybiera się, lub mianuje po myśli postanowień § 27. Przewodniczącego głównej komisji wyborczej wybierają z pomiędzy siebie członkowie komisji względną większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los, który wyciągnie komisarz wyborczy (§ 28).

Członkowie komisji wyborczej, której poruczonem było kierownictwo wyboru w miejscu głównej komisji wyborczej, mogą być wyznaczeni także na członków głównej komisji wyborczej.

Gdyby w braku ustawowych warunków główna komisya wyborcza nie mogła się ukonstytuować, lub gdyby po ukonstytuowaniu się komisji wskutek ubytku członków (zastępców) zabrakło kompletu (§ 29, ustęp 1), natenczas jej czynności obejmie komisarz wyborczy (§ 33, ustęp 2).

Podczas obliczania wyników wyboru mają wstęp do lokalu tej komisji tylko komisarz wyborczy, członkowie głównej komisji wyborczej, protokolant i mężowie zaufania.

Główna komisya wyborcza ma zestawić wyniki czynności wyborczych, przez poszczególne komisye wyborcze ustalone, nie wdając się w kontrolę czynności urzędowych tych komisji.

Po obliczeniu ogólnego wyniku wyboru zamyka się protokół z tego spisany; członkowie komisji wyborczej, komisarz wyborczy i protokolant podpiszą go i wraz z aktami wyborczymi, przez poszczególnych komisarzy wyborczych nadesłanymi, opieczętuja, a następnie opatrzywszy napisem, oznaczającym treść, oddadzą komisarzowi wyborczemu, który prześle wszystkie akta Namiestnictwu.

Przewodniczący głównej komisji wyborczej ogłasza wynik wyboru po otwarciu lokalu komisyjnego.

§ 42.

Jeżeli w okręgu wyborczym wybiera się tylko jednego posła, za obranego uważa się tego, kto uzyskał więcej, niż połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

Jeżeli nie osiągnięto takiej bezwzględnej większości głosów, przystępuje się do wyboru ściślejszego.

Przy wyborze ściślejszym ograniczyć się mają wyborcy tylko do tych dwóch osób, które przy poprzedzającym akcie wyborczym najwięcej głosów uzyskały.

Jeżeli w okręgu wyborczym wybiera się kilku posłów, a każdy wyborca głosować ma na tylu posłów, ilu na okręg przypada (§ 7, ustęp 1), to za wybranych uważa się tych, na których opiewa więcej niż połowa wszystkich ważnie oddanych kart głosowania; gdyby zaś wymaganą liczbę głosów osiągnęło więcej kandydatów, niż posłów na dany okręg przypada, to za wybranych uważa się tych z pośród tych kandydatów, którzy stosunkowo najwięcej głosów osiągnęli. W razie równości głosów rostrzyga los wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej. Jeżeli natomiast mniejsza liczba kandydatów osiągnęła wymaganą liczbę głosów, niż posłów na okręg przypada, to celem wyboru brakującej liczby posłów, zarządza się wybór ściślejszy.

Przy tym wyborze ściślejszym ograniczyć się mają wyborcy do tych tylko osób, które po wybranym przy głównym wyborze posła, względnie posłach, najwięcej głosów otrzymały. Liczba osób, pod ściślejszy wybór poddać się mających, będzie dwa razy tak wielka, jak liczba posłów wybrać się jeszcze mających.

W razie równości głosów rozstrzyga wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej los, kto ma wejść do ściślejszego wyboru.

Każdy głos, który przy ściślejszym wyborze padnie na kandydata do tego wyboru w myśl powyższych postanowień nie powołanego, jest nieważny.

Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali największą ilość głosów.

Jeżeli przy wyborze ściślejszym wszystkie oddane głosy ważne są równo rozdzielone pomiędzy osoby, do wyboru wchodzące, natenczas los wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej rozstrzyga, kto z nich ma być uznany za wybranego.

§ 43.

W okręgach wyborczych, na które przypada dwóch posłów, a każdy wyborca głosować ma tylko na jednego posła, wybór przychodzi do skutku, gdy dwaj kandydaci którzy otrzymali względnie największą ilość głosów, mają łącznie ponad 70% a każdy z nich więcej niż 30% wszystkich oddanych ważnych głosów. W takim razie ci dwaj kandydaci są wybrani.

Gdyby dwaj kandydaci nie uzyskali tej ilości głosów, należy przystąpić do wyboru ściślejszego.

Gdyby jednak przy pierwszym wyborze wszystkie ważne głosy rozdzieliły się między dwóch kandydatów, natenczas tych dwóch kandydatów należy uważać za wybranych, chociażby stosunek głosów nie odpowiadał wymogom ustępu pierwszego.

Wybór ściślejszy odbywa się pomiędzy temi trzema osobami, które przy pierwszym akcie wyborczym uzyskały najwięcej głosów, przyczem za wybrane uważać należy te dwie osoby, na które padnie najwięcej głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga los wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej, kto ma wejść do ściślejszego wyboru.

Każdy głos, który przy ściślejszym wyborze padnie na osobę do tego wyboru nie należącą, jest nieważny.

Jeżeli przy wyborze ściślejszym wszystkie oddane głosy ważne są równo rozdzielone pomiędzy wszystkie trzy osoby, do wyboru wchodzące, natenczas los, wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej rozstrzyga, które z nich mają być uznane za wybranych.

Gdyby przy pierwszym względnie przy ściślejszym wyborze wszystkie głosy padły na jednego kandydata, tego uważać należy za wybranego, a Namiestnik zarządzi bezzwłocznie wybór uzupełniający na drugiego posła na podstawie tej samej listy wyborczej, przy którym wyborze należy zastosować przepis § 42.

§ 44.

W tych wszystkich okręgach wyborczych, na które przypada dwóch posłów a każdy wyborca ma głosować tylko na jednego posła (§ 43), wybiera się zarazem zastępców.

Wyboru dokonywa się za pomocą tej samej karty do głosowania, którą wyborca oddaje głos na posła a to w ten sposób, że każdy wyborca wypisze na swojej karcie do głosowania oprócz imienia i nazwiska tej osoby, którą na posła wybiera, w drugiej rubryce karty do głosowania także jeszcze imię i nazwisko drugiej osoby, którą wybiera na zastępcę. Wybór zastępcy przychodzi do skutku w tym akcie wyborczym, w którym dokonano wyboru posła.

Przy wyborze zastępcy liczy się tylko głosy, znajdujące się na ważnych kar-

tach do głosowania, oddanych na obranego posła. Za wybranego zastępcę uważać należy tego, kto w ten sposób względnie najwięcej głosów uzyskał. Gdy przy rozstrzygającym akcie wyborczym dwie lub więcej osób otrzymało jednakową ilość głosów, rozstrzyga pomiędzy niemi los, wyciągnięty przez przewodniczącego komisji, którą z tych osób uważać należy za wybraną zastępcą.

Zastępca wchodzi do Sejmu w tym razie, gdy mandat tego posła, którego zastępcą został wybrany, opróżni się. Gdyby jednak oba mandaty poselskie okręgu wyborczego równocześnie opróżniły się, należy dla obu zarządzić nowe wybory.

Jeżeli zastępca utraci prawo wybieralności, umrze lub też zrzeknie się swojej funkcji jako zastępca, natenczas w razie opróżnienia odnośnego mandatu poselskiego nie należy go obsadzać aż do czasu zarządzenia powszechnych nowych wyborów, względnie aż do opróżnienia drugiego mandatu. Tak samo postąpić należy, jeżeli zastępca, który wszedł do Sejmu, z jakiegokolwiek powodu przestanie być członkiem Sejmu.

§ 45.

Uprawnieni do wyboru, którzy przy głównym akcie wyborczym nie głosowali, nie są z tego powodu wykluczeni od wykonania prawa głosowania przy wyborze ściślejszym.

Jeżeli zajdzie potrzeba ściślejszego wyboru, to komisarz wyborczy, względnie jeżeli wybór odbywał się w kilku miejscach wyborczych lub zgromadzeniach wyborczych, komisarz wyborczy głównej komisji wyborczej zarządzi wybór ściślejszy.

§ 46.

Namiestnik po przejrzaniu aktów wyborczych nadesłanych mu po myśli §§ 40 i 41, wystawi i każe doręczyć każdemu wybranemu posłowi, a w przypadku, przewidzianym w § 44 w razie

opróżnienia mandatu poselskiego, odnośnemu zastępcy, o ile posiada warunki obieralności przepisane § 13 niniejszej ordynacyi, certyfikat wyborczy, który uprawnia wybranego do wejścia w skład Sejmu.

Jeżeli z powodu braku któregoś z potrzebnych ustawowych warunków wybieralności, zostanie odmówione wystawienie certyfikatu wyborczego, nowy wybór można będzie dopiero wtedy zarządzić, gdy Sejm dany wybór unieważni.

Akta wyborcze należy przesłać Wydziałowi krajowemu.

Dopóki Sejm nie unieważni wyboru posła, mającego certyfikat wyborczy, albo zastępcy, który wszedł do Sejmu (§ 44), dopóty zasiada on w Sejmie i ma prawo wykonywania mandatu.

Jeżeli wybór posła lub zastępcy, któremu odmówiono wystawienia certyfikatu wyborczego, uznany zostanie za ważny, ma go Marszałek krajowy wezwać do wejścia w skład Sejmu.

§ 47.

Jeżeli ta sama osoba będzie wybrana posłem w dwóch lub więcej okręgach wyborczych, to najpóźniej do dni pięciu po ukonstytuowaniu się nowo wybranego Sejmu, a w razie wyboru uzupełniającego, po otwarciu najbliższej sesji sejmowej, ma się oświadczyć, który wybór przyjmuje. Jeżeli w tym terminie się nie oświadczy, rozstrzyga losowanie, dokonane przez Marszałka krajowego na publicznem posiedzeniu Sejmu, z którego okręgu wyborczego ma mandat zatrzymać. Dla mandatu wyborczego, który się opróżnił, należy rozpisać nowy wybór.

Jeżeli jednak w danym okręgu wyborczym wybrany został po myśli postanowień § 44 zastępca posła, znajdują zastosowanie postanowienia przedostatniego i ostatniego ustępu tego paragrafu.

§ 48.

Jeżeli w ciągu dziewięćdziesięciu dni po wyborze posła będzie zarządzony wybór uzupełniający w miejsce tego posła, to wybór ten należy przeprowadzić na podstawie list wyborczych, użytych przy poprzednim wyborze, o ile wyboru posła nie unieważniono właśnie z powodu niedokładności tych list.

III. O przeprowadzeniu wyborów z Izby handlowych i przemysłowych.]

§ 49.

Równocześnie z rozpisaniem wyborów wezwie Namiestnik pisemnie Izby handlowe i przemysłowe w Krakowie, Lwowie i Brodach, ażeby w oznaczonym dniu wyborczym dokonały wyboru posła względnie posłów.

§ 50.

Wybór odbywa się w sposób przepisany dla wyboru Prezydenta Izby handlowej i przemysłowej w obecności komisarza wyborczego, którego wyznacza Namiestnik.

Przy wyborze z Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie i we Lwowie, każdy głosujący głosować będzie na dwóch posłów i znajdą zastosowanie postanowienia § 42. niniejszej ordynacji wyborczej.

§ 51.

Protokół z przeprowadzonego wyboru przedłoży komisarz wyborczy Namiestnikowi, celem wystawienia certyfikatu wyborczego i przesłania aktów Wydziałowi krajowemu (§ 46).

IV. O przeprowadzeniu wyborów z klasy stowarzyszeń przemysłowych m. Lwowa i m. Krakowa.

§ 52.

Klasa stowarzyszeń przemysłowych obejmuje istniejące we Lwowie i w Krakowie stowarzyszenia przemysłów ręko-

dzielniczych uznanych za takie w myśl § 1 ustawy przemysłowej, oraz przemysłów koncesyonowanych⁷ wymienionych w § 15 p. 1, jednak tylko wymienionych tam przemysłów wytwórczych, mianowicie: drukarnie, litografie, miedziorytnie, stalorytnie, drzeworytnie z wykluczeniem handlu wytworami tych gałęzi przemysłu, dalej obejmuje stowarzyszenia przemysłów wymienionych w tym §-fie ustawy przemysłowej pod p. 6, 7, 10, 17, 18 i 20, wreszcie przemysłu wymienionego w rozp. min. z dnia 25 marca 1883, Dz. u. p. Nr. 41.

§ 53.

Wybór posła w tej klasie odbywa się za pośrednictwem delegatów (wybranych wyborców). Do wyboru delegatów są uprawnieni wszyscy członkowie wymienionych stowarzyszeń, którzy w dniu rozpisania wyborów sejmowych posiadają obywatelstwo austriackie, ukończyli 24 rok życia, nie są po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacji wyjęci lub wykluczeni od prawa wyboru do Sejmu lub po myśli postanowień § 118 ustawy przemysłowej i postanowień odnośnych statutów stowarzyszenia od udziału w głosowaniu i od wybieralności w stowarzyszeniu.

W stowarzyszeniach, których okręg rozciąga się poza terytorium miasta Lwowa lub Krakowa mają prawo wyboru delegatów tylko członkowie mający siedzibę przemysłu w siedzibie stowarzyszenia.

Każde stowarzyszenie wybiera jednego delegata na 10 członków stowarzyszenia, liczba delegatów jednego stowarzyszenia nie może jednak być mniejszą od dwóch, ani większą od pięciu. Delegatem może być tylko wyborca z odnośnego stowarzyszenia, posiadający w myśl § 13. bierne prawo wyboru.

§ 54.

Równocześnie z rozpisaniem wyborów Namiestnik wezwie pisemnie pre-

zydentów miast Lwowa i Krakowa do przedsięwzięcia wyboru delegatów stowarzyszeń przemysłowych, uprawnionych w myśl niniejszej ustawy do wyboru posła. Prezydent miasta wezwie przełożenia uprawnionych do wyboru posła stowarzyszeń przemysłowych, aby sporządziły i przedłożyły Magistratowi spis członków stowarzyszenia posiadających prawo wyboru delegatów, zarządzi wyłożenie tego spisu w Magistracie przez 8 dni w oznaczyć się mających godzinach do przejrzenia i wnoszenia reklamacji.

Gdyby przełożenie stowarzyszenia spisu uprawnionych do wyboru członków w oznaczonym czasie nie przedłożyło, zarządzi Magistrat sporządzenie spisu wyborców z urzędu.

Wyłożenie spisu wyborców i termin wnoszenia reklamacji ogłosi Prezydent miasta przez przybicie na tablicy ogłoszeń w Magistracie i zawiadomi o tem przełożenie stowarzyszenia. — Do wnoszenia reklamacji na wpisanie uprawnionych, względnie wykreślenie wpisanych, uprawnieni są tylko członkowie danego stowarzyszenia. Reklamacye załatwia Prezydent miasta a rozstrzygnięcie jego jest ostateczne.

§ 55.

Po prawomocności listy wyborców oznaczy Magistrat liczbę przypadających na stowarzyszenie delegatów, wyznaczy dzień, godzinę i miejsce ich wyboru i termin ten, oraz liczbę delegatów ogłosi w sposób wyżej wskazany. Wybór delegatów odbywa się w obecności komisarza wyborczego, którego wyznaczy Prezydent z grona urzędników Magistratu a kierownictwo aktu wyborczego, sprawuje komisya złożona z pięciu członków uprawnionych do wyboru, z których trzech wybierają wyborcy a dwóch powołuje komisarz wyborczy. Każdy wyborca głosuje na tylu delegatów, ilu na dane stowarzyszenie przypada.

Po dokonaniu wyboru delegatów Prezydent miasta skonstatuje legalność

aktu wyborczego, a jeżeli nie okaże się potrzeba nowego wyboru, który w danym razie należy zarządzić natychmiast z podaniem powodów, bez prawa odwołania się od takiego zarządzenia do władz wyższych, zarządzi wpisanie wybranych w listę wyborczą i przedłoży ją w dwóch egzemplarzach Namiestnictwu wraz z aktami wyborczymi. Lista ta ma być sporządzona w porządku abecadłowym z podaniem imion, nazwisk i siedzibą przemysłu wyborców, tudzież nazwy stowarzyszenia, które ich wybrało. Namiestnictwo może w razie skonstatowania nielegalności zarządzić ponowny wybór delegatów i odpowiednio do jego wyniku listę sprostować. Po sprostowaniu listy względnie po stwierdzeniu jej legalności zwróci Namiestnictwo obydwie egzemplarze Prezydentowi, który wystawi i doręczy poszczególnym wyborcom karty legitymacyjne i karty głosowania.

§ 56.

Kierownictwo aktu wyborczego mającego się odbyć w obecności komisarza wyborczego, którego wyznaczy Namiestnictwo, porucza się komisji złożonej z pięciu członków uprawnionych do wyboru, z których trzech wybierają wyborcy a dwóch powołuje komisarz wyborczy. Jeżeli zajdzie potrzeba wyboru ściślejszego, to wybór ten będzie przeprowadzony bezpośrednio po ogłoszeniu wyniku pierwszego aktu wyborczego.

§ 57.

Pozatem znajdują analogiczne zastosowanie przy wyborze delegatów i przy wyborze posła z tej klasy postanowienia §§ 23, 24, 26, 28 do 40 włącznie, 42, 45 do 48 włącznie, tej ordynacji.

V. O przeprowadzeniu wyborów w okręgach klasy wielkiej posiadłości ziemskiej.

§ 58.

Postanowienia rozdziału II. tej ordynacji będą stosowane także przy wy-

borach w okręgach klasy wielkiej posiadłości ziemskiej jednak z następującymi zmianami.

§ 59.

Listę wyborczą dla każdego okręgu wyborczego klasy wielkiej posiadłości ziemskiej sporządza Namiestnictwo i obwieszcza przez zamieszczenie w krajowym dzienniku urzędowym z wyznaczeniem czternastodniowego terminu reklamacyjnego, liczącego się od dnia obwieszczenia.

W ten sam sposób Namiestnictwo po upływie terminu reklamacyjnego obwieści wykaz osób reklamowanych (§ 22 p. 1, 3, i 5), wyznaczając ośmiodniowy termin liczący się od dnia obwieszczenia, w którym wolno osobom interesowanym wnosić obrony względnie sprzeciwy. Osobom, których wykreślenia z listy wyborczej zażądano, wolno, zgłaszając w oznaczonym wyżej terminie wniesienie obrony i podając dokładnie swój adres i właściwy Urząd pocztowy, prosić Namiestnictwo o podanie motywów reklamacji. Namiestnictwo, czyniąc zażalenie tej prośbie, wyznaczy dla uzupełnienia wywodami zgłoszonej obrony nieprzekraczalny pięciodniowy termin, który będzie się liczyć od dnia nadejścia pisma Namiestnictwa do wskazanego Urzędu pocztowego.

§ 60.

Władzą powołaną do przyjmowania reklamacji, obron i sprzeciwów, tudzież ich rozstrzygnięcia jest Namiestnictwo.

§ 61.

Po sprostowaniu listy wyborczej stosownie do rozstrzygnięcia wniesionych w przepisany czas reklamacji, prześle Namiestnictwo sprostowany egzemplarz listy Starostom w miejscach wyborczych, którzy wystawią i doręczą wyborcom karty legitymacyjne i karty głosowania (§§ 23 i 24).

Uprawnionym do wyboru w klasie wyborczej wielkiej posiadłości ziemskiej

mieszkającym w kraju, należy karty legitymacyjne przesłać; uprawnionych do wyboru, mieszkających poza granicami kraju, należy wezwać ogłoszeniem w krajowym dzienniku urzędowym, do podjęcia kart legitymacyjnych w starostwie miejsca wyboru.

§ 62.

Komisarzy wyborczych dla każdej komisji wyborczej wyznacza Namiestnik.

Komisyja wyborcza dla każdego okręgu wyborczego wielkiej posiadłości ziemskiej składa się z pięciu członków z pomiędzy uprawnionych do wyboru, z których trzech wybierają wyborcy a dwóch powołuje Komisarz wyborczy.

§ 63.

Jeżeli zajdzie potrzeba wyboru ściślejszego, to wybór ten będzie przeprowadzony bezpośrednio po ogłoszeniu wyniku pierwszego aktu wyborczego.

Dodatek tabelaryczny do ordynacyi wyborczej sejmowej.

I. Klasa wielkiej posiadłości ziemskiej.

a) Okręgi wyborcze z wyłączeniem wyborców ruskich, składające się z powiatów politycznych:

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
1. Kraków, Chrzanów, Podgórze, Wieliczka, Bochnia, Brzesko, Wadowice, Biała, Oświęcim, Żywiec, Myślenice, miejsce wyboru Kraków	6
2. Tarnów, Dąbrowa, Mielec, Pilzno, Ropczyce, Jasło, z powiatu kolbuszowskiego powiat sądowy:	

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
Kolbuszowa, miejsce wyboru Tarnów	3	14. Czortków, Husiatyn, Borszezów, Zaleszczyki, z powiatu buczac- kiego powiaty sądowe: Buczacz i Monasterzyska, miejsce wyboru Czortków	3
3. Nowy Sącz, Grybów, Gorlice, Limanowa, Nowy Targ, miejsce wyboru Nowy Sącz	2	15. Stanisławów, Bohorodczany, Na- dwórna, Tłumacz, z powiatu bu- czackiego, powiat sądowy: Po- tok złoty, miejsce wyboru Stani- sławów	2
4. Rzeszów, Strzyżów, Tarnobrzeg, Nisko, Łańcut, Przeworsk, z po- wiatu kolbuszowskiego powiat sądowy: Sokołów, miejsce wy- boru Rzeszów	2	16. Kołomyja, Peczeniżyn, Horoden- ka, Kosów, Śniatyn, miejsce wy- boru Kołomyja	2
5. Przemyśl, Jarosław, Mościska, Jaworów, miejsce wyboru Prze- myśl	3	17. b) Okręg wyborczy utworzony dla wyborców ruskich, wyłączonych z po- wyższych powiatów:	
6. Sanok, Krosno, Brzozów, Dobro- mil, Lisko, miejsce wyboru Sanok	3	miejsce wyboru Lwów	1
7. Sambor, Stary Sambor, Turka, Drohobycz, Rudki, miejsce wy- boru Sambor	3	II. Klasa cenzusowa miast.	
8. Lwów, Gródek Jag., miejsce wy- boru Lwów	1	a) Okręgi wyborcze składające się z gmin:	
9. Stryj, Skole, Żydaczów, Dolina, Kałusz, miejsce wyboru Stryj	2	18. Kraków z wyłączeniem dzielnic Ludwinów i Płaszów	6
10. Brzeżany, Podhajce, Bóbrka, Przemyślany, Rohatyn, miejsce wyboru Brzeżany	3	19. Podgórze i dzielnice miasta Kra- kowska Ludwinów i Płaszów	1
11. Żółkiew, Rawa ruska, Cieszanów, Sokal, miejsce wyboru Żółkiew	3	20. Oświęcim, Wieliczka, Żywiec	1
12. Złoczów, Kamionka strumiłowa, Radziechów, Brody, Zborów, miejsce wyboru Złoczów	3	21. Biała, Lipnik	1
13. Tarnopol, Zbaraż, Skałat, Trem- bowla, miejsce wyboru Tarnopol	3	22. Tarnów — część wschodnia	1
		23. Tarnów — część zachodnia	1
		Linia demarkacyjna dzieląca w m. Tarnowie okręg wyborczy wschodni Nr. 22. od zachodnie- go Nr. 23. biegnie od północnej	

Nr. okręgu
wyborczego.Liczba posłów
mających się wybrać.Nr. okręgu
wyborczego.Liczba posłów
mających się wybrać.

granicy miasta pomiędzy parcelami gruntowymi 195, 191, 196, 197, 198, 199 a parcelami gruntowymi 188, 190, 189, 183 gm. kat. Tarnów, następnie osią drogi polnej parc. gr. 362/2 gm. kat. Tarnów, aż do przecięcia się z osią ulicy Księcia Józefa, dalej osią ulicy Księcia Józefa aż do przecięcia się z osią ulicy Brodzińskiego, osią ulicy Brodzińskiego aż do przecięcia się z osią ulicy Wałowej, osią ulicy Wałowej aż do przecięcia się z osią ul. Basztowej, osią ulicy Basztowej aż do przecięcia się z osią ulicy Kapitulnej, osią ulicy Kapitulnej aż do przecięcia się z osią ulicy Piekarskiej, osią ulicy Piekarskiej do Rynku, przekątnią Rynku z wydzieleniem Ratusza do okręgu zachodniego aż do osi ul. Wielkie Schody, osią ul. Wielkie Schody aż do przecięcia się z osią ulicy Bernardyńskiej, przecina w poprzek ul. Bernardyńską, biegnie po zewnętrznej linii chodnika wschodniej strony placu św. Ducha (Burek), aż do osi ul. P. Maryi, osią ul. P. Maryi aż do jej skrzyżowania w ul. Zabłocką, osią ul. Zabłockiej aż do przecięcia się z osią ulicy św. Marcina, wreszcie osią ulicy św. Marcina parc. Nr. 301/2 aż do południowej granicy miasta.

Dom przechodni kons. Nr. 142 przy wylocie ulicy Kapitulnej należeć będzie aż do ewentualnej regulacji ulicy do okręgu zachodniego.

24. Nowy Sącz 1

25. Bochnia, Wadowice 1
26. Rzeszów 1
27. Jasło, Gorlice, Grybów 1
28. Sanok z wyłączeniem wyborców ruskich, Krosno 1

b) Okręgi wyborcze z wyłączeniem wyborców ruskich składające się z gmin :

29. Lwów 8
30. Przemyśl 2
31. Stanisławów, Knihinin Kolonia 2
32. Drohobycz, Medenice, Rychcice (powiatu sądowego drohobyckiego) 2
33. Kołomyja, Ceniawa (powiatu sądowego kołomyjskiego) 2
34. Tarnopol, Zagrobela, Czortków, Wignanka (powiatu sądowego czortkowskiego) 2
35. Jarosław 1
36. Sambor 1
37. Stryj 1
38. Złoczów, Brzeżany, Baranówka, Hucisko, Kuropatniki, (powiatu sądowego brzeżańskiego) 1
39. Brody, Łopatyn 1
40. Gródek Jagielloński, Jaworów, Sokal, Żółkiew, Kulików, Zborów 1

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
c) Okręgi wyborcze utworzone dla wyborców ruskich wyłączonych z gmin:			
41. Lwów, Kulików	1	49. Tarnów, Bochnia, Wieliczka, Wadowice, Biała, Lipnik, Oświę- cim, Żywiec	1
42. Tarnopol, Zagrobela, Czortków, Wygnańka, Zborów	1	50. Rzeszów, Gorlice, Krosno, Nowy Sącz, Jasło, Grybów, Jarosław (z wyłączeniem wyborców ru- skich), Sanok z wyłączeniem wy- borców ruskich	1
43. Złoczów, Brzeżany, Baranówka, Hucisko, Kuropatniki, Brody, Łopatyn, Sokal, Żółkiew	1	b) okręgi wyborcze z wyłączeniem wyborców ruskich składające się z gmin:	
44. Przemyśl, Jarosław, Sanok, Ja- worów, Gródek Jagielloński . . .	1	51. Lwów, okręgi komisaryatów*): I. Halickie, IV. Łyczakowskie, VI. Nowy Świat	1
45. Stryj, Sambor, Drohobycz, Me- denice, Rychcice	1	52. Lwów, okręgi komisaryatów*): II. Krakowskie, III. Żółkiewskie, V. Śródmieście	1
46. Stanisławów, Knihinin Kolonia, Kołomyja, Ceniawa	1	53. Przemyśl, Sambor, Drohobycz, Stryj, Jaworów, Rychcice, Me- denice	1
III. Klasa powszechna miast.			
a) okręgi wyborcze składające się z gmin:			
47. Kraków dzielnice: I. Śródmie- ście, II. Wawel, III. Nowy Świat, IV. Piasek, V. Kleparz, VII. Stra- dom, XI. Dębники, XII. Półwieś, XIII. Zwierzyniec, XIV. Czarna Wieś, XV. Nowa Wieś, XVI. Łobzów	1	54. Stanisławów, Knihinin Kolonia, Kołomyja, Ceniawa, Czortków, Wygnańka	1
48. Kraków dzielnice: VI. Wesoła, VIII. Kazimierz, IX. Ludwinów, X. Zakrzówek, XVII. Krowodrza, XVIII. Warszawskie, XIX. Grze-		55. Tarnopol, Zagrobela, Brzeżany, Baranówka, Hucisko, Kuropatni- ki, Złoczów, Brody, Zborów, Ło- patyn, Sokal, Żółkiew, Kulików, Gródek Jagielloński	1

*) Oznaczone w obwieszczeniu Magistratu
m Lwowa z 14 stycznia 1914 l. 1749/13.

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
c) Okręgi wyborcze utworzone dla wyborców ruskich wyłączonych z gmin:		VI. Klasa gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek.	
56. Tarnopol, Zagrobel, Czortków, Wyganka, Zborów, Brzeżany, Baranówka, Kuropatniki, Hucis- sko, Złoczów, Brody, Łopatyn, Sokal, Żółkiew	1	a) Okręgi wyborcze, składające się z powiatów sądowych (bez gmin, zali- czonych do klasy cenzusowej i po- wszechnej miast).	
57. Lwów, Przemyśl, Jarosław, Sanok, Gródek jagielloński, Jaworów, Kulików	1	64. Chrzanów, Jaworzno, Krzeszowice	1
58. Stryj, Sambor, Drohobycz, Me- denice, Rychcice, Stanisławów, Knihinin Kolonia, Kołomyja, Ce- niawa	1	65. Andrychów, Zator, Oświęcim	1
IV. Klasa izb handlowych i przemysł- owych.		66. Kęty, Biała	1
59. Izba handlowa i przemysłowa krakowska	2	67. Milówka, Żywiec	1
60. Izba handlowa i przemysłowa lwowska	2	68. Kraków, Liszki	1
61. Izba handlowa i przemysłowa brodzka	1	miejsce zebrania się głównej ko- misyi wyborczej Liszki.	
V. Klasa stowarzyszeń przemysłowych.		69. Sucha, Wadowice	1
62. Stowarzyszenia przemysłowe miasta Krakowa	1	70. Maków, Myślenice	1
63. Stowarzyszenia przemysłowe miasta Lwowa	1	71. Kalwarya, Skawina	1
		72. Podgórze, Wieliczka	1
		miejsce zebrania się głównej ko- misyi wyborczej Prokocim.	
		73. Dobczyce, Niepołomice	1
		74. Wiśnicz Bochnia	1
		75. Mszana dolna, Jordanów	1
		76. Limanowa	1

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.		Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.	
77. Nowy Targ, Czarny Dunajec, Krościenko z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Biała woda, Czarna woda, Jaworki, Szlachtowa	1		88. Żmigród z wyłączeniem wyborców ruskich, Jasło	1	
78. Brzesko, Radłów	1		89. Tarnobrzeg, Rozwadów	1	
79. Zakliczyn, Nowy Sącz, z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Kotów, Łabowa, Łabowiec, Maciejowa, Nowa wieś, Roztoka mała, Składziste, Uhryn . .	1		90. Nisko, Rudnik, Ulanów	1	
80. Stary Sącz, Muszyna z wyłączeniem wyborców ruskich	1		91. Kolbuszowa, Sokołów	1	
81. Dąbrowa, Żabno	1		92. Ropczyce, Dębica	1	
82. Tarnów, Wojnicz	1		93. Głogów, Rzeszów	1	
Miejsce zebrania się głównej Komisji wyborczej: Zbylitowska Góra.			94. Tyczyn z wyłączeniem wyborców z gmin: Biała i Hadle szklarskie oraz Dynów z wyłączeniem wyborców ruskich	1	
83. Ciężkowice, Tuchów, Grybów z wyłączeniem wyborców ruskich .	1		95. Dukla z wyłączeniem wyborców ruskich, Krosno z wyłączeniem wyborców ruskich	1	
84. Mielec, Radomyśl	1		96. Brzozów z wyłączeniem wyborców ruskich	1	
85. Pilzno, Brzostek	1		97. Łańcut	1	
86. Strzyżów z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Blizianka, Bonarówka, Gwoździanka, Fryszlak z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Oparówka i Wola Pietrusza	1		98. Leżajsk z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Dembno, Kuryłówka, Leżajsk, Ożanna, Rzuchów, Siedlanka, Staremiasto .	1	
87. Biecz, Gorlice z wyłączeniem wyborców ruskich	1		99. Przeworsk z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Gorzyce, Krzeczowice, Mirocin, Rozbuż, Siennów, Tarnawka .	1	
			100. Jarosław, Cieszanów, Lubaczów, Sieniawa, Radymno i wyborcy ruscy wyłączeni z gmin:		
			powiatu sądowego leżajskiego:		
			Dembno, Kuryłówka, Leżajsk, Ożanna, Rzuchów, Siedlanka, Staremiasto;		

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
powiatu sądowego przeworskiego: Gorzyce, Krzeczowice, Mirosin, Rozbuz, Siennów, Tarnawka;		106. Kamionka strumiłowa, Busk, Gliniany i wyborcy polscy wy- łączeni z powiatów sądowych: Łopatyn i Radziechów	2
powiatu sądowego tyczyń- skiego: Biała i Hadle szklarskie	2	107. Złoczów, Przemyślany i wybor- cy polscy wyłączeni z powiatu sądowego Bóbrka	2
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Cieszanów.		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Przemyślany.	
101. Przemyśl, Mościska, Dubiecko, Pruchnik, Bircza	2	108. Brody, Zbaraż, Podkamień, Za- łożce, Olesko i wyborcy polscy wyłączeni z powiatu sądowego Zborów	2
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Mościska.		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Zbaraż.	
102. Sanok, Lisko, Baligród, Ryma- nów z wyłączeniem wyborców ruskich, Bukowsko	2	109. Tarnopol, Mikulińce, Kozowa Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Mikulińce.	2
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Lisko.		110. Skalat, Podwołoczyska, Grzyma- łów, Nowe Sioło	2
103. Sambor, Rudki, Komarno, Stara- sól i wyborcy polscy wyłą- czeni z powiatów sądowych: Łąka i Niżankowice	2	111. Trembowla, Budzanów, Czort- ków	2
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Rudki.		112. Buczacz, Monasterzyska, Wiś- niowczyk	2
104. Gródek Jagielloński, Sądowa- Wisznia i wyborcy polscy wyłączeni z powiatów sado- wych: Janów, Jaworów i Kra- kowiec	2	113. Borszczów, Husiatyn, Kopyczyń- ce i wyborcy polscy wyłą- czeni z powiatów sądowych: Mielnica i Tłuste	2
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Czerlany.		b) Okręgi wyborcze, składające się z powiatów sądowych (bez gmin, zali- czonych do klasy cenzusowej i powszech- nej miast) z wyłączeniem wyborców polskich:	
105. Lwów, Winniki, Szczerzec, Ku- lików	2	114. Rawa ruska, Niemirów	1
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Winniki.		Miejsce zebrania się głównej	

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
		komisji wyborczej: Lubycza kameralna.	
115. Żółkiew, Janów.	1	126. Bóbrka, Mikołajów	1
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Sopotzyn.		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Chlebowice wielkie.	
116. Uhnów, Mosty wielkie	1	127. Żydaczów, Chodorów	1
		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Borynicze.	
117. Sokal, Bełz.	1	128. Dolina, Bolechów	1
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Poturzyca.		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Hoszów.	
118. Radziechów, Łopatyn	1	129. Brzeżany, Zborów	1
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Chołojów.		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Leśniki.	
119. Jaworów, Krakowiec	1	130. Rohatyn	1
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Jazów stary.		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Wierzbo- łowce.	
120. Stary Sambor, Ustrzyki dolne, Lutowiska	1	131. Kałusz, Rożniatów	1
121. Turka, Podbuż	1	132. Bursztyn, Wojniłów, Żurawno	1
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Wołcze.		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Wojniłów.	
122. Dobromil, Niżankowice	1	133. Podhajce	1
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Starzawa.		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Halicz koło Podhajec.	
123. Skole, Borynia	1	134. Halicz, Bołszowce	1
124. Drohobycz, Łąka	1	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Załukiew.	
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Jasienica solna.		135. Stanisławów	1
125. Stryj, Medenice	1	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Knihinin wieś.	
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Lisiatycze.		136. Bohorodczany, Sołotwina	1
		Miejsce zebrania się głównej	

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
komisji wyborczej: Bohorodczany stare.		148. Bolechów, Dobromil, Ustrzyki dolne, Lutowska, Stary Sambor, Turka, Borynia, Podbuż, Skole	1
137. Nadwórna, Ottynia	1	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Turka.	
138. Tłumacz, Tyśmienica	1	149. Żydaczów, Drohobycz, Medenice, Stryj, Mikołajów, Żurawno . . .	1
139. Tłuste, Potok złoty	1	150. Dolina, Rożniatów, Kałusz, Wojniłów, Bohorodczany, Sołotwina, Nadwórna, Delatyn, Ottynia	1
140. Zaleszczyki, Mielnica	1	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Dobrowlany.	
141. Horodenka, Obertyn	1	151. Rohatyn, Chodorów, Bursztyn, Bołszowce, Podhajce, Brzeżany	1
142. Śniatyn, Gwoździec	1	152. Halicz, Stanisławów, Tłumacz, Tyśmienica, Kołomyja, Peczeniżyn, Jabłonów, Kosów, Kuty, Żabie	1
143. Kołomyja, Peczeniżyn	1	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Tłumacz.	
144. Delatyn, Jabłonów	1	153. Śniatyn, Zabłotów, Gwoździec, Horodenka, Obertyn, Potok złoty, Zaleszczyki	1
145. Kosów, Żabie	1	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Horodenka.	
146. Kuty, Zabłotów	1	d) Okręg wyborczy utworzony dla wyborców ruskich, wyłączonych z okręgów poprzednich, a składający się z powiatów sądowych (bez gmin zaliczonych do klasy cenzusowej i powszechnej miast):	
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Ilińce.		154. Muszyna, Grybów, Gorlice, Żmigród, Brzozów, Dypów, Krosno, Dukla, Rymanów, tudzież wyborcy ruscy wyłączeni z gmin:	
c) Okręgi wyborcze, utworzone dla wyborców polskich, wyłączonych z okręgów poprzednich, a składające się z powiatów sądowych (bez gmin zaliczonych do klasy cenzusowej i powszechnej miast):		powiatu sądowego frysztackiego: Oparówka, Wola Pietrusza,	
147. Rawa ruska, Niemirów, Uhnów, Żółkiew, Mosty wielkie, Sokal, Bełż	1		
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Bełż.			

Nr. okręgu
wyborczego.

Liczba posłów
mających się wybrać

Nr. okręgu
wyborczego.

powiatu sądowego strzyżowskiego: Blizianka, Bonarówka, Gwoździanka,

powiatu sądowego nowosądeckiego: Kotów, Łabowa, Łabowiec, Maciejowa, Nowa wieś, Roztoka mała, Składziste, Uhryn,

powiatu sądowego krościńskiego: Biała woda, Czarna woda, Jaworki, Szlachtowa 1
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Brzozów.

Powiat sądowy: Rawa ruska: gmina względnie miejscowość: Einsingen.

Żółkiew, gminy względnie miejscowości: Mokrotyn kolonia, Wiesenberg.

148. " " Bolechów, gminy względnie miejscowości: Pöchersdorf, Nowy Babylon ad Bolechów, Huziejów nowy.

VII. Dodatek do § 8. ustęp ostatni.

103. Powiat sądowy Łąka, gmina względnie miejscowość: Kranzberg.

148. " " Dobromil, gminy względnie miejscowości: Makowa Kolonia, Falkenberg, Rosenberg, Engelsbrun ad Dobromil, Obersdorf, Prinzenthal - Steinfels.

104. " " Jaworów, gminy względnie miejscowości: Münchenthal ad Mużyłowice kolonia, Schumlau.

Janów, gminy względnie miejscowości: Schönthal, Ottenhausen, Rottenhan.

" " Ustrzyki dolne, gminy względnie miejscowości: Siegenthal ad Berehy dolne, Bandrów Kolonia.

106. " " Radziechów, gminy względnie miejscowości: Romanówka, Józefów, Stanin, Hanunin, Mierów.

" " Skole, gminy wzgl. miejscowości: Demnia wyżna ad Skole, Felizienthal, Annaberg, Tucholka, Karlsdorf, Smorze dolne.

147. " " Uhnów, gminy względnie miejscowości: Michałówka, Bruckenthal.

Nr. okręgu
wyborczego.Nr. okręgu
wyborczego.

149.	Powiat sądowy	Drohobycz, gminy względnie miejscowości: Neudorf, Gassendorf.			wość Bredtheim ad Majdan średni.
"	"	Medenice, gminy względnie miejscowości: Josefsberg, Königsau.		Powiat sądowy	Ottynia, gminy względnie miejscowości: Neudorf, Kon- stantynówka, Mi- kulsdorf ad Ottynia.
"	"	Stryj, gminy wzgl. miejscowości: Bry- gidyn, Gelsendorf, Grabowiec stryjski.	151.	"	Podhajce, gmina względnie miejscowość: Beckersdorf.
"	"	Żurawno, gminy względnie miejscowości: Wola obła- żnicka ad Obłażni- ca, Lubsza, Nowe sioło, Izydorówka, Machliniec.	152.	"	Tyśmienica, gmi- na względnie miej- scowość Sitaue- rówka ad Ladzkie szlacheckie.
150.	"	Dolina, gminy względnie miejscowości: Diamant- heim ad Turza wielka, Debelówka, Dąbrowa, Brocz- ków, Obliska ad Dolina, Hofnungsau, Rachin, Mizuń no- wy, Engelsberg, Teresówka, Ludwi- kówka.	153.	"	Śniatyn, gmina względnie miejscowość: Augustdorf ad Śniatyn.
"	"	Kałuż, gminy względnie miejscowości: Ugartsthal, Landestreu, Kałuż nowy.			Projekt zmiany § 22. regula- minu sejmowego.
"	"	Delatyn, gminy względnie miejscowości: Bredtheim ad Majdan średni.			Celem przygotowania przedmiotów obrad Sejmu, ustanawia Sejm Komisye:
"	"				a) stałe dla pewnych rodzajów spraw na czas sesyi sejmowej;
"	"				b) specjalne dla poszczególnych spraw.
"	"				Komisye mają się składać z 30, 25, 21, 19, 15 lub 9 posłów. Sejm ustana- wia uchwałą powziętą zwykłą większo- ścią obecnych posłów, jakie mają być wybrane komisye i oznacza ilość człon- ków (30, 25, 21, 19, 15, 9) każdej Komisyi.

Stosunek ruskich członków komisji do ogółu członków Komisji sejmowych ma odpowiadać stosunkowi 27²⁰/₁₀₀, przy-
czem ułamków niżej 0⁵/₁₀ nie uwzględ-
nia się, podczas gdy ułamki równające
się cyfrze 0⁵/₁₀ i wyższe, liczy się jako
całość.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną
i oznajmia, że do głosu zapisani są na-
stępujący posłowie: Czartoryski, Lewicki,
Garapich, German, Głabiński, Tarnowski
Stanisław, Witos, Łahodyński i Okoń
jako mówcy za projektem, a pp. Mar-
kow, Stapiński i Krzczunowicz Aleksan-
der przeciw projektowi.

Marszałek udziela głosu p. Markowo-
wi, jako pierwszemu mówcy przeciw.

Przemawia p. Markow.

W czasie przemówienia p. Markowa
wybucha wrzawa na ławach posłów ukra-
ińskich i trwa przez dłuższą chwilę.

Marszałek stwierdza, że p. Markow
przemawiał językiem rosyjskim i zapo-
wiada, że mu odbierze głos, jeżeli się
będzie w dalszem przemówieniu posłu-
giwał tym językiem.

P. Markow przemawia dalej w ję-
zyku rosyjskim.

Wrzawa na ławach posłów ukraiń-
skich wybucha ponownie.

Marszałek odbiera głos p. Markowo-
wi, wobec niezastosowania się do ży-
czenia i udziela głosu p. Czartoryskiemu
jako mówcy za projektem.

Przemawia p. Czartoryski i składa
deklarację w sprawie reformy wybor-
czej imieniem klubu Środka.

Marszałek udziela głosu p. Stapiń-
skiemu jako mówcy przeciw projektowi.

Przemawia p. Stapiński kończąc swe
przemówienie następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zwraca przedłożony projekt
ustawy z powrotem do komisji dla re-
formy wyborczej z tem poleceniem, aby
do 10 dni przedłożyła nowy projekt na

zasadzie powszechnego, równego, bezpo-
średniego i tajnego prawa wyborczego,
bez kuryi i bez wirylistów.

Następnie przedstawia p. Stapiński
trzy poprawki do projektu, a mianowi-
cie:

1. Do Art. II. projektu zmieniającego
niektóre postanowienia statutu krajow-
wego:

Nad zmianami proponowanemi przez
komisję do postanowień § 18 a statutu
krajowego ustawy z 23/4 1909 Dz. u. k.
Nr. 42 przechodzi Sejmu do porządku
dziennego.

2. Do § 38 statutu krajowego:

Wnoszę na skreślenie w § 38 statutu
kraj. ustępu drugiego w zupełności.

3. Do § 41 ordynacyi wyborczej:

Wnoszę na skreślenie ustępu szó-
stego.

Marszałek poddaje powyższy wnio-
sek tudzież trzy poprawki p. Stapińskie-
go każdą oddzielnie do poparcia i stwier-
dza, że wszystkie upadły, gdyż nie uzy-
skały w Izbie należytego poparcia.

Następnie Marszałek oznajmia, że
odracza dalszy ciąg posiedzenia do go-
dziny piątej popołudniu.

*Przerwa posiedzenia, godz. 2 minut 5
popołudniu.*

Dalszy ciąg posiedzenia z dnia 14. lutego 1914.

Początek o godzinie 5. minut 30 po-
południu.

Marszałek skonstatowawszy dostate-
czną ilość posłów, otwiera napowrót od-
roczne posiedzenie.

Następuje dalszy ciąg rozprawy ogól-
nej nad sprawozdaniem komisji refor-
my wyborczej w sprawie zmiany niektó-
rych postanowień statutu krajowego i no-
wej sejmowej ordynacyi wyborczej, oraz
zmiany § 22 regulaminu sejmowego.

Marszałek udziela głosu p. Kostowi Lewickiemu jako mowcy za projektem.

Przemawia p. K. Lewicki.

Marszałek udziela głosu p. Aleksandrowi Krzeczunowiczowi jako mowcy przeciw projektowi.

Przemawia p. Aleksander Krzeczunowicz, kończąc swe przemówienie następującym wnioskiem :

Sejm odsyła projekt do komisji dla reformy wyborczej z poleceniem opracowania zmian w kierunku :

1. usunięcia katastru narodowego, tak przy wyborach do Sejmu, jak i przy wyborach ze Sejmu;

2. takiego rozkładu 105 mandatów gmin wiejskich, by około $\frac{4}{5}$ przypadało dawnym, a około $\frac{1}{5}$ nowym wyborcom;

3. przeznaczenie drugiej kuryi miejskiej wyłącznie dla nowych wyborców i złożenia sprawozdania Sejmowi do dni pięciu.

W końcu zgłasza p. Aleksander Krzeczunowicz szereg poprawek do projektu, a mianowicie :

1. Do § 12 statutu krajowego proponuje w miejsce ustępu pierwszego i drugiego następujące brzmienie :

„Jednego członka Wydziału krajowego wybierają posłowie z klasy wielkiej i średniej posiadłości ziemskiej; jednego posłowie z klasy cenzusowej i klasy powszechnej miast, oraz z kuryi lzb handlowych i przemysłowych; dwu członków wybierają posłowie z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek; czterech członków Wydziału krajowego wybierają wszyscy członkowie Sejmu.

Wybór dwóch członków Wydziału krajowego, przedsiębrany przez posłów z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, tudzież wybór czterech członków Wydziału krajowego przedsiębrany przez wszystkich członków Sejmu odbędzie się każdy z osobna jednym aktem wyborczym, w którym każdy z gło-

sujących odda jeden głos na jedną osobę, a wybrani będą ci dwaj względnie czterej kandydaci, którzy otrzymają względnie największą ilość głosów“.

2. Do § 13 ustęp 2 proponuje dodać słowa :

„W miejsce członka Wydziału krajowego, wybranego przez posłów z poszczególnych klas wyborczych, może być powołany tylko zastępca, wybrany przez posłów z tych samych klas wyborczych“.

3. Do § 35 a, ustęp 1 statutu krajowego proponuje następującą poprawkę :

„Komisje sejmowe składać się mają z 15, 22 lub 29 członków. Wybory do każdej komisji sejmowej odbędą się jednym aktem wyborczym, w którym każdy z głosujących oddaje jeden głos na jedną osobę, a wybranymi będą ci kandydaci, którzy względnie największą ilość głosów otrzymają. W razie równości głosów rozstrzyga los“.

4. Dodatek tabelaryczny do ordynacji wyborczej sejmowej.

I. Klasa wielkiej posiadłości ziemskiej.

Okręgi wyborcze składające się z powiatów politycznych : 1 do 16 jak w projekcie komisji, ilość posłów 44.

II. Klasa średniej posiadłości ziemskiej.

Liczba posłów mających się wybrać.

17. Okręg wyborczy składający się z powiatów politycznych : Przemysł, Jarosław, Mościska, Jaworów, Dobromil, Lisko, Sambor, Stary Sambor, Turka, Drohobycz, Rudki, Lwów, Gródek, Stryj, Skole, Żydaczów, Dolina, Kałusz, Brzeżany, Podhajce, Bóbrka, Przemyślany, Rohatyn,

Nr. okręgu
wyborczego.

Liczba posłów
mających się wybrać.

Nr. okręgu
wyborczego

Liczba posłów
mających się wybrać.

Żółkiew, Rawa ruska, Cieszanów,
Sokal, Złoczów, Kamionka stru-
miłowa, Radziechów, Brody, Zbo-
rów, Tarnopol, Zbaraż, Skala,
Trembowla, Czortków, Husiatyn,
Borszczów, Zaleszczyki, Stanisła-
wów, Bohorodczany, Nadwórna,
Tłumacz, Buczacz, Kołomyja, Pe-
czeniżyn, Horodenka, Kosów,
Śniatyn. Miejsce wyboru Lwów

III. Klasa cenzusowa miast:

Okręgi wyborcze składające się z gmin
(18 do 30 jak projekt komisji) z opuszczeniem przy okręgu 28. słów: „z wyłą-
czeniem wyborców ruskich“. . . . 26

31. Stanisławów, Knihinin kolonia,
Knihinin wieś, Pacyków, Pasie-
czna, Podłuże, Wołczyniec, Za-
gwózdź (z wyłączeniem gmin) .	3
32. Drohobycz, Medenice, Stryj . .	4
33. Kołomyja, Ceniawa, Korolówka,
Kornicz, Matyjowice, Piadyki,
Kujdańce (z włączeniem gmin) .	3
34. Tarnopol, Zagrobela, Czortków,
Wynanka, Brody, Łopatyn, Zbo-
rów, Jaworów, Sokal	4
35. Jarosław	1
36. Sambor	1
37. Złoczów, Brzeżany, Baranówka,
Hucisko, Kuropatniki	1
38. Gródek, Żółkiew, Kulików, Ja-
worów	2

IV. Klasa (powszechna uzupełniająca) miast:

Okręgi wyborcze składające się
z gmin:

39. Kraków dzielnice (jak wniosek
komisji 51)	1
40. Kraków (jak wniosek 52) . . .	1
41. Tarnów „ „ 53) . . .	1
42. Rzeszów „ „ 54) . . .	1
43. Lwów okręgi komisaryatów: I.
Halickie, IV. Łyczakowskie, VI.
Nowy Świat	1
44. Lwów, okręgi komisaryatów:
II. Krakowskie, III. Żółkiewskie,
V. Śródmieście	1
45. Przemyśl, Sambor, Drohobycz,
Medenice	1
46. Stryj, Jaworów, Stanisławów,
Knihinin kolonia, Knihinin wieś,
Pacyków, Pasieczna, Podłuże,
Wołczyniec, Zagwózdź, Kołomy-
ja, Ceniawa, Korolówka, Kornicz,
Matyjowice, Piadyki, Kujdańce	3

V. Klasa Izb handlowych i przemy- słowych:

47 do 49 jak wniosek komisji . . .	5

VI. Klasa stowarzyszeń przemysłowych:

50. do 51. jak wnioski komisji 62.	
51 i 63.	2

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać	Or. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać
VII. Klasa gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek :		82. Tyczyn, Dynów	1
Okręgi wyborcze składające się z po- wiatów sądowych bez gmin zaliczonych do klas ceuzusowej i powszechnej miast i bez gmin zaliczonych do osobnych okrę- gów wyborczych wiejskich względnie składające się z gmin osobno wyliczo- nych.		83. Krosno, Dukla z wyłączeniem gmin	1
52. do 64. jak Nr. 64. do 76. wniosku komisyi	13	84. Brzozów	1
65. Nowy Targ, Czarny Dunajec, Krościenko	1	85. Łańcut	1
66. Brzesko-Radłów	1	86. Leżajsk z wyłączeniem gmin . .	1
67. Zakliczyn, Nowy Sącz z wyłąc- zeniem gmin	1	87. Przeworsk z wyłączeniem gmin .	1
68. Stary Sącz, Muszyna z wyłącze- niem gmin	1	88. Limanowa, Jarosław, Lubaczów, Sieniawa, Radymno z wyłącze- niem gmin	2
69. Dąbrowa, Żabno	1	89. Mościska, Przemyśl, Dubiecko, Próchnik, Bircza	2
70. Wojnicz, Tarnów	1	90. Lisko, Sanok, Baligród, Ryma- nów, Bukowsko z wyłączeniem gmin	2
71. Ciężkowice, Tuchów, Grybów z wyłączeniem gmin	1	91. Rudki, Sambor, Komarno, Stara Sól z włączeniem gmin	2
72. Mielec, Radomyśl	1	92. Gródek Jagielloński, Sądowa Wi- sznia z włączeniem gmin	2
73. Pilzno, Brzostek	1	93. Winniki, Szczerec, Kulików, Lwów	2
74. Strzyżów-Frysztak	1	94. Kamionka Strumiłowa, Busk, Gli- niany z włączeniem gmin	2
75. Biecz, Gorlice z wyłączeniem gmin	1	95. Przemyślany, Złoczów z włącze- niem gmin	2
76. Jasło, Żmigród z wyłączeniem gmin	1	96. Zbaraż, Brody, Podkamień, Za- łożce, Olesko, Zborów	2
77. do 81 jak 89 do 93 wnioski ko- misyi	5	97. Mikulińce, Tarnopol, Kozowa .	2
		98. Skalał, Podwołoczyska, Grzyma- łów, Nowe Siolo	2

Nr. okręgu
wyborczego

Liczba posłów
mających się wybrać

99. Trembowla, Budzanów, Czort-
ków 2
100. Buczac, Manasterzyska, Wiśnio-
wczyk 2
101. Borszczów, Husiatyn, Kopyczyńce
z włączeniem gmin 2
102. do 116 jak 114 do 128 wniosku
komisyi z dodatkiem przy ka-
żdym okręgu słów „z wyłącze-
niem gmin i wyliczeniem gmin
wyłączonych“ 15
117. Brzeżany z wyłączeniem gmin 1
118. do 134 jak 130 do 146 projektu
komisyi z dodatkiem przy ka-
żdym okręgu słów „z wyłącze-
niem gmin i wyliczeniem gmin
wyłączonych“ 17
135. do 142 okręgi utworzone z gmin
wyłączonych z okręgów wyżej
wyliczonych, zamiast propono-
wanych przez komisję okręgów
Nr. 147 do 154.

Wysoki Sejm raczy przekazać wnio-
sek ten komisji dla reformy wyborczej
z poleceniem wyliczenia gmin wyłączonych
i skonstruowania z nich okręgów wybor-
czych Nr. 135. do 142. i przedstawienia
Sejmowi sprawozdania do dni pięciu.

Marszałek udziela głosu p. Garapi-
chowi jako mowcy za projektem.

Przemawia p. Garapich.

Marszałek udziela głosu p. Germa-
nowi jako mowcy za projektem.

Przemawia p. German.

Marszałek udziela głosu p. Głabiń-
skiemu jako mowcy za projektem.

Przemawia p. Głabiński.

Marszałek udziela głosu członkowi
Sejmu Stanisławowi Tarnowskiemu jako
mowcy za projektem.

Przemawia członek Sejmu, Stanisław
Tarnowski.

Marszałek udziela głosu p. Witosowi
jako mowcy za projektem.

Przemawia p. Witos i stawia szereg
następujących poprawek:

1. Brzmienie § 12 statutu krajowego:

„Dwóch członków Wydziału krajo-
wego wybierają posłowie z klasy wiel-
kiej posiadłości ziemskiej wraz z wiry-
listami narodowości polskiej.

Dwóch członków wybierają posło-
wie z klasy cenzusowej i z klasy
powszechnej miast, oraz z klasy Izb
handlowych i klasy stowarzyszeń prze-
mysłowych.

Dwóch członków wybierają posło-
wie z klasy gmin wiejskich i reszty miast
i miasteczek zaliczający się do narodo-
wości polskiej.“

2. § 18 b statutu krajowego skreślić
w całości.

3. § 18 c statutu krajowego skreślić
w całości.

4. skreślić drugi ustęp § 38 statutu
krajowego dotyczący kompletu sejmo-
wego potrzebnego do powzięcia uchwały
w sprawie połączenia obszarów dwor-
skich z gminami.

5. W § 7 ordynacji wyborczej sej-
mowej skreślić w całości ustęp 3-ci,
który opiewa:

„W klasie jednak gmin wiejskich
i reszty miast i miasteczek posiadają
głos podwójny (liczący się za dwa głosy),
ci wyborcy, którzy należą do pierwszych
dwóch trzecich części wszystkich wybor-
ców opłacających w gminie i na obsza-
rze dworskim przynajmniej od roku po-
datek bezpośredni od swej realności, od
przedsiębiorstwa zarobkowego albo od
dochodu, spisanych porządkiem wyso-
kości opłacanych przez nich w gminie

i na obszarze dworskim stanowiących z gminą jedną miejscowość, rocznych podatków bezpośrednich, poczynając od opłacającego najwyższy podatek. Ci jednak z pośród opłacających w gminie i na obszarze dworskim podatki bezpośrednie, którzy są wyborcami w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej lub w klasie cenzusowej lub powszechnej miast, nie będą umieszczeni na tych spisach.

6. W § 24. ordynacyi wyborczej sejmowej skreślić w całości ustęp trzeci, który opiewa:

„Karty do głosowania, potrzebne dla przedsięwzięcia wyboru ściślejszego, wydaje Komisarz wyborczy, o ile ich poprzednio władza do pierwszego wystawienia powołana, nie doręczyła wyborcom w inny sposób.“

7. Początkowy ustęp § 27 ordynacyi wyborczej sejmowej ma opiewać:

„Reprezentacya gminna miejsca wyboru wyznaczy czterech względnie trzech, zaś komisarz wyborczy dwóch członków komisji wyborczej“

8. Skreślić w całości drugi ustęp § 33 ordynacyi wyborczej sejmowej, który opiewa:

„Gdyby z braku ustawowych warunków komisya wyborcza nie mogła się ukonstytuować, lub gdyby po ukonstytuowaniu się komisji wskutek ubytku członków, (zastępców) zabrakło kompletu (§ 29, ustęp pierwszy), natenczas czynności komisji wyborczej obejmie komisarz wyborczy i wykonywa je aż do ich ukończenia.“

9. § 41. ustęp 4 ordynacyi wyborczej sejmowej ma opiewać:

„Główna komisya wyborcza zbiera się w obecności Komisarza wyborczego i składa się z siedmiu członków (czterech zastępców), z których czterech wyznaczy reprezentacya gminna siedziby głównej komisji wyborczej, a dwóch Komisarz wyborczy.“

10. Skreślić w całości ustęp 6-ty § 41 ordynacyi wyborczej sejmowej, który opiewa:

„Gdyby w braku ustawowych warunków główna komisya wyborcza nie mogła się ukonstytuować, lub gdyby po ukonstytuowaniu się komisji wskutek ubytku członków (zastępców) zabrakło kompletu (§ 29, ustęp 1), natenczas jej czynności obejmie komisarz wyborczy (§ 33, ustęp 2).“

Marszałek udziela głosu p. Łahodyńskiemu jako mowcy za projektem.

Przymawia p. Łahodyński.

Marszałek udziela głosu p. ks. Okoniowi jako mowcy za projektem.

Przemawia p. ks. Okoń.

Marszałek udziela głosu p. Loewensteinowi, jako mowcy za projektem.

Przemawia p. Loewenstein.

Marszałek udziela głosu p. Pinińskiemu jako mowcy za projektem.

Przemawia p. Piniński.

Wobec tego, że lista zgłoszonych mowców na tem została wyczerpana i nikt więcej głosu nie żąda, Marszałek zamyka rozprawę ogólną i udziela głosu sprawozdawcy p. Niezabitowskiemu.

Po zamknięciu rozpraw ogólnych przemawia sprawozdawca p. Niezabitowski.

Przed przystąpieniem do rozprawy szczegółowej poddaje marszałek do poparcia zgłoszone w czasie rozprawy ogólnej wnioski i poprawki p.p. Krzczunowicza i Witosa, które kolejno sekretarz odczytuje.

Sekretarz p. Urbański odczytuje wniosek p. Aleksandra Krzczunowicza, który opiewa:

Sejm odsyła projekt do Komisji dla reformy wyborczej z poleceniem opracowania zmian w kierunku:

1. usunięcia katastru narodowego, tak przy wyborach do Sejmu, jak i przy wyborach ze Sejmu;

2) takiego rozkładu 105 mandatów gmin wiejskich, by około $\frac{4}{5}$ przypadało dawnym, a około $\frac{1}{5}$ nowym wyborcom.

3) przeznaczenia drugiej kuryi miejskiej wyłącznie dla nowych wyborców i złożenia sprawozdania Sejmowi do dni pięciu.

Izba nie popiera tego wniosku p. Aleksandra Krzeczunowicza, który zatem upada.

Sekretarz p. Urbański czyta pierwszą poprawkę p. Aleksandra Krzeczunowicza, która opiewa:

1. Do § 12 statutu krajowego proponuję w miejsce ustępu pierwszego i drugiego następujące brzmienie:

„Jednego członka Wydziału krajowego wybierają posłowie z klasy wielkiej i średniej posiadłości ziemskiej; jednego posłowie z klasy cenzusowej i klasy powszechnej miast, oraz z kuryi Izb handlowych i przemysłowych; dwu członków wybierają posłowie z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek; czterech członków Wydziału krajowego wybierają wszyscy członkowie Sejmu.

Wybór dwóch członków Wydziału krajowego, przedsiębrany przez posłów z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, tudzież wybór czterech członków Wydziału krajowego przedsiębrany przez wszystkich członków Sejmu odbędzie się każdy z osobna jednym aktem wyborczym, w którym każdy z głosujących odda jeden głos na jedną osobę, a wybrani będą ci dwaj względnie czterej kandydaci, którzy otrzymają względnie największą ilość głosów“.

Izba nie popiera tej poprawki p. Aleksandra Krzeczunowicza, która wobec tego upadła.

Sekretarz p. Urbański czyta drugą poprawkę p. Aleksandra Krzeczunowicza, która opiewa:

2. Do § 13 ustępu 2 proponuję dodać słowa:

„W miejsce członka Wydziału krajowego wybranego przez posłów z poszczególnych klas wyborczych może być powołany tylko zastępca wybrany przez posłów z tych samych klas wyborczych“.

Izba nie popiera tej poprawki p. Aleksandra Krzeczunowicza, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta trzecią poprawkę p. Aleksandra Krzeczunowicza, która opiewa:

3. Do § 35 a. ustęp 1 statutu krajowego proponuję następującą poprawkę:

„Komisye sejmowe składać się mają z 15, 22 lub 29 członków. Wybory do każdej komisji sejmowej odbędą się jednym aktem wyborczym, w którym każdy z głosujących oddaje jeden głos na jedną osobę, a wybranymi będą ci kandydaci, którzy względnie największą ilość głosów otrzymają. W razie równości głosów rozstrzyga los.“

Izba nie popiera tej poprawki p. Aleksandra Krzeczunowicza, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta czwartą poprawkę p. Aleksandra Krzeczunowicza, która opiewa:

Dodatek tabelaryczny do ordynacyi wyborczej sejmowej:

I. Klasa wielkiej posiadłości ziemskiej.

Okręgi wyborcze składające się z powiatów politycznych:

Nr. okręgu wyborczego 1 do 16 jak w projekcie komisji ilość posłów 44.

II. Klasa średniej posiadłości ziemskiej:

Nr. okręgu wyborczego.

17. Okręg wyborczy składający się z powiatów politycznych: Prze-

Liczba posłów mających się wybrać.

Nr. okręgu wyborczego,	Liczba posłów mających się wybrać.	Nr. okręgu wyborczego	Liczba posłów mających się wybrać.
myśl, Jarosław, Mościska, Jaworów, Dobromil, Lisko, Sambor, Stary Sambor, Turka, Drohobycz, Rudki, Lwów, Gródek, Stryj, Skole, Żydaczów, Dolina, Kałusz, Brzeżany, Podhajce, Bóbrka, Przemyślany, Rohatyn, Żółkiew, Rawa Ruska, Cieszanów, Sokal, Złoczów, Kamionka strumiłowa, Radziechów, Brody, Zborów, Tarnopol, Zbaraż, Skala, Trembowla, Czortków, Husiatyn, Borszczów, Zaleszczyki, Stanisławów, Bohorodczany, Nadwórna, Tłumacz, Buczacz, Kołomyja, Penczeniżyn, Horodenka, Kosów, Sniatyn. Miejsce wyboru Lwów.	4	37. Złoczów, Brzeżany, Baranówka, Hucisko, Kuropatniki	
		38. Gródek, Żółkiew, Kulików, Jaworów	2
		IV. Klasa (powszechna uzupełniająca) miast:	
		Okręgi wyborcze składające się z gmin:	
		39. Kraków dzielnice (jak wniosek komisji 51)	1
		40. Kraków ⁷ (jak wniosek 52)	1
		41. Tarnów „ „ 53)	1
		42. Rzeszów „ „ 54)	1
		43. Lwów okręgi komisaryatów: I. Halickie, IV. Łyczakowskie, VI. Nowy Świat	1
		44. Lwów, okręgi komisaryatów: II. Krakowskie, III. Żółkiewskie, V. Śródmieście	1
		45. Przemyśl, Sambor, Drohobycz, Medenice	1
		46. Stryj, Jaworów, Stanisławów, Knihinin kolonia, Knihinin wieś, Pacyków, Pasieczna, Podłuże, Wołczyniec, Zagwózdź, Kołomyja, Ceniawa, Korolówka, Kornicz, Matyjowice, Piadyki, Kujdańce	3
		V. Klasa Izb handlowych i przemysłowych:	
		47. do 49. jak wniosek komisji	5
		VI. Klasa stowarzyszeń przemysłowych:	
		50. do 51. jak 62. i 63. wniosków komisji	2
III. Klasa cenzusowa miast:			
Okręgi wyborcze składające się z gmin (18 do 30 jak projekt komisji) z opuszczeniem przy okręgu 28, słów: „z wyłączeniem wyborców ruskich“.			26
31. Stanisławów, Knihinin kolonia, Knihinin wieś, Pacyków, Pasieczna, Podłuże, Wołczyniec, Zagwózdź (z włączeniem gmin)	3		
32. Drohobycz, Medenice, Stryj	4		
33. Kołomyja, Ceniawa, Korolówka, Kornicz, Matyjowice, Piadyki, Kujdańce (z włączeniem gmin)	3		
34. Tarnopol, Zagrobela, Czortków, Wygnanka, Brody, Łopatyn, Zborów, Jaworów, Sokal	4		
35. Jarosław	1		
36. Sambor	1		

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać
VII. Klasa gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek :			
Okręgi wyborcze składające się z po- wiatów sądowych bez gmin zaliczonych do klas cenzusowej i powszechnej miast i bez gmin zaliczonych do osobnych okrę- gów wyborczych wiejskich, względnie składające się z gmin osobno wyliczo- nych.			
52. do 64. jak Nr. 74. do 76. wniosku komisji	13	82. Tyczyn, Dynów	1
65. Nowy Targ, Czarny Dunajec, Krościenko	1	83. Krosno, Dukla z wyłączeniem gmin	1
66. Brzesko-Radłów	1	84. Brzozów	1
67. Zakliczyn, Nowy Sącz z wyłąc- zeniem gmin	1	85. Łańcut	1
68. Stary Sącz, Muszyna z wyłącze- niem gmin	1	86. Leżajsk z wyłączeniem gmin	1
69. Dąbrowa, Żabno	1	87. Przeworsk z wyłączeniem gmin	1
70. Wojnicz, Tarnów	1	88. Limanowa, Jarosław, Lubaczów, Sieniawa, Radymno z wyłącze- niem gmin	2
71. Ciężkowice, Tuchów, Grybów z wyłączeniem gmin	1	89. Mościska, Przemyśl, Dubiecko, Pruchnik, Bircza	2
72. Mielec, Radomyśl	1	90. Lisko, Sanok, Baligród, Ryma- nów, Bukowsko z wyłączeniem gmin	2
73. Pilzno, Brzostek	1	91. Rudki, Sambor, Komarno, Stara Sól z włączeniem gmin	2
74. Strzyżów-Frysztak	1	92. Gródek Jagielloński, Sądowa Wi- sznia z włączeniem gmin	2
75. Biecz, Gorlice z wyłączeniem gmin	1	93. Winniki, Szczerec, Kulików, Lwów	2
76. Jasło, Żmigród z wyłączeniem gmin	1	94. Kamionka strumiłowa, Busk, Gli- niany z włączeniem gmin	2
77. do 81. jak 89. do 93 wniosku ko- misji	5	95. Przemyślany, Złoczów z włącze- niem gmin	2
		96. Zbaraż, Brody, Podkamień, Za- łożce, Olesko, Zborów	2
		97. Mikulińce, Tarnopol, Kozowa	2
		98. Skalat, Podwołoczyska, Grzyma- łów, Nowe Sioło	2
		99. Trembowla, Budzanów, Czort- ków	2

Nr. okręgu
wyborczego.Liczba posłów
mających się wybrać.

100. Buczacz, Manasterzyska, Wiśniowczyk 12
101. Borszczów, Husiatyn, Kopyczyńce z włączeniem gmi 2
102. do 116. jak 114. do 128. wniosku komisji z dodatkiem przy każdym okręgu słów „z wyłączeniem gmin i wyliczeniem gmin wyłączonych 15
117. Brzeżany z wyłączeniem gmin 1
118. do 134. jak 130 do 146. projektu komisji z dodatkiem przy każdym okręgu słów „z wyłączeniem gmin i wyliczeniem gmin wyłączonych 17
135. do 142. okręgi utworzone z gmin wyłączonych z okręgów wyżej wyliczonych, zamiast proponowanych przez komisję okręgów Nr. 147. do 154.

Wysoki Sejm raczy przekazać wniosek ten komisji dla reformy wyborczej z poleceniem wyliczenia gmin wyłączonych i skonstruowania z nich okręgów wyborczych Nr. 135 do 142 i przedstawienia Sejmowi sprawozdania do dni pięciu.

Izba nie popiera tej poprawki p. Aleksandra Krzczunowicza, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta pierwszą poprawkę p. Witosa, która opiewa:

1. Brzmienie § 12 statutu krajowego:

„Dwóch członków Wydziału krajowego wybierają posłowie z klasy wielkiej posiadłości ziemskiej, wraz z wrylitami narodowości polskiej.

Dwóch członków wybierają posłowie z klasy cenzusowej i klasy powszechnej miast, oraz z klasy Izb handlowych i klasy stowarzyszeń przemysłowych.

Dwóch członków wybierają posłowie z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek zaliczający się do narodowości polskiej.

Marszałek udziela głosu p. Głębińskiemu w sprawie formalnej.

Przemawia p. Głębiński i oświadcza się w sprawie poprawek p. Witosa.

Izba nie popiera tej poprawki p. Witosa, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta drugą poprawkę p. Witosa, która opiewa:

„2. § 18 b statutu krajowego skreślić w całości.“

Izba nie popiera tej poprawki p. Witosa, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta trzecią poprawkę p. Witosa, która opiewa:

„3. § 18 c statutu krajowego skreślić w całości.“

Izba nie popiera tej poprawki p. Witosa, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański odczytuje czwartą poprawkę p. Witosa, która opiewa:

„4. Skreślić drugi ustęp § 38 statutu krajowego dotyczący kompletu sejmowego potrzebnego do powzięcia uchwały w sprawie połączenia obszarów dworskich z gminami.“

Izba nie popiera tej poprawki p. Witosa, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta piątą poprawkę p. Witosa, która opiewa:

„5. W § 7 ordynacji wyborczej sejmowej skreślić w całości ustęp 3-ci, który opiewa:

W klasie jednak gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek posiadają głos podwójny (liczący się za dwa głosy)

ci wyborcy, którzy należą do pierwszych dwóch trzecich części wszystkich wyborców opłacających w gminie i na obszarze dworskim przynajmniej od roku podatek bezpośredni od swej realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego albo od dochodu, spisanych porządkiem wysokości opłacanych przez nich w gminie i na obszarze dworskim stanowiącym z gminą jedną miejscowość, rocznych podatków bezpośrednich, poczynając od opłacającego najwyższy podatek. Ci jednak z pośród opłacających w gminie i na obszarze dworskim podatki bezpośrednie, którzy są wyborcami w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej lub w klasie cenzusowej lub powszechnej miast, nie będą umieszczeni na tych spisach."

Izba nie popiera tej poprawki p. Witosa, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta szóstą poprawkę p. Witosa, która opiewa:

"6. W § 24 ordynacyi wyborczej sejmowej skreślić w całości ustęp trzeci, który opiewa:

Karty do głosowania, potrzebne dla przedsięwzięcia wyboru ściślejszego, wydaje Komisarz wyborczy, o ile ich poprzednio władza do pierwszego wystawienia powołana, nie doręczyła wyborcom w inny sposób."

Izba nie popiera tej poprawki p. Witosa, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta siódmą poprawkę p. Witosa, która opiewa:

"7. Początkowy ustęp § 27 ordynacyi wyborczej sejmowej ma opiewać;

"Reprezentacja gminna miejsca wyboru wyznaczy czterech względnie trzech zaś komisarz wyborczy dwóch członków komisji wyborczej"

Izba nie popiera tej poprawki p. Witosa, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta ósmą poprawkę p. Witosa, która opiewa:

"8. Skreślić w całości drugi ustęp § 33 ordynacyi wyborczej sejmowej, który opiewa:

"Gdyby z braku ustawowych warunków komisya wyborcza nie mogła się ukonstytuować, lub gdyby po ukonstytuowaniu się komisji wskutek ubytku członków (zastępców) zabrakło kompletu (§ 29, ustęp pierwszy), natenczas czynności komisji wyborczej obejmie komisarz wyborczy i wykonywa je aż do ich ukończenia."

Izba nie popiera tej poprawki p. Witosa, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta dziesiątą poprawkę p. Witosa, która opiewa:

"9. § 41 ustęp 4 ordynacyi wyborczej sejmowej ma opiewać:

"Główna komisya wyborcza zbiera się w obecności komisarza wyborczego i składa się z siedmiu członków (czterech zastępców), z których czterech wyznacza reprezentacya gminna siedziby głównej komisji wyborczej a dwóch komisarz wyborczy.

Izba nie popiera tej poprawki p. Witosa, która wobec tego upada.

Sekretarz p. Urbański czyta dziesiątą poprawkę p. Witosa, która opiewa:

"10. Skreślić w całości ustęp 6-ty § 41 ordynacyi wyborczej sejmowej, która opiewa:

"Gdyby w braku ustawowych warunków główna komisya wyborcza nie mogła się ukonstytuować, lub gdyby po ukonstytuowaniu się komisji wskutek ubytku członków (zastępców) zabrakło kompletu § 29, ustęp 1), natenczas jej czynności obejmie komisarz wyborczy (§ 33, ustęp 2)."

Izba nie popiera tej poprawki p. Witosa, która wobec tego upada.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej nad projektem reformy wyborczej.

P. Leo prosi o głos w sprawie formalnej.

Marszałek udziela głosu p. Leowi w sprawie formalnej.

Przemawia p. Leo w sprawie formalnej i wnosi na głosowanie en bloc nad całym projektem ustawy zmieniającej niektóre postanowienia statutu krajowego, a to wobec tego, że żaden z wniosków i żadna z poprawek nie uzyskały poparcia w Izbie.

Marszałek konstatuje, że jest wymagany przez § 38 ustęp drugi statutu krajowego do powzięcia uchwał, zmieniających postanowienia statutu krajowego komplet trzech czwartych części wszystkich członków Sejmu, gdyż jest w sali obecnych 149 członków Sejmu.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek formalny p. Lea o głosowanie en bloc nad całym projektem ustawy zmieniającej niektóre postanowienia statutu krajowego.

Izba uchwała głosować en bloc nad całym projektem ustawy zmieniającej niektóre postanowienia statutu krajowego,

Marszałek udziela głosu p. Aleksandrowi Krzczunowiczowi w sprawie formalnej.

Posel Aleksander Krzczunowicz oświadcza, że wobec upadnięcia swych wniosków i poprawek opuszcza salę obrad.

P. Aleksander Krzczunowicz opuszcza salę.

Marszałek wzywa sprawozdawcę p. Niezabitowskiego do odczytania projektu ustawy zmieniającej niektóre postanowienia statutu krajowego.

Sprawozdawca poseł Niezabitowski czyta :

U s t a w a

z dnia zmieniająca §§ 3, 4, 6, 10, 11, 12, 13, 17, 31, 35, 38 i 42, uzupełniająca postanowienia §§ 18 i 26 statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i wprowadzająca nową ordynację wyborczą.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

Art. I.

Postanowienia §§ 4, 10, 11, 12, 17, 31, 38 i 42 statutu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ogłoszonego cesarskim patentem z dnia 26. lutego 1861 Dz. u. p. Nr. 20, oraz § 3 tego statutu w brzmieniu zmienionem ustawą z dnia 18. marca 1900 Dz. u. kr. Nr. 41, § 6. tego statutu w brzmieniu zmienionem ustawą z 30. sierpnia 1899 Dz. u. kr. Nr. 109, § 13 tego statutu w brzmieniu zmienionem ustawą z dnia 12. kwietnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 9 i § 35 tego statutu w brzmieniu zmienionem ustawą z dnia 10. maja 1873 Dz. u. kr. Nr. 248 przestają obowiązywać, a mają brzmieć, jak następuje :

§ 3.

Sejm krajowy składa się z następujących członków :

a) arcybiskupów obrządku rzymsko-katolickiego, grecko-katolickiego i ormiańsko-katolickiego we Lwowie, księcia biskupa obrządku rzymsko-katolickiego w Krakowie, biskupów obrządku rzymsko-katolickiego i grecko-katolickiego w Przemyślu i biskupów obrządku rzymsko-katolickiego w Tarnowie i grecko-katolickiego w Stanisławowie. W razie opróżnienia stolicy arcybiskupiej, lub biskupiej jest administratorem dycezyi członkiem Sejmu krajowego ;

b) z prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie;

c) z rektorów istniejących każdorazowo w kraju Uniwersytetów, tudzież Szkół politechnicznej lwowskiej;

d) z dwustu piętnastu wybranych posłów, a to:

1. z czterdziestu pięciu posłów z klasy wielkiej posiadłości tabularnej ziemskiej, wybranych przez uprawnionych do wyboru, opłacających podatki realne w wysokości i w sposobie określonym w § 1. ord. wyborczej;

2. z czterdziestu sześciu posłów z klasy cenzusowej miast i miejscowości w dodatku tabelarycznym do ordynacji wyborczej wymienionych, wybranych przez uprawnionych do wyboru na zasadzie kwalifikacji osobistej i podatkowej (§ 2 ord. wyb.);

3. z dwunastu posłów z klasy powszechnej tychże miast i miejscowości, wybranych na zasadzie powszechnego i równego prawa głosowania (§ 5 ord. wyb.);

4. z pięciu posłów z klasy Izb handlowych i przemysłowych;

5. z dwóch posłów z klasy Stowarzyszeń przemysłowych miasta Lwowa i miasta Krakowa, zorganizowanych na podstawie ustawy z dnia 5. lutego 1907 Dz. u. p. Nr. 26;

6. ze stu pięciu posłów z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, wybranych na zasadzie powszechnego prawa głosowania z jednokrotną pluralnością głosów, która służyć będzie osobom uprawnionym do wyboru na zasadzie kwalifikacji osobistej i podatkowej (§ 7 ord. wyb.).

Okręgi wyborcze, oznaczone w tabelarycznym dodatku do ordynacji wyborczej sejmowej, zawierają z ogółu mandatów poselskich, przeznaczonych dla wy-

borców narodowości polskiej i ruskiej, w szczególności dla wyborców narodowości ruskiej: w klasie wielkiej własności ziemskiej 1 mandat, w klasie cenzusowej miast 6 mandatów, w klasie powszechnej miast 3 mandaty, w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek 48 mandatów.

§. 4.

Cesarz mianuje z grona Sejmu krajowego dla kierownictwa Sejmem Marszałka krajowego i jego dwóch zastępców, po jednym z pomiędzy członków Sejmu narodowości polskiej i ruskiej.

§ 6.

Peryod sejmowy, to jest okres przez który funkcyonują Marszałek krajowy, jego zastępcy i wybrani członkowie Sejmu krajowego trwa lat sześć, które się liczą od pierwszego dnia zebrania się nowo wybranego Sejmu.

Dokonany wybór posła do Sejmu nie może być przez wyborców odwołany.

Po upływie peryodu sejmowego, tudzież w razie wcześniejszego rozwiązania Sejmu następują powszechne nowe wykory.

W czasie trwania peryodu sejmowego należy przedsięwziąć, o ile ordynacja wyborcza (§ 44) inaczej nie postanawia, wybory uzupełniające, jeśli któryś z posłów utraci prawo wybieralności, umrze, złoży mandat lub też z jakiegokolwiek ustawowego powodu przestanie być członkiem Sejmu.

Byli posłowie mogą być wybrani ponownie.

Urzędnicy i funkcyonaryusze publiczni wybrani posłami do Sejmu kra-

jowego nie potrzebują urlopu do wykonywania mandatu.

§ 10.

Marszałek krajowy zagaja Sejm zwołany przez Cesarza, przewodniczy na jego zgromadzeniach i kieruje rozprawami; ogłasza po ukończeniu czynności zamknięcie lub przedtem, na podstawie specjalnego Najw. zarządzenia odroczenie albo zamknięcie Sejmu.

Cesarz może rozwiązać Sejm każdego czasu, także podczas trwania zwykłego peryodu sejmowego, zarządzając równocześnie nowe wybory.

§ 11.

Wydział krajowy jest organem zawiadowczym i wykonawczym Reprezentacji krajowej i składa się pod przewodnictwem Marszałka krajowego z ośmiu członków z grona Sejmu krajowego wybranych.

Marszałek mianuje swoimi zastępcami w Wydziale krajowym dwóch jego członków, jednego narodowości polskiej, drugiego narodowości ruskiej.

§ 12.

Jednego członka Wydziału krajowego wybierają posłowie z klasy wielkiej posiadłości ziemskiej; jednego członka wybierają posłowie z klasy cenzusowej i z klasy powszechnej miast, oraz z klasy Izb handlowych i przemysłowych i klasy Stowarzyszeń przemysłowych; jednego członka wybierają posłowie z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek zaliczający się do narodowości polskiej; jednego posłowie z tejże klasy zaliczający się do narodowości ruskiej; trzech członków Wydziału wybierają wszyscy posłowie zaliczający się do narodowości polskiej, łącznie z wirylistami narodowości polskiej, jednego wszyscy posłowie należący do narodowości ruskiej, łącznie z wirylistami narodowości ruskiej.

Wybór trzech członków Wydziału, przedsiębrany przez wszystkich posłów zaliczających się do narodowości polskiej, wraz z takimiż wirylistami, odbędzie się jednym aktem wyborczym, w którym każdy z głosujących odda głos na jedną osobę, a wybranymi będą ci trzej kandydaci, którzy otrzymają względnie największą ilość głosów. Gdyby jednak w tym akcie wyborczym wszystkie ważne głosy padły na jednego, lub na dwóch kandydatów, w takim razie celem wyboru brakujących członków Wydziału zarządzi się ponowne głosowanie, przy którym za wybranych uważani będą ci, na których padła względnie największa ilość głosów.

Wszystkie inne wybory członków Wydziału przychodzą do skutku bezwzględną większością głosujących; jeżeli przy pierwszym akcie wyborczym nikt nie uzyska takiej większości głosów, należy przedsięwziąć ściślejszy wybór między temi dwiema osobami, które otrzymały największą ilość głosów.

Wrazie równości głosów rozstrzyga los.

§ 13.

W sposób wskazany poprzednim paragrafem wybiera się i zastępców członków Wydziału krajowego.

Jeżeli w czasie, w którym Sejm nie jest zebrany, członek Wydziału krajowego umrze, zrezygnuje, lub też dozna przeszkody w prowadzeniu spraw Wydziału, trwającej dłuższy czas, powoła Marszałek na jego miejsce zastępcę należącego do tej samej narodowości.

W miejsce członka względnie zastępcy członka Wydziału, którego stale brakuje, dokona Sejm, skoro się zbierze, nowego wyboru.

§ 17.

Projekty ustaw w sprawach krajowych wchodzą do Sejmu jako przedłożenia rządowe, jako przedłożenia Wydziału krajowego, jako wnioski komisji sejmowych, lub jako samoistne wnioski członków Sejmu.

Do każdej ustawy krajowej potrzeba uchwały sejmowej i sankcyi cesarskiej.

Wnioski, dążące do wydania ustaw, którym Cesarz odmówi sankcyi, albo które Sejm odrzuci, nie mogą wejść powtórnie na tej samej sesyi.

§ 31.

Wydział krajowy bada akta wyborcze wybranych posłów sejmowych, zdaje sprawę Sejmowi i czyni odpowiednie wnioski. O ważności aktów wyborczych rozstrzyga Sejm.

§ 35.

Sprawy wchodzą pod obrady Sejmu:

a) albo jako przedłożenia rządowe, wnoszone przez Rząd na ręce Marszałka krajowego,

b) albo jako przedłożenia Wydziału krajowego,

c) albo jako wnioski członków Sejmu,

d) albo wreszcie jako przedłożenia komisyi wybranych przez Sejm z własnego grona.

Wnioski samoistne członków Sejmu nie odnoszące się do jakiegos przedłożenia Rządu, Wydziału krajowego lub komisyi sejmowej mają być składane pisemnie do laski marszałkowskiej. Sposób ich traktowania w Sejmie określa regulamin sejmowy.

Uchwała sejmowa, ustanawiająca dla wypracowania pewnego obszerniejszego projektu ustawy komisję, której działalność ma trwać dłużej niż przez jedną sesję sejmową, może być powzięta tylko większością dwóch trzecich części głosów przy zwykłym komplecie.

Komisya taka obraduje jedynie, gdy Sejm krajowy jest zebrany; zamknięcie więc lub odroczenie Sejmu zawiesza jej czynności, aż do ponownego zebrania się Sejmu w tym samym okresie sejmowym.

Z chwilą ponownego zebrania się Sejmu podejmuje komisya napowrót swoje czynności i jeżeli Sejm inaczej nie postanowi, prowadzi dalej swą pracę aż do jej ukończenia. W razie opróżnienia miejsc w komisyi należy je obsadzić ponownie przez wybór uzupełniający.

Do utworzenia stałej komisyi, któraby miała obradować nad pewnym przedmiotem także i podczas odroczenia lub zamknięcia sesyi sejmowej w okresie tego samego peryodu sejmowego potrzeba osobnej ustawy krajowej, uchwalonej większością dwóch trzecich części głosów przy komplecie dwóch trzecich części wszystkich członków Sejmu.

Z upływem sześcioletniego peryodu sejmowego albo też z chwilą rozwiązania Sejmu ustaje czynność wszelkich komisyi.

Marszałek krajowy wykluczy z pod obrad wnioski dotyczące się przedmiotów nie należących do zakresu działania Sejmu.

§ 35 a).

Wszystkie komisye sejmowe wybierane będą w ten sposób, że członków komisyi przypadających na Polaków wybierają posłowie polscy razem z wirylistami narodowości polskiej, członków zaś komisyi przypadających na Rusinów wybierają posłowie ruscy razem z wirylistami narodowości ruskiej, a to według stosunku liczby członków Sejmu narodowości ruskiej do ogółu członków Sejmu.

Bliższe postanowienia oznaczy regulamin sejmowy.

Według tych samych zasad dokonują się wybory do instytucyi krajowych, do których Sejmowi służy prawo wybierania swoich reprezentantów. Przepis ten nie narusza praw, zastrzeżonych w tym względzie Wydziałowi krajowemu i przepisów organizacyjnych każdej z tych instytucyi.

§ 38.

Do powzięcia ważnej uchwały w Sejmie potrzebna jest obecność więcej niż połowy wszystkich członków Sejmu (§ 3. stat. kraj.) i zgoda bezwzględnej większości członków obecnych. W razie równości głosów wniosek wzięty pod obrady upada.

Do powzięcia ważnej uchwały w sprawie postanowień statutu krajowego, określających skład Sejmu (§ 3 statutu) oraz postanowień odnoszących się do zasad połączenia obszarów dworskich z gminami miejscowymi (§ 18 b statutu) potrzebna jest obecność conajmniej stu ośmdziesięciu sześciu członków Sejmu i zgoda conajmniej dwóch trzecich części członków obecnych.

Do powzięcia ważnej uchwały w sprawie zmiany wszystkich innych postanowień statutu krajowego oraz dołączonej do niego ordynacji wyborczej i dodatku tabelarycznego do tejże ordynacji potrzebna jest obecność przynajmniej trzech czwartych części wszystkich członków Sejmu i zgoda conajmniej dwóch trzecich części członków obecnych.

§ 42.

Wydział krajowy roztrząsa i załatwia przekazane sobie czynności w obradach kolejalnych.

Do ważności uchwały potrzebną jest obecność przynajmniej czterech członków Wydziału krajowego i przewodniczącego.

Uchwały Wydziału krajowego zapadają bezwzględną większością głosów.

Marszałek krajowy głosuje tylko w razie równości głosów.

Marszałek wstrzyma wykonanie uchwały Wydziału krajowego, jeżeli uzna ją za przeciwną dobru powszechnemu lub istniejącym ustawom. W takim razie przedłoży sprawę natychmiast do Najwyższego rozstrzygnięcia na ręce Namiestnika.

Art. II.

Postanowienia § 18 statutu krajowego uzupełnione § 18 a) przez ustawę krajową z dnia 23. kwietnia 1909 Dz. u. kr. Nr. 42 uzupełnia się następującymi postanowieniami:

§ 18 b)

Gdyby obszary dworskie, istniejące na zasadzie ustaw krajowych z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20 i z dnia 21. marca 1888 Dz. u. kr. Nr. 41 miały zostać w drodze ustawodawstwa krajowego połączone z gminami miejscowymi, natenczas może to nastąpić tylko na następujących zasadach:

1. Złączone z gminami miejscowymi obszary dworskie nie mają prawa do korzystania z dobra gminnego. Z majątku gminnego mają one prawo korzystania tylko o tyle, o ile majątek ten w całości, lub częściowo służy dla celów administracji gminy, nie zaś o ile on służy jako źródło dochodu. Wobec tego nie mogą być obszary dworskie pociągane do pokrywania wydatków wynikających, lub połączonych z zarządem, utrzymaniem, ulepszeniem, lub rozszerzeniem dobra gminnego, a do wydatków wynikających lub połączonych z zarządem, utrzymaniem, lub rozszerzeniem majątku gminnego nie mogą być pociągane, o ile on jest źródłem dochodu dla gminy. Również nie mogą być obszary dworskie, złączone ze związkiem gminnym, pociągane do oprocentowania, lub spłaty długów gminnych, zaciągniętych przed złączeniem, a odpowiadać będą tylko za takie długi, jakie będą zaciągnięte po złączeniu z gminą na cele przewidziane w bezpośrednio następującym ustępie.

2. Złączone z gminami miejscowymi obszary dworskie przyczyniać się mają jedynie do wszystkich bieżących wydatków administracyjnych gminnych wynikających z wykonania ustawy gminnej z dnia 12. sierpnia 1866, Dz. u. kr.

Nr. 19, tudzież wydatków nakładanych na gminę na mocy innych ustaw — o ile obszar dworski nie jest ustawowo obowiązany do bezpośredniego świadczenia na ten sam cel — a to na podstawie równego i powszechnego nakładania równej stopy dodatków do wszystkich tych bezpośrednich państwowych podatków, opłacanych w gminie, do których dodatki gminne mogą być nakładane.

Do świadczeń dobrowolnych, leżących poza obowiązkiem gminy, przez Radę gminną uchwalonych, obszar dworski nie może być zmuszony.

3. Każdoczesnemu właścicielowi złączonego z gminą obszaru dworskiego ma być poruczone na jego żądanie wykonywanie całej policyi miejscowej na terytorium obszaru dworskiego. W takim razie obszar dworski opłacać będzie z przypadającej nań sumy dodatków gminnych jedynie 80 proc. — t. j. o 20 procent mniej, aniżeli by opłacał, gdyby mu to wykonanie policyi nie było poruczone.

4. Reprezentantowi obszaru dworskiego służy głos wirylny w reprezentacji gminnej, jeżeli obszar dworski opłaca przynajmniej 100 K. podatków realnych.

5. Nałożenie dodatków gminnych ponad 20 procent, na pokrycie wydatków, do których w myśl punktu 2. obszar dworski ma się przyczyniać, podlega zatwierdzeniu Reprezentacji powiatowej.

6. Jeżeli właściciel obszaru dworskiego nie jest obywatelem austriackim, winien do wykonywania policyi miejscowej i do udziału w reprezentacji gminnej wyznaczyć zastępcę posiadającego wymogi żądane § 10 ustawy o obszarach dworskich z 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20.

7) Połączenie obszarów dworskich z miastami lub z miasteczkami może na-

stąpić tylko na podstawie obopólnego porozumienia.

8. Wcielenie obszaru dworskiego do gminy może nastąpić tylko po myśli przepisów ustawy z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20 w brzmieniu noweli z dnia 21. marca 1888 Dz. u. kr. Nr. 41.

§ 18 c).

W razie zmiany ustawy o reprezentacji powiatowej zachowane będą następujące zasady:

1. Organizacya ich opierać się ma na zasadzie reprezentacji interesów.

2. Stosunek liczby członków z jednej grupy interesów do ogólnej liczby członków Rady powiatowej musi być u-normowany w ten sposób, aby w Radach powiatowych liczących więcej niż dwie grupy interesów, liczba członków jednej grupy wynosiła najwyżej o jednego mniej niż połowa wszystkich członków Rady powiatowej, zaś w Radach powiatowych liczących tylko dwie grupy, liczba członków była między obie grupy równo rozdzielona.

3. Prawo czynne wyborcze z grupy gmin wiejskich ograniczone będzie do tych, którzy bądź z tytułu opłacanych podatków bezpośrednich, podlegających dodatkom gminnym, bądź to z tytułu osobistej kwalifikacyi na mocy obecnie obowiązującej ustawy gminnej posiadają czynne prawo wyboru do Rady gminnej. Uprawnieni do wyboru w tej grupie interesów wybierać będą odpowiednią liczbę wyborców, którzy mają dokonać wyboru przypadającej na tę grupę liczby członków Rady powiatowej. Przez powyższe postanowienie nie przesądza się zabezpieczenia mniejszości narodowych.

Art. III.

Postanowienie § 26 statutu krajowego uzupełnia się następującem postanowieniem:

§ 26 a).

W drodze ustawodawstwa krajowego utworzoną będzie dla stałej kontroli finansowej samorządu, krajowa Izba obrachunkowa.

Art. IV.

Ogłoszona patentem cesarskim z dnia 26. lutego 1861, Dz. u. p. Nr. 20 ordynacya wyborcza sejmowa wraz ze zmianami jej, które nastąpiły na mocy późniejszych ustaw krajowych przestaje obowiązywać, a na jej miejsce wchodzi w życie dołączona do niniejszej ustawy ordynacya wyborcza sejmowa wraz z dodatkiem tabelarycznym.

Art. V.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek poddaje pod głosowanie cały powyższy projekt ustawy zmieniającej niektóre postanowienia statutu krajowego, który Izba uchwała en bloc kwalifikowaną większością głosów przez podniesienie rąk.

Marszałek konstatuje, że ustawa zmieniająca niektóre postanowienia statutu krajowego, została przyjęta kwalifikowaną większością głosów, gdyż obecnych jest w Izbie trzy czwarte członków całego Sejmu, a głosowało za nią więcej jak dwie trzecie obecnych na sali członków Sejmu.

Marszałek otwiera rozprawę szczegółową nad projektem ordynacyi wyborczej sejmowej.

P. Leo prosi o głos w sprawie formalnej.

Marszałek udziela p. Leowi głosu w sprawie formalnej.

Przemawia p. Leo w sprawie formalnej i wnosi na głosowanie en bloc nad projektem ordynacyi wyborczej sejmowej.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek formalny p. Lea o głosowanie en bloc nad całym projektem ordynacyi wyborczej sejmowej.

Izba uchwała głosować en bloc nad całym projektem ordynacyi wyborczej sejmowej.

Marszałek wzywa sprawozdawcę p. Niezabitowskiego do odczytania projektu ordynacyi wyborczej sejmowej.

Sprawozdawca p. Niezabitowski czyta:

Ordynacya wyborcza sejmowa.

1. O prawie wyborczem i wybieralności, o okręgach wyborczych i miejscach wyboru oraz o rozpisaniu wyborów.

§ 1.

Do wyboru w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej uprawniona jest każda osoba, która w dniu rozpisania wyboru posiada obywatelstwo austriackie, nie jest po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacyi od prawa wyboru wyjęta lub wykluczona i posiada takie dobra tabularne, z których roczna należitość podatkowa w dziale państwowego podatku gruntowego i domowego wynosi przynajmniej 200 kor., z czego przynajmniej trzy czwarte części przypaść muszą na podatek gruntowy.

Posiadanie dwóch lub więcej dóbr tabularnych, z których roczna należitość w dziale podatku gruntowego i domowego razem wzięta wynosi przynajmniej 200 kor., uprawnia także do wyboru.

Uprawnieni do wyboru, mający dobra tabularne we więcej niż w jednym okręgu wyborczym, wykonują swe prawo wyborcze w tym okręgu wyborczym, w którym leży ich majątek najwyżej opodatkowany.

§ 2.

Do wyboru w klasie cenzusowej miast uprawniona jest każda osoba, która w dniu rozpisania wyboru posiada obywatelstwo austriackie, nie jest po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacji od prawa wyboru wyjęta lub wykluczona i należy do pierwszych dwóch trzecich części wszystkich członków gminy, opłacających w niej przynajmniej od roku podatek państwowy bezpośredni ze swej realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego, albo od dochodu, spisanych porządkiem wysokości opłacanych przez nich w gminie rocznych podatków bezpośrednich, poczynając od opłacającego najwyższy podatek. Ci jednak z pośród opłacających w gminie podatki bezpośrednie, którzy są wyborcami w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej, nie będą umieszczeni na tych spisach. Jeżeli kilku uprawnionych opłaca równe kwoty podatkowe, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego.

Osoby, uprawnione do wyboru w tej klasie z tytułu opłacania podatków, wykonują swe prawo wyborcze w tej gminie, w której opłacają ten podatek, a jeżeli opłacają go w kilku gminach w tej gminie, w której w dniu rozpisania wyboru stale mieszkają, a w braku takiego mieszkania w tej gminie, w której swe prawo wyborcze chcą wykonać.

Do wyboru w tej klasie miast uprawnione są bez względu na opłatę podatków także następujące osoby, jeżeli w dniu rozpisania wyborów posiadają obywatelstwo austriackie, nie są po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacji od prawa wyboru wyjęte lub wykluczone i ukończyły 24-ty rok życia:

a) pasterze dusz i inni duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich i przełożeni klasztorów;

b) rabini starozakonni;

c) urzędnicy Dworu, państwa, kraju, powiatu, gmin, zakładów i funduszków publicznych;

d) oficerowie (audytorzy, lekarze wojskowi, oficerowie rachunkowi) w stanie spoczynku i w stanie pozasłużbowym;

e) urzędnicy wojskowi tak w czynnej służbie jak i w stanie spoczynku lub pozasłużbowym;

f) adwokaci, notaryusze, doktorowie, którzy otrzymali stopień akademicki na jednym z uniwersytetów lub w innej szkole wyższej austriackiej, magistrowie chirurgii i farmacyi, dyplomowani weterynarze, którzy otrzymali dyplom w jednym z zakładów austriackich, technicy, którzy na jednej z wyższych szkół technicznych austriackich studia ukończyli i tamże egzamin dyplomowy lub egzamina państwowe z dobrym skutkiem złożyli, kandydaci notaryalni, którzy posiadają wszystkie warunki do uzyskania posady notaryalnej ustawą przepisane;

g) przełożeni, profesorowie i nauczyciele znajdujących się w gminie szkół i innych publicznych zakładów naukowych, tudzież prywatnych, o ile posiadają kwalifikacye naukowe dla zakładu publicznego tej samej kategorii.

Osoby uprawnione do głosowania z tytułu osobistej kwalifikacji od a) do g) posiadają prawo wyboru tylko w tej gminie, w której w dniu rozpisania wyborów stale mieszkają.

Osoby, które w dniu rozpisania wyborów posiadają obywatelstwo honorowe jednego z miast klasy cenzusowej,

a z innego tytułu nie mają prawa wyborczego w żadnej klasie wyborczej, mają je w tem mieście, którego są honorowymi obywatelami. Jeżeli są obywatelami honorowymi kilku miast, w takim razie wykonują prawo wyboru w tem mieście, w którem chcą.

§ 3.

Prawo wyboru w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej i w klasie cenzusowej miast służy także tym, którzy nie mają własnowolności, dalej współposiadaczom nieruchomości lub przedsiębiorstwa, niewiastom, oraz osobom prawniczym (powiatom, gminom, korporacyom, stowarzyszeniom, instytucyom, fundacyom, funduszom, spółkom i t. p.). Państwo i kraj nie mają prawa wyborczego.

Prawo to wykonywać jednak będą:

a) za osoby niewłasnowolne ich prawni zastępcy;

b) za osobę prawniczą ta osoba, która w myśl przepisów ustawy lub norm istniejących dla niej jest powołaną do reprezentowania jej na zewnątrz;

c) za współposiadaczy nieruchomości lub przedsiębiorstw umocowany przez nich pełnomocnik.

§ 4.

Niewiasty, uprawnione do głosowania w którejkolwiek klasie, mogą głosować osobiście lub przez pełnomocników.

W klasie wielkiej posiadłości ziemskiej, każdy wyborca może głosować także przez pełnomocnika.

Pełnomocnikiem może być tylko mężczyzna, który ukończył 24 rok życia i posiada prawo wyboru w tej klasie wyborczej, w której ma to prawo jego

mocodawca, bez względu na okręg wyborczy.

Nikt nie może głosować więcej niż raz za pełnomocnictwem.

§ 5.

Do wyboru w klasie powszechniej miast oraz w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek uprawniony jest każdy mężczyzna, który w dniu rozpisania wyboru posiada obywatelstwo austriackie, nie jest po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacyi od prawa wyboru wyjęty lub wykluczony, skończył 24 rok życia, a w gminie (na obszarze dworskim), w której prawo wyboru ma być wykonane, w dniu rozpisania wyboru przynajmniej od roku jest zamieszkały.

Jeżeli pewne części gminy (miejscowości, okręgi miejskie, dzielnice miasta) przydzielone są do różnych okręgów wyborczych, w tym razie uprawniony do wyboru wykonywa swoje prawo wyborcze w tej części gminy, w której w czasie rozpisania wyboru mieszka.

Osoby, mieszkające na obszarze dworskim niewcielonym do związku gminnego, wykonują pod tymi samymi warunkami prawo wyborcze w tej gminie, z którą obszar dworski tworzy jedną miejscowość. Gdyby ta ostatnia okoliczność nie zachodziła, w takim razie Namiestnictwo oznacza gminę miejscową, w której mieszkańcy obszaru dworskiego wykonywać mają prawo wyboru.

Jeżeli uprawniony do wyboru w dniu rozpisania wyboru przynajmniej od roku ma więcej niż jedno mieszkanie, wykonuje prawo wyboru tam, gdzie w czasie rozpisania wyboru piastuje urząd publiczny, względnie tam, gdzie ma siedzibę swych czynności zawodowych, a gdyby brakło i tego kryterium, tam, gdzie ma swą główną siedzibę w kraju.

Jeżeliby i pod tym względem zachodziła wątpliwość, uprawniony wybiera sam gminę zamieszkania, w której chce wykonywać swoje prawo wyborcze.

§ 6.

Za miejsce zamieszkania wyborcy uważa się to miejsce, w którym z widocznym lub z okoliczności wynikającym zamiarem stałego pobytu osiadł, czy to dobrowolnie, czy też z obowiązku nałożonego przepisem ustawy.

Dopóki ktoś w pewnej miejscowości ma miejsce zamieszkania, dopóty jego czasowa nieobecność w teje nie przerywa czasu zamieszkania wymaganego do uprawnienia wyborczego.

§ 7.

W klasie wielkiej posiadłości ziemskiej, w okręgach Nr. 18, 29, 30, 33 klasy cenzusowej miast, i w klasie Izb handlowych i przemysłowych wyborca głosuje na tylu posłów, ilu na jego okręg wyborczy przypada; we wszystkich innych klasach wyborczych i w niewymienionych powyżej okręgach wyborczych klasy cenzusowej miast, każdy wyborca głosuje na jednego posła ewentualnie także na jego zastępcę (§ 44), chociażby na okręg wyborczy przypadało dwóch posłów.

Każdy wyborca ma z reguły tylko jeden głos.

W klasie jednak gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek posiadają głos podwójny (liczący się za dwa głosy), ci wyborcy, którzy należą do pierwszych dwóch trzecich części wszystkich wyborców opłacających w gminie i na obszarze dworskim przynajmniej od roku podatek bezpośredni od swej realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego albo od dochodu, spisanych porządkiem wyso-

kości opłacanych przez nich w gminie i na obszarze dworskim stanowiącym z gminą jedną miejscowość, rocznych podatków bezpośrednich, poczynając od opłacającego najwyższy podatek. Ci jednak z pośród opłacających w gminie i na obszarze dworskim podatki bezpośrednie, którzy są wyborcami w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej lub w klasie cenzusowej lub powszechnej miast, nie będą umieszczeni na tych spisach.

Nadto posiadają głos podwójny ci wyborcy, którzy należą do osób wyszczególnionych w ustępie trzecim § 2. niniejszej ordynacji, chociażby ze względu na opłacany podatek głosu podwójnego nie miały.

Jeżeli kilku opodatkowanych opłaca równe kwoty podatkowe, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego.

§ 8.

Z posiadających czynne prawo wyboru osób, głosują w okręgach Nr. 17, następnie 41 do 46 włącznie, jedynie te osoby prawnicze, które mają charakter narodowy ruski naturą swoją lub statutem określony, tudzież te, których wpisania na listę wyborczą odnośnego okręgu zażądają czynniki powołane do zastępowania osoby prawniczej na zewnątrz ważną uchwałą, oraz osoby fizyczne narodowości ruskiej, wyłączone z innych okręgów tej samej klasy wyborczej.

W okręgach Nr. 56, 57, i 58 klasy powszechnej miast oraz w okręgu Nr. 154 klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek mają prawo wyborcze tylko te osoby, które są narodowości ruskiej, wyłączone z innych okręgów tej samej klasy.

W okręgach Nr. 147 do 153 włącznie, klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek mają prawo wyborcze te osoby, które są narodowości polskiej,

wyłączone z innych okręgów tej samej klasy.

Dodatek tabelaryczny do niniejszej ordynacji wyborczej wskazuje nadto powiaty sądowe, względnie gminy, w których wyborcy polscy, względnie ruscy, mają być wyłączeni z jednego okręgu wyborczego a przyłączeni do innego, jedno lub dwumandatowego okręgu wyborczego.

Wyborcy w gminach wymienionych w rozdziale VII dodatku tabelarycznego nie należący ani do polskiej ani do ruskiej narodowości, mogą w sposób dla reklamacji przewidziany (§§ 21, 22) domagać się wyłączenia z okręgu wyborczego jednej i przeniesienia do okręgu wyborczego drugiej narodowości i wpisania do odnośnej listy wyborczej.

§ 9.

Osoby uprawnione do wyboru w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej nie mają prawa wyboru w innych klasach.

Osoby, uprawnione do wyboru w klasie cenzusowej miast mają to prawo także w klasie powszechnej miast, o ile posiadają warunki wymienione w § 5, lecz nie mają go w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek.

Każdy wyborca może wykonywać swe prawo wyboru tylko w jednym okręgu tej samej klasy.

§ 10.

Celem wyboru posła tworzą uprawnieni do wyboru w każdym okręgu wyborczym każdej klasy wyborczej jedno ciało wyborcze.

Okręgi wyborcze ustalone są w dodatku tabelarycznym, dołączonym do niniejszej ordynacji.

Ten podział okręgów nie narusza praw miast przysługujących im dotąd w myśl ustawy o reprezentacji powiatowej. Miasta zatem, które dotąd dla siebie osobno wybierały posła na Sejm krajowy, a do których wedle dołączonego wykazu tabelarycznego przydzielono wsie i miasteczka, będą i nadal wybierały samostannie członków rady powiatowej po myśli § 5. ordynacji wyborczej dla rad powiatowych.

§ 11.

O ile w dołączonym do tej ordynacji dodatku tabelarycznym jest mowa o powiatach politycznych lub sądowych, należy rozumieć te powiaty w tych rozmiarach, jakie one mają w czasie wejścia niniejszej ustawy w życie.

Postanowienia powyższego ustępu mają analogiczne zastosowanie także i do gmin (części gmin).

§ 12.

Miejscami wyboru w klasie wielkiej posiadłości ziemskiej są miasta, wymienione przy każdym okręgu w dodatku tabelarycznym do niniejszej ordynacji.

Miejscem wyboru w klasie cenzusowej i w klasie powszechnej miast oraz w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek jest każda gmina miejscowa i każda w dodatku tabelarycznym do niniejszej ordynacji osobno wymieniona część gminy (miejscowość, okręg miejski, dzielnica miasta).

Gmina miejscowa, która według ostatniego spisu ludności liczy wraz z obszarem dworskim mniej niż 500 mieszkańców, nie wliczając osób będących w czynnej służbie wojskowej, może być zarządzeniem Namiestnictwa połączona z jedną z najbliższych położonych i komunikacyjnie najdogodniej łączących się

gmin tego samego okręgu wyborczego dla utworzenia zbiorowych miejsc wyboru.

O ile jednak wyborcy z tej samej gminy i obszaru dworskiego ze względu na swoją narodowość należą do różnych okręgów wyborczych tej samej klasy wyborczej, a w gminie tej i na obszarze dworskim, według ostatniego spisu ludności nie ma 250 mieszkańców, którzy jako język swój potoczny podali język polski względnie ruski, to wyborcy ci mogą być zarządzeniem Namiestnictwa przyłączeni do jednej z najbliższej położonych gmin tego samego okręgu wyborczego dla utworzenia zbiorowych miejsc wyboru.

Wydane w tym względzie zarządzenia należy ogłosić w starostwie przez przybicie na urzędowej tablicy, tudzież w sposób w miejscu praktykowany w odnośnych gminach równocześnie z rozpisaniem wyboru.

§ 13.

Posłem może być wybrany każdy mężczyzna, który przynajmniej od lat trzech posiada obywatelstwo austriackie, ukończył 30-ty rok życia, po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacji od prawa wyboru nie jest wyjęty lub wykluczony i w jednej z klas wyborczych w kraju uprawniony jest do wyboru posła na Sejm.

Zastępcy posłów, którzy w okręgach Nr. 31, 32, 34, i 100 do 113 włącznie mają być wybierani, muszą posiadać teżsame warunki wybieralności.

§ 14.

W stałej czynnej służbie pozostający oficerowie, duchowni wojskowi, gażyści bez rangi, tudzież osoby, należące do stanu szeregowców siły zbrojnej a względnie do żandarmeryi — łącznie z czaso-

wo urlopowanymi — są wyjęci od wybieralności, a wyjąwszy klasę wielkiej posiadłości ziemskiej, także od prawa wyboru.

W klasie wielkiej posiadłości ziemskiej mogą osoby, wymienione w pierwszym ustępie, głosować tylko przez pełnomocników.

Urzednicy wojskowi, pozostający w stałej służbie czynnej, są wyjęci od wybieralności, posiadają jednak czynne prawo wyborcze.

Zresztą nie mogą osoby, odbywające w dniu wyboru przejściowo czynną służbę wojskową, wykonywać swego prawa głosowania w żadnej klasie wyborczej.

§ 15.

Od prawa wyboru i wybieralności są wykluczeni:

1. Wszystkie osoby, zostające pod władzą ojcowską, opieką lub kuratelą, z wyjątkiem dopuszczonym w § 3 niniejszej ordynacji co do prawa wyboru.

2. Ci, którzy pobierają z funduszków publicznych lub gminnych zaopatrzenie jako ubodzy lub także zaopatrzenia pobierali w roku, wybór bezpośrednio poprzedzającym, albo wogóle korzystają z dobroczynności publicznej.

Nie należy jednak ze względu na prawo wyborcze uważać za zaopatrzenie ubogich albo za akty dobroczynności publicznej: wsparcie z Kasy chorych, rent pobieranych z powodu wypadku, podszłego wieku lub przez inwalidów, zasiłków pobieranych przez członków rodziny osób powołanych do czynnej służby wojskowej, bezpłatnego pielęgnowania w szpitalach publicznych, uwolnienia od opłaty szkolnej, obdarzenia środkami naukowymi, zasiłków na kształcenie w jakiegokolwiek formie, jakoteż zapomóg z powodu klęsk.

3. Osoby, do których majątku otwarto konkurs, aż do ukończenia tegoż, a jeżeli upadłym dłużnikiem jest kupiec, aż do uzyskania powtórnie zdolności do praw oznaczonych w § 246. ordynacji konkursowej z dnia 25. grudnia 1868, Dz. u. p. Nr. 1 z roku 1869.

4. Osoby, które zostały zasądzone na karę za zbrodnię lub za przekroczenie kradzieży, sprzeniewierzenia, uczestnictwa w tychże, oszustwa, stręczenia do nie-rządu (§§ 460, 461, 463, 464, 512 u. k.), za czyny karygodne, oznaczone w § 1. ustawy z dnia 28. maja 1881, Dz. u. p. Nr. 47. i w § 1. ustawy z dnia 25. maja 1883, Dz. u. p. Nr. 78, lub też za przekroczenie §§ 1, 2, 3, 4 i 5, ustęp przedostatni ustawy z dnia 24. maja 1885, Dz. u. p. Nr. 89.

Skutek ten zasądzenia ustaje co do zbrodni wymienionych w § 6 l. 1 aż do 10 ustawy z dnia 15. listopada 1867, Dz. u. p. Nr. 131, z końcem kary, co do innych zbrodni po upływie lat dziesięciu, jeżeli winny był zasądzony najmniej na pięcioletnią karę, zresztą zaś po upływie lat pięciu, zaś co do reszty wyżej wyliczonych czynów karygodnych, po upływie lat trzech od ukończenia kary.

5. Osoby, które skazane zostały na karę z powodu występku po myśli §§ 66, 67, 68 i 69 ustawy o służbie wojskowej z dnia 5. lipca 1912, Dz. u. p. Nr. 128, na okres trzech lat od ukończenia kary.

6. Osoby, które sądownie skazane zostały na karę z powodu występku przeciw prawnemu postanowieniom dla ochrony wolności wyboru, jeżeli czyn popełniony został przy wyborach do Izby posłów Rady państwa, lub do Sejmów, a to stosownie do postanowień ustawy z dnia 26. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 18.

7. Osoby, oddane pod nadzór policyjny lub do zakładu robót przymuso-

wych, aż do upływu lat trzech po ukończeniu nadzoru policyjnego, względnie po uwolnieniu z zakładu robót przymusowych.

8. Osoby, którym sąd odjął władzę ojcowską nad ich dziećmi, jak długo dzieci pozostają pod obcą opieką, w każdym razie na okres trzech lat po sądownym zarządzeniu.

9. Osoby, które skazane były więcej jak dwa razy na karę aresztu za pijanstwo lub opilstwo na podstawie powszechnej ustawy karnej lub ustawy z dnia 19. lipca 1877 Dz. u. p. Nr. 67 lub innych wydać się mających postanowień ustawowych, na okres trzech lat od ukończenia kary.

§ 16.

Namiestnik wyznacza dzień wyboru posłów w miejscach wyborczych, niniejszą ordynacją wskazanych. Dla wyborów z klasy cenzusowej miast, z klasy powszechnej miast, tudzież z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, wyznacza Namiestnik równocześnie także dzień ewentualnych wyborów ściślejszych.

Dnie wyborów przy wyborach powszechnych mają być wyznaczone w ten sposób, aby najpierw wybrała posłów klasa gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, następnie klasa powszechna miast, po niej klasa cenzusowa miast, następnie Izby handlowe i przemysłowe oraz stowarzyszenia przemysłowe, a na ostatku klasa wielkiej posiadłości ziemskiej.

Dla każdej klasy wyborczej ma być wyznaczony ten sam dzień na wybory i ten sam dzień na ewentualne wybory ściślejsze; tylko w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek Namiestnik może wyznaczyć dla wyborów oraz dla ewentualnych wyborów ściślejszych więcej dni wyborczych.

Dnie wyborów mają być tak wyznaczone, by wszystkie potrzebne czynności przygotowawcze mogły być przedtem ukończone.

§ 17.

Rozpisanie powszechnych wyborów należy ogłosić w krajowym dzienniku urzędowym i plakatami we wszystkich gminach (obszarach dworskich) i miejscach wyborczych w kraju.

Rozpisanie poszczególnych wyborów uzupełniających ogłosić należy w krajowym dzienniku urzędowym, a wyborów uzupełniających z klasy cenzusowej miast, z klasy powszechnej miast, tudzież z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, nadto także plakatami w gminach (obszarach dworskich) i w miejscach wyborczych tego okręgu wyborczego, w którym wybór ma się odbyć.

Dzień ogłoszenia w dzienniku urzędowym uważa się za dzień rozpisania wyborów.

W myśl § 20 ustawy z dnia 26. stycznia 1907. Dz. p. p. Nr. 18 wyda Namiestnictwo obwieszczenie o przepisach karnych dla ochrony wolności wyborów i zgromadzeń.

Zwierzchności gminne i Przełożęństwa obszarów dworskich są obowiązane powyższe obwieszczenia ogłosić przez ich wywieszenie.

II. O przeprowadzeniu wyborów w okręgach klasy cenzusowej i klasy powszechnej miast oraz klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek.

§ 18.

Uprawnienie do wyboru ustala się przez wpisanie do listy wyborczej.

§ 19.

Uprawnionych do wyboru z każdej gminy i z każdej klasy wyborczej wraz z uprawnionymi do wyboru wchodzącego ewentualnie po myśli § 5. ustęp 3 w rachubę obszaru dworskiego, wpisze naczelnik gminy (burmistrz) do osobnych list (list wyborczych) w porządku alfabetycznym, z podaniem imion, nazwisk, zawodu i mieszkania.

W listach wyborczych dla wyboru z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek uwidoczní naczelnik gminy nadto w odnośnej rubryce, czy wpisaniem wyborcy służy jeden głos, czy też głos podwójny (§ 7, ustęp 3 i 4).

Jeżeli uprawnieni do wyboru z jednej gminy wybierają w różnych okręgach wyborczych, to należy dla każdej części gminy, przydzielonej do pewnego okręgu wyborczego, sporządzić osobną listę wyborczą w porządku alfabetycznym. Tak samo, jeżeli czynność wyborcza w obrębie jednej gminy odbywać się ma w kilku lokalach wyborczych, do których wyborcy podług terytoryalnej przynależności są przydzieleni (§ 25, ustęp 4), należy listę wyborczą sporządzić dla każdego z odnośnych terytoryalnych obszarów gminy z osobną w porządku alfabetycznym.

Jeżeli uprawnieni do wyboru w gminie należą do okręgów wyborczych różnych ze względu na ich narodowość, natenczas należy sporządzić w gminie oddzielne listy wyborcze dla wyborców należących do każdego z tych okręgów.

Gdy uprawnieni do wyboru z kilku gmin, wybierają w jednym zbiorowym miejscu wyborczym (§ 12 ustęp 3 i 4), natenczas za podstawę czynności wyborczej mają służyć listy wyborcze poszczególnych gmin miejscowych, uporządkowane kolejno po sobie jako listy częściowe, bez sporządzania z nich listy ogólnej.

Przy układaniu list wyborczych wpisać do nich naczelnicy gmin z urzędu

wszystkie te osoby, których uprawnienie jest im znane lub też zapomocą pewnych danych może być stwierdzone.

Przy układaniu list wyborczych dla wyborców wyłączonych ze względu na ich narodowość, należy brać za podstawę ostatni ogólny spis ludności i rubrykę języka potocznego.

Listy wyborcze sporządzać należy przynajmniej w dwóch egzemplarzach.

§ 20.

Po sporządzeniu listy wyborczej przedłoży naczelnik gminy oba egzemplarze położonemu starostwu, w stołecznym mieście Lwowie zaś Namiestnictwu. Dla miasta Krakowa wyznacza Namiestnictwo kierownika władzy politycznej, któremu poruczono sprawdzenie list wyborczych jakoteż rozstrzyganie reklamacji; temu przedłoży Prezydent miasta listę wyborczą.

Wraz z listą wyborczą dla wyborców z klasy cenzusowej miast, jak i dla wyborców z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek przedłoży naczelnik gminy właściwej Władzy politycznej także ten spis osób i opłacanych przez nie podatków bezpośrednich, na podstawie którego obliczono, którym z tych osób służy prawo wyboru w klasie cenzusowej miast w myśl § 2, ustęp 1 tej ordynacji, względnie prawo podwójnego głosu w klasie gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek w myśl § 7, ustęp 3.

Władza polityczna sprostuje z urzędu dostrzeżone usterki w liście wyborczej i jeden egzemplarz sprostowanej listy zwróci naczelnikowi gminy.

Przeciw sprostowaniu listy wyborczej, dokonanemu z urzędu, można wystąpić tylko w drodze reklamacji.

Naczelnik gminy wyłoży listę przez dni czternaście w lokalu urzędowym gminy, codziennie w czasie przez władzę polityczną oznaczonym i publicznie obwieścić się mającym, dla wol-

nego przeglądu i poda to wyłożenie listy wyborczej do publicznej wiadomości z równoczesnem wyznaczeniem czteronastodniowego terminu reklamacyjnego, liczącego się od dnia obwieszczenia, przy taczając zarazem postanowienia § 21 niniejszej ordynacji, odnoszące się do sposobu wnoszenia reklamacji i rekursów. Jeżeli uprawnieni do wyboru z jednej gminy wybierają w różnych okręgach wyborczych (§ 19, ustęp 3, zdanie pierwsze), listy wyborcze wyłożyć należy w obrębie odnośnych okręgów wyborczych. — Wraz z listą wyborczą dla wyborcu z klasy cenzusowej miast, jak i dla wyborcu z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek wyłoży naczelnik gminy dla wolnego przeglądu także spis, o którym mowa w ustępie drugim niniejszego paragrafu.

Prawo przeglądu listy wyborczej uprawnia także do robienia przy sposobności tego przeglądu notatek z tej listy.

W gminach liczących do 5000 włącznie mieszkańców, lista wyborcza musi być wyłożona do przeglądu każdego dnia przez pięć godzin. W gminach ponad 5000 mieszkańców lista wyborcza ma być wyłożona przez ośm godzin; nadto należy odbić listę wyborczą w czas w dostatecznej liczbie i z chwilą nastania terminu reklamacyjnego wydać na żądanie każdemu odbitkę za zwrotem przypadających za jeden egzemplarz kosztów sporządzenia.

Kto żąda wydania takiej odbitki listy wyborczej, ma to oznajmić ustnie lub pisemnie naczelnikowi gminy w ciągu dni ośmiu po rozpisaniu wyboru; oświadczenie tego rodzaju zobowiązuje żądającego do odbioru zamówionej listy i zapłaty kosztów jej sporządzenia, przypadających za sporządzone egzemplarze.

Zgłoszeń po tym czasie wpływających nie należy uwzględniać.

W ciągu dalszych dni ośmiu należy złożyć u naczelnika gminy 50 procent przybliżonych kosztów sporządzenia, w

przeciwnym razie zgłoszenie jest bezskuteczne.

Przy odbiorze uiścić należy resztę kosztów, które w razie nieodebrania listy przez zgłaszającego, mogą być także ściągnięte w drodze politycznej egzekucji.

Pod tymi samymi warunkami wydawać należy każdemu na żądanie także ewentualne dodatki do listy wyborczej.

§ 21.

Reklamacje przeciw liście wyborczej mogą być wnoszone:

1. z powodu wpisania nieuprawnionych do wyboru;

2. z powodu niewpisania uprawnionych do wyboru;

3. z powodu przyznania wyborcom z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek głosu liczącego się za dwa, zamiast głosu liczącego się za jeden;

4. z powodu nieprzyznania wyborcom z tejże klasy głosu liczącego się za dwa, lecz tylko głosu liczącego się za jeden;

5. w gminach, w których wyborcy należą do okręgów wyborczych różnych ze względu na ich narodowość, o przeniesienie z listy jednego okręgu do listy okręgu drugiego.

Reklamacje z powodów podanych pod 1, 2, 3, i 4, może wnosić każdy wyborca, który w listach wyborczych danego okręgu jest zapisany; reklamacje z powodów podanych pod 5 może wnosić każdy wyborca umieszczony na jednej z list wyborczych obu okręgów, o które idzie.

Interesowany może reklamować swoje prawo wyborcze, chociaż na listach wyborczych danego okręgu zamieszczony nie został; do żądania przeniesienia wyborcy z listy jednego okręgu na listę drugiego według p. 5., uprawniony jest wyłącznie sam wyborca, o ile reklamacja opiera się na twierdzeniu, że wpis języka potocznego podany przy ostatnim

spisie jest niezgodny z faktycznym stanem rzeczy, względnie o ile się opiera na postanowieniu zawartem w ostatnim ustępie § 8. ordynacji wyborczej.

Reklamacje wnosić należy w każdym poszczególnym wypadku z osobna. Kto żąda wykreślenia osoby w liście zapisanej, przytoczyć powinien fakty, które uzasadniają, że osoba ta w danym okręgu wyborczym niema prawa wyboru.

Kto żąda wpisania osoby w liście niezapisanej, przedstawić powinien dowody, które uzasadniają, że osoba ta w danym okręgu wyborczym ma prawo głosowania.

Jeżeli reklamujący domaga się przeniesienia go z listy jednego okręgu na listę drugiego według p. 5., to powinien przytoczyć i wykazać fakty, które twierdzenie o jego narodowości uzasadniają, na przepisany do tego celu formularz.

Tego rodzaju reklamacje osób trzecich należy odrzucić, jeżeli wpis reklamowanego do listy wyborczej, zgadza się, co do języka potocznego z wynikiem ostatniego spisu ludności.

Reklamacje należy wnosić u naczelnika gminy ustnie lub pisemnie.

§ 22.

Na podstawie reklamacji, wniesionych w wyznaczonym terminie, sporządzi naczelnik gminy wykaz osób reklamowanych, do którego należy wciągnąć osobno:

1. osoby, co do których zażądano ich wykreślenia z listy wyborczej (§ 21 punkt 1);

2. osoby, co do których zażądano przyznania im prawa głosu, liczącego się tylko za jeden, a nie za dwa (§ 21 punkt 3);

3. osoby, co do których zażądano dodatkowego wpisania ich do listy wyborczej (§ 21 punkt 2);

4. osoby, dla których zażądano przyznania im prawa głosu, liczącego się za dwa, a nie za jeden (§ 21 punkt 4);

5. osoby, co do których żądano przeniesienia ich z listy jednego okręgu narodowego na listę drugiego (§ 21 punkt 5).

Wykaz osób reklamowanych wyłoży naczelnik gminy najpóźniej trzeciego dnia po upływie terminu reklamacyjnego w miejscach, wskazanych w § 20 ustęp 5 do wolnego przeglądu przez trzy dni i ogłosi to publicznie. W ciągu tych trzech dni wolno osobom interesowanym (§ 21 ustęp drugi i trzeci) wnosić obrony względnie sprzeciwy przeciw reklamacyom.

Osobom, co do których wniesiono reklamacje z powodów wymienionych wyżej pod 1 i 2, winien naczelnik gminy na ich żądanie w ciągu powyższych trzech dni dać możność poinformowania się o motywach tych reklamacji.

Obrony i sprzeciwy wnosić należy u naczelnika gminy ustnie lub pisemnie.

Wniesione reklamacje przedłoży naczelnik gminy do rozstrzygnięcia oznaczonej w § 20 ustęp 1 Władzy politycznej, dołączając do poszczególnych reklamacji wniesione obrony i sprzeciwy.

Przeciw rozstrzygnięciu reklamacji przez starostwo może ten, kto wniósł reklamację, jak i ten, którego osoby wydane rozstrzygnięcie dotyczy, wnieść w ciągu dni trzech odwołanie do Namiestnictwa przez starostwo.

Rozstrzygnięcie Namiestnictwa jest w każdym wypadku ostateczne.

Reklamacje i odwołania, które wniesiono po upływie terminu, należy odrzucić jako spóźnione.

W razie uwzględnienia reklamacji przeprowadzi oznaczona w § 20, ustęp 1, władza polityczna sprostowanie listy wyborczej w sposób rozstrzygnięciu odpowiadający.

Jeżeli władza rozstrzygnie, że osoba, co do której wniesiono reklamację, ze względu na swą narodowość nie należy do tego okręgu wyborczego, na którego

liście została umieszczona, to polecając wykreślenie jej z tej listy, zarządzi równocześnie zapisanie jej na listę wyborczą okręgu wyborczego, do którego z tytułu swej narodowości należy.

Zresztą począwszy od chwili wyłożenia listy wyborczej (§ 20 ustęp piąty) sprostowania listy wyborczej należy przedsięwziąć tylko o tyle, o ile jest obowiązkiem władzy politycznej aż do czasu na trzy dni przed terminem wyboru, wykreślić z listy wyborczej te w niej zapisane osoby, co do których utrata obywatelstwa austriackiego, lub okoliczność, uzasadniająca po myśli §§ 14 i 15 tej ordynacji wyjęcie lub wykluczenie od uprawnienia do wyboru dopiero później nastąpiła lub na jaw wyszła.

Sprostowania listy wyborczej, przez władzę polityczną dokonane, podać należy do wiadomości naczelnika gminy w celu sprostowania także egzemplarza tej listy znajdującego się w urzędzie gminnym.

Najpóźniej ośm dni przed wyborem przedłoży naczelnik gminy znajdującą się u niego listę wyborczą ponownie władzy politycznej, która zbada, czy sprostowania listy wyborczej zarządzone w czasie postępowania reklamacyjnego zostały przeprowadzone, a zatem, czy obydwa egzemplarze listy wyborczej zgadzają się ze sobą. W razie przeciwnym sprostuje władza obydwa egzemplarze zgodnie ze sobą.

Jeden egzemplarz listy wyborczej należy doręczyć komisarzowi wyborczemu.

Jeżeli zajdzie potrzeba sprostowania listy wyborczej na podstawie orzeczenia reklamacyjnego już po jej oddaniu komisarzowi wyborczemu, to władza zaawiadomi o tem natychmiast naczelnika gminy miejsca wyboru i komisarza wyborczego. Naczelnik gminy sprostuje listę w obecności komisarza wyborczego, dołączając do niej polecenie władzy, zarządzające sprostowanie.

§ 23.

Skoro lista wyborcza po rozstrzygnięciu reklamacyi sprostowaną zostanie, wyda władza polityczna w § 20, ustępie 1 oznaczona, dla miejsca wyboru właściwa, wyborcom karty legitymacyjne do wyboru posłów. Jeżeli gminy, należące do różnych powiatów politycznych,łączone zostaną w zbiorowe miejsca wyborcze (§ 12 ustęp 3 i 4), to celem wystawienia kart legitymacyjnych, należy po ukończeniu postępowania reklamacyjnego, listy wyborcze tych gmin przesłać władzy politycznej dla miejsca wyboru właściwej.

Karty legitymacyjne mają zawierać liczbę bieżącą dotyczącej listy wyborczej, miejsce, dzień i godzinę rozpoczęcia czynności wyborczej, jakoteż godzinę kiedy oddawanie głosów ma być ukończone, imię, nazwisko i mieszkanie uprawnionego do wyboru, ilość posłów, na których ma prawo głosować, wreszcie w tych przypadkach, w których głos liczy się podwójnie (§ 7, ust. 3 i 4) i w których oprócz posła wybiera się także jego zastępcę, zaznaczenie tych okoliczności.

Na odwrotnej stronie karty legitymacyjnej należy umieścić ważniejsze postanowienia ustawy z dnia 26. stycznia 1907, Dz. u. p. Nr. 18.

W miastach mających własny statut można poruczyć wystawienie kart legitymacyjnych Prezydentowi miasta.

Karty legitymacyjne należy wyborcom w mieszkaniu doręczyć; doręczenie można poruczyć naczelnikowi gminy.

Władza, która wydaje karty legitymacyjne, zarządzi przez ogłoszenie w sposób w miejscu praktykowany wezwanie wyborców, aby w wypadkach, w których z jakiegokolwiek powodu karty legitymacyjne najpóźniej na 24 godzin przed dniem wyboru nie zostały im doręczone, podjęli je osobiście w miejscu w obwieszczeniu oznaczonym.

W miejsce zagubionej karty legitymacyjnej, wyda powołana do pierwszego

wystawienia władza uprawnionemu na jego żądanie duplikat karty legitymacyjnej, nawet w sam dzień wyboru.

§ 24.

Celem dokonania wyboru posłów należy wydać wyborcom razem z kartami legitymacyjnymi karty do głosowania, które muszą być opatrzone pieczęcią urzędową, oznaczonej w § 20, ust. 1 względnie § 23, ustęp 1, władzy politycznej lub wystawiającej karty legitymacyjne władzy gminnej (§ 23, ust. 4), i które nadto zawierać mają uwagę, że każda inna nie z urzędu wydana karta do głosowania, uważana będzie za nieważną.

Na karcie do głosowania wymienić należy, na ilu posłów wyborca ma prawo głosować, tudzież czy wyborca ma głosować tylko na posła, czy także na jego zastępcę. Jeżeli wyborcy służy głos podwójny (§ 7, ustęp 3 i 4) to okoliczność ta powinna być oznaczona wewnątrz karty do głosowania oraz zewnątrz w sposób taki, aby po złożeniu karty było to widoczne.

Karty do głosowania, potrzebne dla przedsiębrania wyboru ściślejszego, wydaje Komisarz wyborczy, o ile ich poprzednio władza do pierwszego wystawienia powołana, nie doręczyła wyborcom w inny sposób.

W miejsce zgubionych lub nie nadających się do użytku kart do głosowania, wyda na żądanie uprawnionych do wyboru władza wyżej wspomniana względnie w dniu wyboru i wyboru ściślejszego komisarz wyborczy, inne karty do głosowania.

Czas trwania oddawania głosów należy oznaczyć w ten sposób, by wykonanie prawa wyboru było o ile możliwości dla wyborców zabezpieczone.

§ 25.

Kierownictwo czynności wyborczej, odbywać się mającej w obecności komisarza wyborczego, należy poruczyć utwo-

rzanej z wyborców komisji wyborczej, składającej się z siedmiu, a w gminach liczących mniej niż 1000 mieszkańców, z pięciu członków.

Z reguły ustanowić należy w każdym miejscu wyboru każdego okręgu wyborczego jedną komisję wyborczą.

Gdyby w którym miejscu wyboru, powołani do oddania głosu uprawnieni do wyboru, należeli do różnych narodowych okręgów wyborczych (§ 19, ustęp 4), natenczas należy utworzyć w miejscowości wyboru dla uprawnionych do wyboru każdego okręgu wyborczego osobną komisję wyborczą. W wypadku takim należy czynność wyborczą przeprowadzać dla każdego okręgu wyborczego oddzielnie co do miejsca lub co do czasu.

Gdzie ze względu na terytoryalną rozległość lub liczbę ludności byłoby wskazane, może władza polityczna, nad gminą bezpośrednio przełożona, w poszczególnych gminach miejscowych lub miejscowościach, zarządzić ustanowienie kilku komisji wyborczych w obrębie całego obszaru gminnego lub miejscowości. W gminach mających w danej klasie wyborczej więcej niż 1000 wyborców należy dla każdego 1000 wyborców ustanowić osobną komisję. Przydzielenie wyborców do poszczególnych komisji wyborczych odbywać się ma przytem podług porządku abecadłowego albo też podług terytoryalnej przynależności; zarządzenia takie ogłosić należy w gminie we właściwym czasie, w sposób tam praktykowany. Przydzielenie według przynależności terytoryalnej (§ 19, ustęp 3) ma nastąpić przed sporządzeniem list wyborczych, przydzielenie zaś w porządku abecadłowym w każdym razie przed wystawieniem kart legitymacyjnych.

Dla każdej komisji wyborczej postara się gmina miejsca wyboru o odpowiedni lokal wraz z niezbędnymi sprzętami i przyborami do pisania dla komisji wyborczej.

§ 26.

Komisarza wyborczego dla miasta Lwowa wyznaczy Namiestnictwo, a dla wyborów, które odbyć się mają poza obrębem stołecznego miasta kraju, to starostwo, w którego powiecie miejsce wyboru jest położone lub któremu Namiestnictwo wyznaczenie komisarza wyborczego poleci.

Urząd komisarza wyborczego jest, niezależnie od przepisów obowiązujących urzędników publicznych, urzędem honorowym, do którego przyjęcia obowiązany jest każdy, kto w miejscu wyborczym jest do wyboru uprawniony.

Każdej komisji wyborczej przyda komisarz wyborczy protokolanta, który prowadzić będzie protokół z przebiegu czynności wyborczej i wpisywać do niego wszystkie ważne wydarzenia, które zaszły podczas czynności wyborczej, w szczególności rozstrzygnięcia powzięte przez komisję wyborczą.

§ 27.

Reprezentacja gminna miejsca wyboru i komisarz wyborczy wyznaczają po trzech, względnie po dwóch członków komisji wyborczej i po dwóch zastępców członków komisji z pomiędzy uprawnionych do wyboru w miejscu wyboru i odnośnym okręgu wyborczym.

W gminach pod względem narodowym mieszanych a należących do jednego z okręgów dwumandatowych klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, obowiązany jest komisarz wyborczy dbać o to, by w miarę możliwości obie narodowości w komisji wyborczej były zastąpione.

Wyznaczonych w sposób wyżej podany sześciu, względnie czterech członków (zastępców), wybiera bezwzględną większością głosów siódmego, względnie piątego członka komisji wyborczej, który posiadać musi w miejscu wyboru i danym kole wyborczym, prawo wyboru.

Gdyby i przy drugim głosowaniu nie osiągnięto takiej większości głosów, wyznaczy tego członka komisarz wyborczy.

§ 28.

Członkowie komisji wyborczej wybierają z pomiędzy siebie względną większością głosów przewodniczącego.

W razie równości głosów rozstrzyga los, przez komisarza wyborczego wyciągnięty.

§ 29.

Do powzięcia uchwały i ukonstytuowania się komisji wyborczej potrzebna jest obecność przynajmniej czterech członków.

Uchwały komisji wyborczej zapadają bez względu na liczbę głosujących, względną większością głosów.

Przewodniczący komisji wyborczej głosuje tylko w razie równości głosów i w takim razie głosem swoim rozstrzyga.

§ 30.

O dopuszczeniu do oddania głosu lub o ważności oddanych głosów rozstrzyga komisja wyborcza tylko w następujących przypadkach:

a) jeżeli przy oddawaniu głosów powstaje uzasadniona wątpliwość co do tożsamości osoby zgłaszającej się z kartą legitymacyjną, z osobą uprawnioną do wyboru, dla której karta legitymacyjna jest wystawiona;

b) jeżeli jest wątpliwość co do ważności lub nieważności poszczególnych oddanych głosów, albo

c) jeżeli podczas czynności wyborczej podniesiono zarzut przeciw uprawnieniu do wyboru osoby, do listy wyborczej wpisanej.

Zarzuty po myśli ustępów a) i c) podnieść mogą nietylko komisarz wyborczy i członkowie komisji wyborczej, lecz także i wyborcy, ci ostatni ustnie

lub pisemnie, i to tylko tak długo, dopóki osoba, której uprawnienie do wyboru zakwestyonowano, nie oddała jeszcze głosu, a w przypadku pod c) wspomnianym o tyle tylko, o ile ktoś twierdzi, że osoba ta od czasu ustalenia listy wyborczej utraciła obywatelstwo austriackie albo z powodów, przewidzianych w §§ 14 i 15 tej ordynacji, straciła prawo wyborcze.

Rozstrzygnięcie komisji wyborczej nastąpić musi w każdym poszczególnym przypadku przed dalszym ciągiem aktu wyborczego.

Od tego rozstrzygnięcia nie ma odwołania.

§ 31.

Komisarz wyborczy utrzymuje spokój i porządek podczas czynności wyborczej i czuwa nad przestrzeganiem postanowień ordynacji wyborczej. — Nie powinien także dopuścić, aby komisja wyborcza przekraczała swój zakres działania.

W szczególności zaś sprzeciwi się komisarz rozstrzygnięciu komisji wyborczej powziętemu wbrew ustawie i zażądania wpisania każdego takiego swego przeciwnika do protokołu wyborczego.

§ 32.

Wydane wyborcom karty legitymacyjne uważać należy jako wezwanie do jawienia się bez wszelkiego dalszego zaproszenia w dniu na kartach podanym i w oznaczonej tam godzinie, celem wzięcia udziału w wyborze.

Tylko wyborcy posiadający kartę legitymacyjną mają celem oddania głosu wstęp do lokalu wyborczego; po oddaniu głosu mają lokal wyborczy natychmiast opuścić. O ile się to do prawidłowego przeprowadzenia wyboru okaże potrzebne, należy wyborców wpuszczać w liczbie ograniczonej, nie mniej jednak jak po trzech, do lokalu wyborczego. Zarządzenie takie może wydać władza

polityczna powiatowa lub komisarz wyborczy.

Na życzenie stronnictw wyborczych należy do aktu wyborczego z pomiędzy uprawnionych do wyboru dobrać dwóch do pięciu — w większych miastach do dziesięciu — mężów zaufania, którzy mają prawo być obecni przy akcie wyborczym w komisjach szczegółowych, aż do ogłoszenia wyniku obliczenia głosów, a muszą być uprawnieni do wyboru w danym okręgu i miejscu wyborczym.

Tych mężów zaufania podadzą najpóźniej do pięciu dni przed wyborem ubiegające się przy wyborze stronnictwa imiennie do wiadomości politycznej władzy powiatowej miejsca wyboru (Prezydenta miasta), która wyznaczy ostatecznie odpowiednią ilość z pomiędzy przedstawionych, uwzględniając o ile można wszystkie ubiegające się stronnictwa.

Co do dopuszczenia mężów zaufania do czynności głównej Komisji wyborczej, mają być zastosowane postanowienia ustępu trzeciego i czwartego.

Mężowie zaufania są jedynie świadkami czynności wyborczej i oprócz służącego wyborcom po myśli § 30 lit. a) i c), prawa wnoszenia zarzutów, nie mają żadnego dalszego wpływu na tok czynności wyborczej, wolno im jednak podczas aktu wyborczego czynić sobie zapiski.

W czasie czynności wyborczej nie wolno w lokalu wyborczym, jak i w budynku, w którym się ten lokal znajduje, tudzież w pobliżu budynku w obwodzie, przez polityczną władzę powiatową oznaczonym, wygłaszać przemów do wyborców, jakoteż w jakikolwiek inny sposób agitować. Lokal wyborczy należy tak urządzić, by wyborcy mogli swobodnie wchodzić i wychodzić.

Obwód, w którym są zakazane przemowy do wyborców, jakoteż wszelkie inne agitacje wyborcze, oznacza polityczna władza powiatowa i ogłasza to w miej-

scu wyboru z dodatkiem, że przekroczenie tego zakazu podlega karze w myśl rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30. września 1857, Dz. u. p. Nr. 198.

Przed rozpoczęciem czynności wyborczej zarządzi komisarz wyborczy, aby jeden egzemplarz powyższego ogłoszenia przybito w miejscu widocznym na budynku, w którym lokal wyborczy się znajduje.

§ 33.

Czynność wyborcza rozpoczyna się w dniu wyboru, o godzinie oznaczonej i w przeznaczonem do tego miejscu, ukonstytuowaniem komisji wyborczej, która odbierze listę wyborczą, jakoteż przygotowane wykazy głosowania i listy obliczenia głosów.

Gdyby z braku ustawowych warunków komisja wyborcza nie mogła się ukonstytuować, lub gdyby po ukonstytuowaniu się komisji wskutek ubytku członków (zastępców) zabrakło kompletu (§ 29, ustęp pierwszy), natenczas czynności komisji wyborczej obejmie komisarz wyborczy i wykonywa je aż do ich ukończenia.

§ 34.

Głosowanie odbywa się za pomocą kart do głosowania.

Przy wyborze używać można tylko kart do głosowania, wydanych przez władzę i opatrzonych jej pieczęcią, pod nieważnością głosu.

Nazwy kandydatów na kartach głosowania mogą być napisane, drukowane lub pieczęcią wyciskane, a nie naklejane.

§ 35.

Bezpośrednio przed rozpoczęciem głosowania przekona się komisja wyborcza wobec mężów zaufania, o ile są obecni, czy urna przeznaczona na karty głosowania jest próżna.

Głosowanie zaczyna się od tego, że członkowie komisji wyborczej oddają

swoje głosy. Następnie oddają głosy wyborcy.

Każdy wyborca, oddając głos, ma okazać swą kartę legitymacyjną, którą należy mu zwrócić po przejrzaniu.

Osoby oddające głos należy wpisywać po imieniu i nazwisku do wykazu głosowania, którego jeden egzemplarz prowadzi protokolant, a drugi jeden z członków komisji wyborczej. Jednocześnie należy zaznaczyć w liście wyborczej, że wyborca głos oddał.

§ 36.

Przy głosowaniu odbiera przewodniczący komisji wyborczej od każdego wyborcy złożoną kartę do głosowania, wkłada każdą z osobna do urny wyborczej, nie otwierając jej i czuwa nad tem, aby zamiast jednej nie oddano więcej kart do głosowania, a zamiast karty z głosem liczącym się za jeden, nie oddano karty z głosem, liczącym się za dwa.

§ 37.

Głosowanie raz rozpoczęte z reguły nie może być przerwane.

Oddawanie głosów należy o wyznaczonej godzinie ukończyć. Nie wolno jednak od oddania głosów wykluczyć tych wyborców, którzy jeszcze przed upływem oznaczonej na zamknięcie głosowania godziny jawili się do wyboru w lokalu wyborczym, w poczekalni przez komisję wyborczą dla wyborców przeznaczoną, albo też bezpośrednio przed lokalem wyborczym. Rzeczą jest przede wszystkim komisarza wyborczego czuwać nad tem, aby osoby te od wykonania prawa wyborczego nie były wykluczone.

Jeżeli zajdą okoliczności, które przeszkadzają rozpoczęciu, dalszemu prowadzeniu lub ukończeniu czynności wyborczej, natenczas może komisja wyborcza za zgodą komisarza wyborczego odroczyć lub przedłużyć czynność wyborczą do dnia następnego.

Każde odroczenie lub przedłużenie należy ogłosić zawczasu, w sposób w miejscu praktykowany.

Jeżeli oddawanie głosów już się zaczęło, ma komisja wyborcza i komisarz wyborczy opieczętować akta wyborcze i urnę wyborczą z kartkami do głosowania w niej zawartemi i przechować je aż do dalszego ciągu czynności wyborczej.

§ 38.

Po ukończeniu głosowania, które przewodniczący komisji wyborczej ogłosi, należy zamknąć lokal wyborczy, w którym pozostać mają tylko komisarz wyborczy i członkowie komisji wyborczej wraz z protokolantem i mężami zaufania (§ 32, ustęp 3).

Zanim się obliczanie głosów rozpocznie, pomiesza przewodniczący komisji wyborczej karty do głosowania w urnie wyborczej, a potem wyjmie je i policzy. Następnie jeden z członków komisji wyborczej rozwija każdą kartę do głosowania z osobna i obejrzawszy ją, podaje do obejrzenia innym członkom komisji.

Przy wyborze z klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek, należy oddzielnie policzyć karty z głosem liczącym się za dwa a oddzielnie karty z głosem liczącym się za jeden (§ 36) i głosy pojedyncze, jakoteż podwójne osobno zapisać w liście obliczenia głosów.

Dwaj członkowie komisji wyborczej mają prowadzić każdy z osobna dla osób, które otrzymały głosy pojedyncze lub podwójne, listę obliczenia głosów, do której wpisuje się każdego, kto otrzyma na posła głos pojedynczy lub podwójny, po imieniu i nazwisku, a obok tego nazwiska umieszcza się liczbę 1, przy drugim na niego oddanym głosie pojedynczym lub podwójnym liczbę 2, przy trzecim liczbę 3, i t. d. W celu stwierdzenia wyniku głosowania należy liczbę zapisanych podwójnych głosów przez dwa pomnożyć. Obie te listy obliczenia głosów muszą

się ze sobą zgadzać i mają być podpisane przez wszystkich członków komisji i komisarza wyborczego. Suma pojedynczych i podwójnych głosów oddanych na każdego kandydata musi być także literami w protokole wpisana.

Postanowienia ustępu poprzedniego obowiązują także pod względem wyboru zastępców (§ 44), przyczem jednak liczyć się ma głosy tak, że głosy oddane na jedną osobę zlicza się tylko o tyle, o ile osoba ta otrzymała głosy na zastępcę tego samego posła. W liście obliczenia głosów dla zastępców należy przeto obok imienia i nazwiska wybranego, podać imię i nazwisko tego, którego zastępcą się go obiera (zastępca dla N. N.).

§ 39.

Głosy oddane na osobę, która po myśli §§ 14 i 15 tej ordynacji jest wyłączone lub wykluczona od wybieralności, głosy oddane warunkowo lub głosy, do których dodano polecenia dla mającego być wybranym, na koniec głosy, z których nie można poznać dokładnie oznaczonej nimi osoby, są nieważne i nie będą doliczone do oddanych głosów.

Do ilości oddanych głosów nie należy wliczać próżnych kartek do głosowania oraz kartek, które zawierają tylko nieważne głosy.

W okręgach wyborczych, w których wybierać się ma także zastępców, nie należy liczyć kartek głosowania opiewających nie na posła, lecz jedynie na zastępcę.

Jeżeli karta do głosowania zawiera więcej imion i nazwisk niż wyborca ma posłów (zastępców) wybierać, należy uwzględnić tylko imiona i nazwiska najpierw na kartce do głosowania umieszczone.

§ 40.

Po ukończeniu czynności należy zamknąć spisany z niej protokół, a członkowie komisji wyborczej, komisarz wy-

borczy i protokolant mają go podpisać, równie jak i wykaz głosowania, a następnie razem z listą wyborczą, wykazem głosowania i podpisanymi listami obliczenia głosów, z kartami do głosowania, tak ważnymi jak i za nieważne uznane, wspólnie opieczętować i opatrzyszyszy napisem, treść oznaczającym, oddać komisarzowi wyborczemu.

Wynik obliczenia głosów ogłosi przewodniczący komisji wyborczej po ponownem otwarciu lokalu wyborczego.

Jeżeli wybór posła tym aktem wyborczym został już dokonany, ma komisarz wyborczy odesłać akt wyborczy Namiestnictwu; gdyby zaś oddawanie głosów z powodu jednego i tego samego wyboru odbywało się na więcej niż jednym zgromadzeniu wyborczem, komisarzowi wyborczemu, ustanowionemu dla głównej komisji wyborczej.

Jeżeli nie wszyscy członkowie komisji wyborczej podpiszą akta wyborcze, należy przyczynę tego podać w protokole wyborczym.

§ 41.

W tych przypadkach, w których głosowanie przy jednym i tym samym wyborze posła, odbywa się na więcej niż jednym zgromadzeniu wyborczem, zestawienia ogólnego wyniku ze wszystkich miejsc głosowania dokona główna komisja wyborcza, która w tym celu ma odebrać od komisarza wyborczego, ustanowionego dla głównej komisji wyborczej, akta wyborcze, przysłane mu przez poszczególnych komisarzy wyborczych.

Komisarza dla głównej komisji wyborczej wyznacza władza oznaczona w § 26 ustęp 1, i ona też wyznacza dzień i godzinę zebrania się tej komisji.

Jeżeli okręg wyborczy klasy cenzusowej miast lub klasy powszechnej miast składa się z kilku miast względnie miejscowości, zbiera się główna Komisja wyborcza w miejscu wymienionem w dodatku tabelarycznym na pierwszym miejscu okręgu wyborczego; w okręgach

wyborczych klasy gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek zbiera się główna Komisya wyborcza w siedzibie sądu powiatowego względnie w siedzibie tego sądu powiatowego, który jest na pierwszym miejscu wymieniony, z wyjątkiem tych okręgów, w których w dodatku tabelarycznym wyznaczone jest inne miejsce dla głównej komisji wyborczej.

Główna komisya wyborcza zbiera się w obecności komisarza wyborczego i składa się z siedmiu członków (czterech zastępców), z których po trzech członków (i po dwóch zastępców) wyznacza z pomiędzy uprawnionych do wyboru w tem miejscu i w tym okręgu wyborczym reprezentacya gminna siedziby głównej komisji wyborczej i komisarz wyborczy; siódmego członka wybiera się, lub mianuje po myśli postanowień § 27. Przewodniczącego głównej komisji wyborczej wybierają z pomiędzy siebie członkowie komisji względną większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los, który wyciągnie komisarz wyborczy (§ 28).

Członkowie komisji wyborczej, której poruczonem było kierownictwo wyboru w miejscu głównej komisji wyborczej, mogą być wyznaczeni także na członków głównej komisji wyborczej.

Gdyby w braku ustawowych warunków główna komisya wyborcza nie mogła się ukonstytuować, lub gdyby po ukonstytuowaniu się komisji wskutek ubytku członków (zastępców) zabrakło kompletu (§ 29, ustęp 1), natenczas jej czynności obejmie komisarz wyborczy (§ 33, ustęp 2).

Podczas obliczania wyników wyboru mają wstęp do lokalu tej komisji tylko komisarz wyborczy, członkowie głównej komisji wyborczej, protokolant i mężowie zaufania.

Główna komisya wyborcza ma zstawić wyniki czynności wyborczych, przez poszczególne komisye wyborcze ustalone, nie wdając się w kontrolę czynności urzędowych tych komisji.

Po obliczeniu ogólnego wyniku wyboru zamyka się protokół z tego spisany; członkowie komisji wyborczej, komisarz wyborczy i protokolant podpiszą go i wraz z aktami wyborczymi, przez poszczególnych komisarzy wyborczych nadesłanymi, opieczetują, a następnie opatrzywszy napisem, oznaczającym treść, oddadzą komisarzowi wyborczemu, który prześle wszystkie akta Namiestnictwu.

Przewodniczący głównej komisji wyborczej ogłasza wynik wyboru po otwarciu lokalu komisyjnego.

§ 42.

Jeżeli w okręgu wyborczym wybiera się tylko jednego posła, za obranego uważa się tego, kto uzyskał więcej, niż połowę wszystkich oddanych ważnych głosów.

Jeżeli nie osiągnięto takiej bezwzględnej większości głosów, przystępuje się do wyboru ściślejszego.

Przy wyborze ściślejszym ograniczyć się mają wyborcy tylko do tych dwóch osób, które przy poprzedzającym akcie wyborczym najwięcej głosów uzyskały.

Jeżeli w okręgu wyborczym wybiera się kilku posłów, a każdy wyborca głosować ma na tylu posłów, ilu na okręg przypada (§ 7, ustęp 1), to za wybranych uważa się tych, na których opiewa więcej niż połowa wszystkich ważnie oddanych kart głosowania; gdyby zaś wymaganą liczbę głosów osiągnęło więcej kandydatów, niż posłów na dany okręg przypada, to za wybranych uważa się tych z pośród tych kandydatów, którzy stosunkowo najwięcej głosów osiągnęli. W razie równości głosów rostrzyga los wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej. Jeżeli natomiast mniejsza liczba kandydatów osiągnęła wymaganą liczbę głosów, niż posłów na okręg przypada, to celem wyboru brakującej liczby posłów, zarządza się wybór ściślejszy.

Przy tym wyborze ściślejszym ograniczyć się mają wyborcy do tych tylko osób, które po wybranym przy głównym wyborze posła, względnie posłach, najwięcej głosów otrzymały. Liczba osób, pod ściślejszy wybór poddać się mających, będzie dwa razy tak wielka, jak liczba posłów wybrać się jeszcze mających.

W razie równości głosów rozstrzyga wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej los, kto ma wejść do ściślejszego wyboru.

Każdy głos, który przy ściślejszym wyborze padnie na kandydata do tego wyboru w myśl powyższych postanowień nie powołanego, jest nieważny.

Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali największą ilość głosów.

Jeżeli przy wyborze ściślejszym wszystkie oddane głosy ważne są równo rozdzielone pomiędzy osoby, do wyboru wchodzące, natenczas los wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej rozstrzyga, kto z nich ma być uznany za wybranego.

§ 43.

W okręgach wyborczych, na które przypada dwóch posłów, a każdy wyborca głosować ma tylko na jednego posła, wybór przychodzi do skutku, gdy dwaj kandydaci którzy otrzymali względnie największą ilość głosów, mają łącznie ponad 70% a każdy z nich więcej niż 30% wszystkich oddanych ważnych głosów. W takim razie ci dwaj kandydaci są wybrani.

Gdyby dwaj kandydaci nie uzyskali tej ilości głosów, należy przystąpić do wyboru ściślejszego.

Gdyby jednak przy pierwszym wyborze wszystkie ważne głosy rozdzieliły się między dwóch kandydatów, natenczas tych dwóch kandydatów należy uważać za wybranych, chociażby stosunek głosów nie odpowiadał wymogom ustępu pierwszego.

Wybór ściślejszy odbywa się pomiędzy temi trzema osobami, które przy pierwszym akcie wyborczym uzyskały najwięcej głosów, przyczem za wybrane uważać należy te dwie osoby, na które padnie najwięcej głosów.

W razie równości głosów rozstrzyga los wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej, kto ma wejść do ściślejszego wyboru.

Każdy głos, który przy ściślejszym wyborze padnie na osobę do tego wyboru nie należącą, jest nieważny.

Jeżeli przy wyborze ściślejszym wszystkie oddane głosy ważne są równo rozdzielone pomiędzy wszystkie trzy osoby, do wyboru wchodzące, natenczas los, wyciągnięty przez przewodniczącego komisji wyborczej rozstrzyga, które z nich mają być uznane za wybranych.

Gdyby przy pierwszym względnie przy ściślejszym wyborze wszystkie głosy padły na jednego kandydata, tego uważać należy za wybranego, a Namiestnik zarządzi bezzwłocznie wybór uzupełniający na drugiego posła na podstawie tej samej listy wyborczej, przy którym wyborze należy zastosować przepis § 42.

§ 44.

W tych wszystkich okręgach wyborczych, na które przypada dwóch posłów a każdy wyborca ma głosować tylko na jednego posła (§ 43), wybiera się zarazem zastępców.

Wyboru dokonywa się za pomocą tej samej karty do głosowania, którą wyborca oddaje głos na posła a to w ten sposób, że każdy wyborca wypisze na swojej karcie do głosowania oprócz imienia i nazwiska tej osoby, którą na posła wybiera, w drugiej rubryce karty do głosowania także jeszcze imię i nazwisko drugiej osoby, którą wybiera na zastępcę. Wybór zastępcy przychodzi do skutku w tym akcie wyborczym, w którym dokonano wyboru posła.

Przy wyborze zastępcy liczy się tylko głosy, znajdujące się na ważnych kar-

tach do głosowania, oddanych na obranego posła. Za wybranego zastępcę uważać należy tego, kto w ten sposób względnie najwięcej głosów uzyskał. Gdy przy rozstrzygającym akcie wyborczym dwie lub więcej osób otrzymało jednakową ilość głosów, rozstrzyga pomiędzy niemi los, wyciągnięty przez przewodniczącego komisji, którą z tych osób uważać należy za wybraną zastępcą.

Zastępca wchodzi do Sejmu w tym razie, gdy mandat tego posła, którego zastępcą został wybrany, opróżni się. Gdyby jednak oba mandaty poselskie okręgu wyborczego równocześnie opróżniły się, należy dla obu zarządzić nowe wybory.

Jeżeli zastępca utraci prawo wybieralności, umrze lub też zrzeknie się swojej funkcji jako zastępcy, natenczas w razie opróżnienia odnośnego mandatu poselskiego nie należy go obsadzać aż do czasu zarządzenia powszechnych nowych wyborów, względnie aż do opróżnienia drugiego mandatu. Tak samo postąpić należy, jeżeli zastępca, który wszedł do Sejmu, z jakiegokolwiek powodu przestanie być członkiem Sejmu.

§ 45.

Uprawnieni do wyboru, którzy przy głównym akcie wyborczym nie głosowali, nie są z tego powodu wykluczeni od wykonania prawa głosowania przy wyborze ściślejszym.

Jeżeli zajdzie potrzeba ściślejszego wyboru, to komisarz wyborczy, względnie jeżeli wybór odbywał się w kilku miejscach wyborczych lub zgromadzeniach wyborczych, komisarz wyborczy głównej komisji wyborczej zarządzi wybór ściślejszy.

§ 46.

Namiestnik po przejrzeniu aktów wyborczych nadesłanych mu po myśli §§ 40 i 41, wystawi i każe doręczyć każdemu wybranemu posłowi, a w przypadku, przewidzianym w § 44 w razie

opróźnienia mandatu poselskiego, odnośnemu zastępcy, o ile posiada warunki obieralności przepisane § 13 niniejszej ordynacyi, certyfikat wyborczy, który uprawnia wybranego do wejścia w skład Sejmu.

Jeżeli z powodu braku któregoś z potrzebnych ustawowych warunków wybieralności, zostanie odmówione wystawienie certyfikatu wyborczego, nowy wybór można będzie dopiero wtedy zarządzić, gdy Sejm dany wybór unieważni.

Akta wyborcze należy przesłać Wydziałowi krajowemu.

Dopóki Sejm nie unieważni wyboru posła, mającego certyfikat wyborczy, albo zastępcy, który wszedł do Sejmu (§ 44), dopóty zasiada on w Sejmie i ma prawo wykonywania mandatu.

Jeżeli wybór posła lub zastępcy, któremu odmówiono wystawienia certyfikatu wyborczego, uznany zostanie za ważny, ma go Marszałek krajowy wezwać do wejścia w skład Sejmu.

§ 47.

Jeżeli ta sama osoba będzie wybraną posłem w dwóch lub więcej okręgach wyborczych, to najpóźniej do dnia pięciu po ukonstytuowaniu się nowo wybranego Sejmu, a w razie wyboru uzupełniającego, po otwarciu najbliższej sesji sejmowej, ma się oświadczyć, który wybór przyjmuje. Jeżeli w tym terminie się nie oświadczy, rozstrzyga losowanie, dokonane przez Marszałka krajowego na publicznem posiedzeniu Sejmu, z którego okręgu wyborczego ma mandat zatrzymać. Dla mandatu wyborczego, który się opróżnił, należy rozpisać nowy wybór.

Jeżeli jednak w danym okręgu wyborczym wybrany został po myśli postanowień § 44 zastępca posła, znajdują zastosowanie postanowienia przedostatniego i ostatniego ustępu tego paragrafu.

§ 48.

Jeżeli w ciągu dziewięćdziesięciu dni po wyborze posła będzie zarządzony wybór uzupełniający w miejsce tego posła, to wybór ten należy przeprowadzić na podstawie list wyborczych, użytych przy poprzednim wyborze, o ile wyboru posła nie unieważniono właśnie z powodu niedokładności tych list.

III. O przeprowadzeniu wyborów z Izby handlowych i przemysłowych.]

§ 49.

Równocześnie z rozpisaniem wyborów wezwie Namiestnik pisemnie Izby handlowe i przemysłowe w Krakowie, Lwowie i Brodach, ażeby w oznaczonym dniu wyborczym dokonały wyboru posła względnie posłów.

§ 50.

Wybór odbywa się w sposób przepisany dla wyboru Prezydenta Izby handlowej i przemysłowej w obecności komisarza wyborczego, którego wyznacza Namiestnik.

Przy wyborze z Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie i we Lwowie, każdy głosujący głosować będzie na dwóch posłów i znajdą zastosowanie postanowienia § 42. niniejszej ordynacji wyborczej.

§ 51.

Protokół z przeprowadzonego wyboru przedłoży komisarz wyborczy Namiestnikowi, celem wystawienia certyfikatu wyborczego i przesłania aktów Wydziałowi krajowemu (§ 46).

IV. O przeprowadzeniu wyborów z klasy stowarzyszeń przemysłowych m. Lwowa i m. Krakowa.

§ 52.

Klasa stowarzyszeń przemysłowych obejmuje istniejące we Lwowie i w Krakowie stowarzyszenia przemysłów ręko-

dzielniczych uznanych za takie w myśl § 1 ustawy przemysłowej, oraz przemysłów koncesjonowanych wymienionych w § 15 p. 1, jednak tylko wymienionych tam przemysłów wytwórczych, mianowicie: drukarnie, litografie, miedziorytnie, stalorytnie, drzeworytnie z wykluczeniem handlu wytworami tych gałęzi przemysłu, dalej obejmuje stowarzyszenia przemysłów wymienionych w tym §-fie ustawy przemysłowej pod p. 6, 7, 10, 17, 18 i 20, wreszcie przemysłu wymienionego w rozp. min. z dnia 25 marca 1883, Dz. u. p. Nr. 41.

§ 53.

Wybór posła w tej klasie odbywa się za pośrednictwem delegatów (wybranych wyborców). Do wyboru delegatów są uprawnieni wszyscy członkowie wymienionych stowarzyszeń, którzy w dniu rozpisania wyborów sejmowych posiadają obywatelstwo austriackie, ukończyli 24 rok życia, nie są po myśli postanowień §§ 14 i 15 tej ordynacji wyjęci lub wykluczeni od prawa wyboru do Sejmu lub po myśli postanowień § 118 ustawy przemysłowej i postanowień odnośnych statutów stowarzyszenia od udziału w głosowaniu i od wybieralności w stowarzyszeniu.

W stowarzyszeniach, których okręg rozciąga się poza terytorium miasta Lwowa lub Krakowa mają prawo wyboru delegatów tylko członkowie mający siedzibę przemysłu w siedzibie stowarzyszenia.

Każde stowarzyszenie wybiera jednego delegata na 10 członków stowarzyszenia, liczba delegatów jednego stowarzyszenia nie może jednak być mniejszą od dwóch, ani większą od pięciu. Delegatem może być tylko wyborca z odnośnego stowarzyszenia, posiadający w myśl § 13. bierne prawo wyboru.

§ 54.

Równocześnie z rozpisaniem wyborów Namiestnik wezwie pisemnie pre-

zydentów miast I.wowa i Krakowa do przedsięwzięcia wyboru delegatów stowarzyszeń przemysłowych, uprawnionych w myśl niniejszej ustawy do wyboru posła. Prezydent miasta wezwie przełożenia uprawnionych do wyboru posła stowarzyszeń przemysłowych, aby sporządziły i przedłożyły Magistratowi spis członków stowarzyszenia posiadających prawo wyboru delegatów, zarządzi wyłożenie tego spisu w Magistracie przez 8 dni w oznaczyć się mających godzinach do przejrzania i wnoszenia reklamacyi.

Gdyby przełożenie stowarzyszenia spisu uprawnionych do wyboru członków w oznaczonym czasie nie przedłożyło, zarządzi Magistrat sporządzenie spisu wyborców z urzędu.

Wyłożenie spisu wyborców i termin wnoszenia reklamacyi ogłosi Prezydent miasta przez przybicie na tablicy ogłoszeń w Magistracie i zawiadomi o tem przełożenie stowarzyszenia. — Do wnoszenia reklamacyi na wpisanie uprawnionych, względnie wykreślenie wpisanych, uprawnieni są tylko członkowie danego stowarzyszenia. Reklamacye załatwia Prezydent miasta a rozstrzygnięcie jego jest ostateczne.

§ 55.

Po prawomocności listy wyborców oznaczy Magistrat liczbę przypadających na stowarzyszenie delegatów, wyznaczy dzień, godzinę i miejsce ich wyboru i termin ten, oraz liczbę delegatów ogłosi w sposób wyżej wskazany. Wybór delegatów odbywa się w obecności komisarza wyborczego, którego wyznaczy Prezydent z grona urzędników Magistratu a kierownictwo aktu wyborczego, sprawuje komisya złożona z pięciu członków uprawnionych do wyboru, z których trzech wybierają wyborcy a dwóch powołuje komisarz wyborczy. Każdy wyborca głosuje na tylu delegatów, ilu na dane stowarzyszenie przypada.

Po dokonaniu wyboru delegatów Prezydent miasta skonstatuje legalność

aktu wyborczego, a jeżeli nie okaże się potrzeba nowego wyboru, który w danym razie należy zarządzić natychmiast z podaniem powodów, bez prawa odwołania się od takiego zarządzenia do władz wyższych, zarządzi wpisanie wybranych w listę wyborczą i przedłoży ją w dwóch egzemplarzach Namiestnictwu wraz z aktami wyborczymi. Lista ta ma być sporządzona w porządku abecadłowym z podaniem imion, nazwisk i siedziby przemysłu wyborców, tudzież nazwy stowarzyszenia, które ich wybrało. Namiestnictwo może w razie skonstatowania nielegalności zarządzić ponowny wybór delegatów i odpowiednio do jego wyniku listę sprostować. Po sprostowaniu listy względnie po stwierdzeniu jej legalności zwróci Namiestnictwo obydwie egzemplarze Prezydentowi, który wystawi i doręczy poszczególnym wyborcom karty legitymacyjne i karty głosowania.

§ 56.

Kierownictwo aktu wyborczego mającego się odbyć w obecności komisarza wyborczego, którego wyznaczy Namiestnictwo, porucza się komisji złożonej z pięciu członków uprawnionych do wyboru, z których trzech wybierają wyborcy a dwóch powołuje komisarz wyborczy. Jeżeli zajdzie potrzeba wyboru ściślejszego, to wybór ten będzie przeprowadzony bezpośrednio po ogłoszeniu wyniku pierwszego aktu wyborczego.

§ 57.

Pozatem znajdują analogiczne zastosowanie przy wyborze delegatów i przy wyborze posła z tej klasy postanowienia §§ 23, 24, 26, 28 do 40 włącznie, 42, 45 do 48 włącznie, tej ordynacyi.

V. O przeprowadzeniu wyborów w okręgach klasy wielkiej posiadłości ziemskiej.

§ 58.

Postanowienia rozdziału II. tej ordynacyi będą stosowane także przy wy-

borach w okręgach klasy wielkiej posiadłości ziemskiej jednak z następującymi zmianami.

§ 59.

Listę wyborczą dla każdego okręgu wyborczego klasy wielkiej posiadłości ziemskiej sporządza Namiestnictwo i obwieszcza przez zamieszczenie w krajowym dzienniku urzędowym z wyznaczeniem czternastodniowego terminu reklamacyjnego, liczącego się od dnia obwieszczenia.

W ten sam sposób Namiestnictwo po upływie terminu reklamacyjnego obwieści wykaz osób reklamowanych (§ 22 p. 1, 3, i 5), wyznaczając ośmiodniowy termin liczący się od dnia obwieszczenia, w którym wolno osobom interesowanym wnosić obrony względnie sprzeciwy. Osobom, których wykreślenia z listy wyborczej zażądano, wolno, zgłaszając w oznaczonym wyżej terminie wniesienie obrony i podając dokładnie swój adres i właściwy Urząd pocztowy, prosić Namiestnictwo o podanie motywów reklamacji. Namiestnictwo, czyniąc zażądanie tej prośbie, wyznaczy dla uzupełnienia wywodami zgłoszonej obrony nieprzekraczalny pięciodniowy termin, który będzie się liczyć od dnia nadejścia pisma Namiestnictwa do wskazanego Urzędu pocztowego.

§ 60.

Władzą powołaną do przyjmowania reklamacji, obron i sprzeciwów, tudzież ich rozstrzygnięcia jest Namiestnictwo.

§ 61.

Po sprostowaniu listy wyborczej stosownie do rozstrzygnięcia wniesionych w przepisany czas reklamacji, prześle Namiestnictwo sprostowany egzemplarz listy Starostom w miejscach wyborczych, którzy wystawią i doręczą wyborcom karty legitymacyjne i karty głosowania (§§ 23 i 24).

Uprawnionym do wyboru w klasie wyborczej wielkiej posiadłości ziemskiej

mieszkającym w kraju, należy karty legitymacyjne przesłać; uprawnionych do wyboru, mieszkających poza granicami kraju, należy wezwać ogłoszeniem w krajowym dzienniku urzędowym, do podjęcia kart legitymacyjnych w starostwie miejsca wyboru.

§ 62.

Komisarzy wyborczych dla każdej komisji wyborczej wyznacza Namiestnik.

Komisyja wyborcza dla każdego okręgu wyborczego wielkiej posiadłości ziemskiej składa się z pięciu członków z pomiędzy uprawnionych do wyboru, z których trzech wybierają wyborcy a dwóch powołuje Komisarz wyborczy.

§ 63.

Jeżeli zajdzie potrzeba wyboru ściślejszego, to wybór ten będzie przeprowadzony bezpośrednio po ogłoszeniu wyroku pierwszego aktu wyborczego.

Marszałek poddaje pod głosowanie cały projekt ordynacji wyborczej sejmowej, który Izba uchwała en bloc kwalifikowaną większością głosów przez podniesienie rąk.

Marszałek konstatuje, że ordynacja wyborcza sejmowa została przyjęta kwalifikowaną większością głosów, gdyż obecnych było w Izbie trzy czwarte wszystkich członków Sejmu, a głosowało za nią więcej jak dwie trzecie obecnych na sali członków Sejmu.

P. Stapiński prosi o głos w sprawie formalnej.

Marszałek udziela głosu p. Stapińskiemu w sprawie formalnej.

P. Stapiński prosi o zarządzenie przy głosowaniu kontr próby.

Marszałek oznajmia, że się zastosuje do tego życzenia.

Marszałek otwiera rozprawę szczegółową nad dodatkiem tabelarycznym do ordynacji wyborczej sejmowej wraz z dodatkiem do § 8 ustęp ostatni ordynacji.

P. Leo prosi o głos w sprawie formalnej.

Marszałek udziela p. Leowi głosu w sprawie formalnej.

Przemawia p. Leo w sprawie formalnej i wnosi na głosowanie en bloc nad całym dodatkiem tabelarycznym do ordynacji wyborczej sejmowej wraz z dodatkiem do § 8 ustęp ostatni ordynacji.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek formalny p. Leo o głosowanie en bloc nad całym dodatkiem tabelarycznym do ordynacji wyborczej sejmowej wraz z dodatkiem do § 8 ustęp ostatni ordynacji.

Izba uchwała głosować en bloc nad całym dodatkiem tabelarycznym do ordynacji wyborczej sejmowej wraz z dodatkiem do § 8 ustęp ostatni ordynacji.

Marszałek udziela głosu p. Kędzirowi.

Przemawia p. Kędzior i zgłasza poprawkę do dodatku tabelarycznego, mianowicie:

„Okręg wyborczy Nr. 82, Tarnów, Wojnicz, miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Kłikowa“ (zamiast: Zbylitowska góra).

Marszałek udziela głosu p. Cegielskiemu.

Przemawia p. Cegielski i zgłasza poprawkę do dodatku tabelarycznego, mianowicie:

„Okręg wyborczy Nr. 154: Muszyna, Grybów, Gorlice, Żmigród, Brzozów, Dynów, Krosno, Dukla, Rymanów, tudzież wyborcy ruscy wyłączeni z gmin:

powiatu sądowego frysztackiego: Oparówka, Wola Pietrusza,

powiatu sądowego strzyżowskiego: Blizianka, Bonarówka, Gwoździanka,

powiatu sądowego nowosądeckiego: Kotów, Łabowa, Łabowiec, Maciejowa, Nowa wieś, Roztoka mała, Składziste, Uhryn,

powiatu sądowego krośnieńskiego: Biała woda, Czarna woda, Jaworki, Szlach-towa.

Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Rymanów“ (zamiast: Brzozów):

Marszałek poddaje powyższe poprawki p. p. Kędziora i Cegielskiego do poparcia, które Izba popiera, głosując nad każdą z osobna.

Marszałek udziela głosu sprawozdawcy p. Niezabitowskiemu.

Przemawia sprawozdawca p. Niezabitowski i oświadcza, że przyjmuje imieniem komisji dla reformy wyborczej powyższą poprawkę p. Kędziora i poprawkę p. Cegielskiego.

Marszałek wzywa sprawozdawcę p. Niezabitowskiego do odczytania dodatku tabelarycznego do ordynacji wyborczej sejmowej wraz z dodatkiem do § 8 ustęp ostatni tej ordynacji z uwzględnieniem postawionych przez p. p. Kędziora i Cegielskiego, a przez komisję reformy wyborczej przyjętych, poprawek.

Sprawozdawca p. Niezabitowski czyta:

Dodatek tabelaryczny do ordynacji wyborczej sejmowej.

I. Klasa wielkiej posiadłości ziemskiej.

a) Okręgi wyborcze z wyłączeniem wyborców ruskich, składające się z powiatów politycznych:

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
1. Kraków, Chrzanów, Podgórze, Wieliczka, Bochnia, Brzesko, Wadowice, Biała, Oświęcim, Żywiec, Myślenice, miejsce wyboru Kraków	6
2. Tarnów, Dąbrowa, Mielec, Pilzno, Ropczyce, Jasło, z powiatu kolbuszowskiego powiat sądowy:	

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.		Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.	
	Kolbuszowa, miejsce wyboru Tarnów	3	14.	Czortków, Husiatyn, Borszczów, Zaleszczyki, z powiatu buczac- kiego powiaty sądowe: Buczacz i Monasterzyska, miejsce wyboru Czortków	3
3.	Nowy Sącz, Grybów, Gorlice, Limanowa, Nowy Targ, miejsce wyboru Nowy Sącz	2	15.	Stanisławów, Bohorodczany, Na- dwórna, Tłumacz, z powiatu bu- czackiego, powiat sądowy: Po- tok złoty, miejsce wyboru Stani- sławów	2
4.	Rzeszów, Strzyżów, Tarnobrzeg, Nisko, Łańcut, Przeworsk, z po- wiatu kolbuszowskiego powiat sądowy: Sokołów, miejsce wy- boru Rzeszów	2	16.	Kołomyja, Peczeniżyn, Horoden- ka, Kosów, Śniatyn, miejsce wy- boru Kołomyja	2
5.	Przemyśl, Jarosław, Mościska, Jaworów, miejsce wyboru Prze- myśl	3	17.	b) Okręg wyborczy utworzony dla wyborców ruskich, wyłączonych z po- wyższych powiatów:	
6.	Sanok, Krosno, Brzozów, Dobro- mil, Lisko, miejsce wyboru Sanok	3		miejsce wyboru Lwów	1
7.	Sambar, Stary Sambar, Turka, Drohobycz, Rudki, miejsce wy- boru Sambar	3	II. Klasa cenzusowa miast.		
8.	Lwów, Gródek Jag., miejsce wy- boru Lwów	1	a) Okręgi wyborcze składające się z gmin:		
9.	Stryj, Skole, Żydaczów, Dolina, Kałusz, miejsce wyboru Stryj .	2	18.	Kraków z wyłączeniem dzielnic Ludwinów i Płaszów	6
10.	Brzeżany, Podhajce, Bóbrka, Przemyślany, Rohatyn, miejsce wyboru Brzeżany	3	19.	Podgórze i dzielnice miasta Kra- kowska Ludwinów i Płaszów . .	1
11.	Żółkiew, Rawa ruska, Cieszanów, Sokal, miejsce wyboru Żółkiew	3	20.	Oświęcim, Wieliczka, Żywiec .	1
12.	Złoczów, Kamionka strumiłowa, Radziechów, Brody, Zborów, miejsce wyboru Złoczów . . .	3	21.	Biała, Lipnik	1
13.	Tarnopol, Zbaraż, Skala, Trem- bowla, miejsce wyboru Tarnopol	3	22.	Tarnów — część wschodnia . .	1
			23.	Tarnów — część zachodnia . .	1
			Linia demarkacyjna dzieląca w m. Tarnowie okręg wyborczy wschodni Nr. 22. od zachodnie- go Nr. 23. biegnie od północnej		

Nr. okręgu
wyborczego.

Liczba posłów
mających się wybrać.

Nr. okręgu
wyborczego.

Liczba posłów
mających się wybrać.

granicy miasta pomiędzy parcelami gruntowymi 195, 191, 196, 197, 198, 199 a parcelami gruntowymi 188, 190, 189, 183 gm. kat. Tarnów, następnie osią drogi polnej parc. gr. 362/2 gm. kat. Tarnów, aż do przecięcia się z osią ulicy Księcia Józefa, dalej osią ulicy Księcia Józefa aż do przecięcia się z osią ulicy Brodzińskiego, osią ulicy Brodzińskiego aż do przecięcia się z osią ulicy Wałowej, osią ulicy Wałowej aż do przecięcia się z osią ul. Basztowej, osią ulicy Basztowej aż do przecięcia się z osią ulicy Kapitulnej, osią ulicy Kapitulnej aż do przecięcia się z osią ulicy Piekarskiej, osią ulicy Piekarskiej do Rynku, przekątnią Rynku z wydzielaniem Ratusza do okręgu zachodniego aż do osi ul. Wielkie Schody, osią ul. Wielkie Schody aż do przecięcia się z osią ulicy Bernardyńskiej, przecina w poprzek ul. Bernardyńską, biegnie po zewnętrznej linii chodnika wschodniej strony placu św. Ducha (Burek), aż do osi ul. P. Maryi, osią ul. P. Maryi aż do jej skrzyżowania w ul. Zabłocką, osią ul. Zabłockiej aż do przecięcia się z osią ulicy św. Marcina, wreszcie osią ulicy św. Marcina parc. Nr. 301/2 aż do południowej granicy miasta.

Dom przechodni kons. Nr. 142 przy wylocie ulicy Kapitulnej należeć będzie aż do ewentualnej regulacji ulicy do okręgu zachodniego.

25. Bochnia, Wadowice	1
26. Rzeszów	1
27. Jasło, Gorlice, Grybów	1
28. Sanok z wyłączeniem wyborców ruskich, Krosno	1

b) Okręgi wyborcze z wyłączeniem wyborców ruskich składające się z gmin :

29. Lwów	8
30. Przemyśl	2
31. Stanisławów, Knihinin Kolonia	2
32. Drohobycz, Medenice, Rychcice (powiatu sądowego drohobyckiego)	2
33. Kołomyja, Ceniawa (powiatu sądowego kołomyjskiego)	2
34. Tarnopol, Zagrobela, Czortków, Wygnanka (powiatu sądowego czortkowskiego)	2
35. Jarosław	1
36. Sambor	1
37. Stryj	1
38. Złoczów, Brzeżany, Baranówka, Hucisko, Kuropatniki, (powiatu sądowego brzeżańskiego)	1
39. Brody, Łopatyn	1
40. Gródek Jagielloński, Jaworów, Sokal, Żółkiew, Kulików, Zborów	1

24. Nowy Sącz	1

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
c) Okręgi wyborcze utworzone dla wyborców ruskich wyłączonych z gmin:		górzki, XX. Dąbie, XXI. Płaszów, tudzież miasto Podgórze	
41. Lwów, Kulików	1	49. Tarnów, Bochnia, Wieliczka, Wadowice, Biała, Lipnik, Oświę- cim, Żywiec	1
42. Tarnopol, Zagrobela, Czortków, Wygnańka, Zborów	1	50. Rzeszów, Gorlice, Krosno, Nowy Sącz, Jasło, Grybów, Jarosław (z wyłączeniem wyborców ru- skich), Sanok z wyłączeniem wy- borców ruskich	1
43. Złoczów, Brzeżany, Baranówka, Hucisko, Kuropatniki, Brody, Łopatyn, Sokal, Żółkiew	1	b) okręgi wyborcze z wyłączeniem wyborców ruskich składające się z gmin:	
44. Przemyśl, Jarosław, Sanok, Ja- worów, Gródek Jagielloński	1	51. Lwów, okręgi komisaryatów*): I. Halickie, IV. Łyczakowskie, VI. Nowy Świat	1
45. Stryj, Sambor, Drohobycz, Me- denice, Rychcice	1	52. Lwów, okręgi komisaryatów*): II. Krakowskie, III. Żółkiewskie, V. Śródmieście	1
46. Stanisławów, Knihinin Kolonia, Kołomyja, Ceniawa	1	53. Przemyśl, Sambor, Drohobycz, Stryj, Jaworów, Rychcice, Me- denice	1
III. Klasa powszechna miast.		54. Stanisławów, Knihinin Kolonia, Kołomyja, Ceniawa, Czortków, Wygnańka	1
a) okręgi wyborcze składające się z gmin:		55. Tarnopol, Zagrobela, Brzeżany, Baranówka, Hucisko, Kuropatni- ki, Złoczów, Brody, Zborów, Ło- patyn, Sokal, Żółkiew, Kulików, Gródek Jagielloński	1
47. Kraków dzielnice: I. Śródmie- ście, II. Wawel, III. Nowy Świat, IV. Piasek, V. Kleparz, VII. Stra- dom, XI. Dębiki, XII. Półwie, XIII. Zwierzyniec, XIV. Czarna Wieś, XV. Nowa Wieś, XVI. Łobzów	1	*) Oznaczone w obwieszczeniu Magistratu m. Lwowa z 14 stycznia 1914 l. 1749/13.	
48. Kraków dzielnice: VI. Wesoła, VIII. Kazimierz, IX. Ludwinów, X. Zakrzówek, XVII. Krowodrza, XVIII. Warszawskie, XIX. Grze-			

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
c) Okręgi wyborcze utworzone dla wyborców ruskich wyłączonych z gmin:		VI. Klasa gmin wiejskich i reszty miast i miasteczek.	
56. Tarnopol, Zagrobel, Czortków, Wyganka, Zborów, Brzeżany, Baranówka, Kuropatniki, Hucis- sko, Złoczów, Brody, Łopatyn, Sokal, Żółkiew	1	a) Okręgi wyborcze, składające się z powiatów sądowych (bez gmin, zali- czonych do klasy cenzusowej i po- wszechnej miast).	
57. Lwów, Przemyśl, Jarosław, Sanok, Gródek jagielloński, Jaworów, Kulików	1	64. Chrzanów, Jaworzno, Krzeszowice	1
58. Stryj, Sambor, Drohobycz, Me- denice, Rychcice, Stanisławów, Knihinin Kolonia, Kołomyja, Ce- niawa	1	65. Andrychów, Zator, Oświęcim . .	1
IV. Klasa izb handlowych i przemysło- wych.		66. Kęty, Biała	1
59. Izba handlowa i przemysłowa krakowska	2	67. Miłówka, Żywiec	1
60. Izba handlowa i przemysłowa lwowska	2	68. Kraków, Liszki	1
61. Izba handlowa i przemysłowa brodzka	1	miejsce zebrania się głównej ko- misyi wyborczej Liszki.	
V. Klasa stowarzyszeń przemysłowych.		69. Sucha, Wadowice	1
62. Stowarzyszenia przemysłowe miasta Krakowa	1	70. Maków, Myślenice	1
63. Stowarzyszenia przemysłowe miasta Lwowa	1	71. Kalwarya, Skawina	1
		72. Podgórze, Wieliczka	1
		miejsce zebrania się głównej ko- misyi wyborczej Prokocim.	
		73. Dobczyce, Niepołomice	1
		74. Wiśnicz Bochnia	1
		75. Mszana dolna, Jordanów	1
		76. Limanowa	1

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.		Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.	
77. Nowy Targ, Czarny Dunajec, Krościenko z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Biała woda, Czarna woda, Jaworki, Szlachtowa	1		88. Żmigród z wyłączeniem wyborców ruskich, Jasło	1	
78. Brzesko, Radłów	1		89. Tarnobrzeg, Rozwadów	1	
79. Zakliczyn, Nowy Sącz, z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Kotów, Łabowa, Łabowiec, Maciejowa, Nowa wieś, Roztoka mała, Składziste, Uhryn . .	1		90. Nisko, Rudnik, Ulanów	1	
80. Stary Sącz, Muszyna z wyłączeniem wyborców ruskich	1		91. Kolbuszowa, Sokołów	1	
81. Dąbrowa, Żabno	1		92. Ropczyce, Dębica	1	
82. Tarnów, Wojnicz	1		93. Głogów, Rzeszów	1	
Miejsce zebrania się głównej Komisji wyborczej: Klikowa.			94. Tyczyn z wyłączeniem wyborców z gmin: Biała i Hadle szklarskie oraz Dynów z wyłączeniem wyborców ruskich	1	
83. Ciężkowice, Tuchów, Grybów z wyłączeniem wyborców ruskich .	1		95. Dukla z wyłączeniem wyborców ruskich, Krosno z wyłączeniem wyborców ruskich	1	
84. Mielec, Radomyśl	1		96. Brzozów z wyłączeniem wyborców ruskich	1	
85. Pilzno, Brzostek	1		97. Łańcut	1	
86. Strzyżów z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Blizianka, Bonarówka, Gwoździanka, Fryszak z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Oparówka i Wola Pietrusza	1		98. Leżajsk z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Dembno, Kuryłówka, Leżajsk, Ożanna, Rzuchów, Siedlanka, Staremiasto .	1	
87. Biecz, Gorlice z wyłączeniem wyborców ruskich	1		99. Przeworsk z wyłączeniem wyborców ruskich z gmin: Gorzyce, Krzeczowice, Miocin, Rozbuż, Siennów, Tarnawka .	1	
			100. Jarosław, Cieszanów, Lubaczów, Sieniawa, Radymno i wyborcy ruscy wyłączeni z gmin:		
			powiatu sądowego leżajskiego:		
			Dembno, Kuryłówka, Leżajsk, Ożanna, Rzuchów, Siedlanka, Staremiasto;		

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
		powiatu sądowego przeworskiego:	
		Gorzyce, Krzeczowice, Miocin, Rozbuż, Siennów, Tarnawka;	
		powiatu sądowego tyczyńskiego:	
		Biała i Hadle szklarskie	
	2	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Cieszanów.	
101.		Przemyśl, Mościska, Dubiecko, Pruchnik, Bircza	
	2	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Mościska.	
102.		Sanok, Lisko, Baligród, Rymaków z wyłączeniem wyborców ruskich, Bukowsko	
	2	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Lisko.	
103.		Sambor, Rudki, Komarno, Stara-sól i wyborcy polscy wyłą-czeni z powiatów sądowych: Łąka i Niżankowice	
	2	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Rudki.	
104.		Gródek Jagielloński, Sądowa-Wisznia i wyborcy polscy wyłączeni z powiatów sądo-wych: Janów, Jaworów i Kra-kowiec	
	2	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Czerlany.	
105.		Łwów, Winniki, Szczerec, Ku-lików	
	2	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Winniki.	
		106.	Kamionka strumiłowa, Busk, Gliniany i wyborcy polscy wyłączeni z powiatów sądowych: Łopatyn i Radziechów
			2
		107.	Złoczów, Przemyślany i wyborcy polscy wyłączeni z powiatu sądowego Bóbrka
			2
		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Przemyślany.	
		108.	Brody, Zbaraż, Podkamień, Za-łożce, Olesko i wyborcy polscy wyłączeni z powiatu sądowego Zborów
			2
		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Zbaraż.	
		109.	Tarnopol, Mikulińce, Kozowa
			2
		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Mikulińce.	
		110.	Skałat, Podwołoczyska, Grzyma-łów, Nowe Sioło
			2
		111.	Trembowla, Budzanów, Czort-ków
			2
		112.	Buczacz, Monasterzyska, Wiś-niowczyk
			2
		113.	Borszczów, Husiatyn, Kopyczyń-ce i wyborcy polscy wyłą-czeni z powiatów sądowych: Mielnica i Tłuste
			2
		b) Okręgi wyborcze, składające się z powiatów sądowych (bez gmin, zaliczonych do klasy cenzusowej i powszechnej miast) z wyłączeniem wyborców polskich:	
		114.	Rawa ruska, Niemirów
			1
		Miejsce zebrania się głównej	

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać		Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać	
	komisji wyborczej: Lubycza kameralna.		126.	Bóbrka, Mikołajów	1
115.	Żółkiew, Janów.	1		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Chlebowice wielkie.	
	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Sopotzyn.		127.	Żydaczów, Chodorów	1
116.	Uhnów, Mosty wielkie	1		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Borynicze.	
117.	Sokal, Bełz	1	128.	Dolina, Bolechów	1
	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Poturzyca.			Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Hoszów.	
118.	Radziechów, Łopatyn	1	129.	Brzeżany, Zborów	1
	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Chołojów.			Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Leśniki.	
119.	Jaworów, Krakowiec	1	130.	Rohatyn	1
	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Jażów stary.			Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Wierzbo- łowce.	
120.	Stary Sambor, Ustrzyki dolne, Lutowiska	1	131.	Kałuż, Rożniatów	1
121.	Turka, Podbuż	1	132.	Bursztyn, Wojniłów, Żurawno	1
	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Wołcze.			Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Wojniłów.	
122.	Dobromil, Niżankowice	1	133.	Podhajce	1
	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Starzawa.			Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Halicz koło Podhajec.	
123.	Skole, Borynia	1	134.	Halicz, Bołszowce	1
124.	Drohobycz, Łąka	1		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Załukiew.	
	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Jasienica solna.		135.	Stanisławów	1
125.	Stryj, Medenice	1		Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Knihinin wieś.	
	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Lisiatycze.		136.	Bohorodczany, Sołotwina	1
				Miejsce zebrania się głównej	

Nr. okręgu wyborczego	Liczba posłów mających się wybrać.	Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać.
komisji wyborczej: Bohorodczany stare.		148. Bolechów, Dobromil, Ustrzyki dolne, Lutowiska, Stary Sambor, Turka, Borynia, Podbuż, Skole	1
137. Nadwórna, Ottynia	1	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Turka.	
138. Tłumacz, Tyśmienica	1	149. Żydaczów, Drohobycz, Medenice, Stryj, Mikołajów, Żurawno . .	1
139. Tłuste, Potok złoty	1	150. Dolina, Rożniatów, Kałusz, Wojniłów, Bohorodczany, Sołotwina, Nadwórna, Delatyn, Ottynia	1
140. Zaleszczyki, Mielnica	1	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Dobrowlany.	
141. Horodenka, Obertyn	1	151. Rohatyn, Chodorów, Bursztyn, Bołszowce, Podhajce, Brzeżany	1
142. Śniatyn, Gwoździec	1	152. Halicz, Stanisławów, Tłumacz, Tyśmienica, Kołomyja, Peczeniżyn, Jabłonów, Kosów, Kuty, Żabie	1
143. Kołomyja, Peczeniżyn	1	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Tłumacz.	
144. Delatyn, Jabłonów	1	153. Śniatyn, Zabłotów, Gwoździec, Horodenka, Obertyn, Potok złoty, Zaleszczyki	1
145. Kosów, Żabie	1	Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Horodenka.	
146. Kuty, Zabłotów	1		
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Ilińce.		d) Okręg wyborczy utworzony dla wyborców ruskich, wyłączonych z okręgów poprzednich, a składający się z powiatów sądowych (bez gmin zaliczonych do klasy cenzusowej i powszechnej miast):	
c) Okręgi wyborcze, utworzone dla wyborców polskich, wyłączonych z okręgów poprzednich, a składające się z powiatów sądowych (bez gmin zaliczonych do klasy cenzusowej i powszechnej miast):		154. Muszyna, Grybów, Gorlice, Żmigród, Brzozów, Dynów, Krosno, Dukla, Rymanów, tudzież wyborcy ruscy wyłączeni z gmin:	
147. Rawa ruska, Niemirów, Uhnów, Żółkiew, Mosty wielkie, Sokal, Bełż	1	powiatu sądowego fryszlackiego: Oparówka, Wola Pietrusza,	
Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Bełż.			

Nr. okręgu wyborczego.	Liczba posłów mających się wybrać	Nr. okręgu wyborczego.
powiatu sądowego strzyżowskiego: Blizianka, Bonarówka, Gwoździanka,		Powiat sądowy: Rawa ruska: gmina względnie miejscowość: Einsingen.
powiatu sądowego nowosądeckiego: Kotów, Łabowa, Łabowiec, Maciejowa, Nowa wieś, Roztoka mała, Składziste, Uhryn,		Żółkiew, gminy względnie miejscowości: Mokrotyn kolonia, Wiesen-berg.
powiatu sądowego krościńskiego: Biała woda, Czarna woda, Jaworki, Szlachtowa Miejsce zebrania się głównej komisji wyborczej: Rymanów.	1	148. " " Bolechów, gminy względnie miejscowości: Pöchersdorf, Nowy Babylon ad Bolechów, Huziejów nowy.
VII. Dodatek do § 8. ustęp ostatni.		
103. Powiat sądowy Łąka, gmina względnie miejscowość: Kranzberg.	148.	Dobromil, gminy względnie miejscowości: Makowa Kolonia, Falkenberg, Rosenberg, Engelsbrun ad Dobromil, Obersdorf, Prinzenthal - Steinfels.
104. " " Jaworów, gminy względnie miejscowości: Münchenthal ad Mużyłowice kolonia, Schumlau.		
" " Janów, gminy względnie miejscowości: Schönthal, Ottenhausen, Rottenhan.		Ustrzyki dolne, gminy względnie miejscowości: Siegenthal ad Berehy dolne, Bandrów Kolonia.
106. " " Radziechów, gminy względnie miejscowości: Romanówka, Józefów, Stanin, Hanunin, Mierów.		Skole, gminy wzgl. miejscowości: Demnia wyżna ad Skole, Felizienthal, Annaberg, Tucholka, Karlsdorf, Smorze dolne.
147. " " Uhnów, gminy względnie miejscowości: Michałówka, Bruckenthal.		

Nr. okręgu
wyborczego.

Nr. okręgu
wyborczego.

149.	Powiat sądowy	Drohobycz, gminy względnie miejscowości: Neudorf, Gassendorf.			wość Bredtheim ad Majdan średni.
"	"	Medenice, gminy względnie miejscowości: Josefsberg, Königsau.		Powiat sądowy	Ottynia, gminy względnie miejscowości: Neudorf, Kon- stantynówka, Mi- kulsdorf ad Ottynia.
"	"	Stryj, gminy wzgl. miejscowości: Bry- gidyn, Gelsendorf, Grabowiec stryjski.	151.	"	Podhajce, gmina względnie miejscowość: Beckersdorf.
"	"	Żurawno, gminy względnie miejscowości: Wola obła- żnicka ad Obłażni- ca, Lubsza, Nowe sioło, Izydorówka, Machliniec.	152.	"	Tyśmienica, gmi- na względnie miej- scowość Sitaue- rówka ad Ladzkie szlacheckie.
150.	"	Dolina, gminy względnie miejscowości: Diamant- heim ad Turza wielka, Debelówka, Dąbrowa, Brocz- ków, Obliska ad Dolina, Hofnungsau, Rachin, Mizuń no- wy, Engelsberg, Teresówka, Ludwi- kówka.	153.	"	Śniatyn, gmina względnie miejscowość: Augustdorf ad Śniatyn.
"	"	Kałuż, gminy względnie miejscowości: Ugartsthal, Landestreu, Kałuż nowy.			Marszałek poddaje pod głosowanie cały dodatek tabelaryczny do ordynacyi wyborczej sejmowej wraz z dodatkiem do § 8 ustęp ostatni ordynacyi, w p o w y ż- s z e m b r z m i e n i u, który Izba uchwała en bloc kwalifikowaną większością głosów przez podniesienie rąk.
"	"	Delatyn, gminy względnie miejscowości: Skwarzawa, a w okręgu 106: Gli- niany.			Marszałek udziela głosu p. Waniowi. Przemawia p. Wanio i wnosi po- prawkę do dodatku tabelarycznego do ordynacyi wyborczej sejmowej, a mia- nowicie, ażeby miejscem zebrania się gło- wnej komisji wyborczej w okręgu 107 była: Skwarzawa, a w okręgu 106: Gli- niany.

Marszałek oznajmia, że wobec uchwalenia dodatku tabelarycznego stały się te poprawki bezprzedmiotowe, nie może więc ich poddać pod głosowanie.

Następnie zarządza Marszałek kontrolę głosowania i konstatuje, że dodatek tabelaryczny do ordynacji wyborczej sejmowej wraz z dodatkiem do § 8 ust. ostatni ordynacji został przyjęty kwalifikowaną większością głosów, gdyż obecnych było w Izbie trzy czwarte wszystkich członków Sejmu, a głosowało za nim więcej jak dwie trzecie obecnych na sali członków Sejmu.

P. Leo prosi o głos w sprawie formalnej.

Marszałek udziela p. Leowi głosu w sprawie formalnej.

Przemawia p. Leo i wnosi, aby przystąpić bezzwłocznie do trzeciego czytania bez czytania ustawy zmieniającej niektóre postanowienia statutu krajowego, ordynacji wyborczej sejmowej i dodatku tabelarycznego do ordynacji wyborczej sejmowej wraz z dodatkiem do § 8 ustęp ostatni tej ordynacji.

Izba uchwala przystąpić do trzeciego czytania bez czytania ustawy zmieniającej niektóre postanowienia statutu krajowego, ordynacji wyborczej sejmowej i dodatku tabelarycznego do ordynacji wyborczej sejmowej wraz z dodatkiem do § 8 ustęp ostatni tej ordynacji i uchwala je w trzecim czytaniu bez czytania kwalifikowaną większością głosów przez powstanie.

Marszałek konstatuje, że ustawa zmieniająca niektóre postanowienia statutu krajowego, ordynacja wyborcza sejmowa tudzież dodatek tabelaryczny do niej wraz z dodatkiem do § 8 ustęp ostatni tej ordynacji zostały przyjęte w trzecim czytaniu bez czytania kwalifikowaną większością głosów, gdyż obecnych było w Izbie trzy czwarte wszystkich członków Sejmu, a głosowało za nimi więcej jak dwie trzecie obecnych na sali członków Sejmu.

Marszałek wzywa sprawozdawcę p. Niezabitowskiego do odczytania projektu zmiany § 22 regulaminu sejmowego.

Sprawozdawca poseł Niezabitowski czyta :

Celem przygotowania przedmiotów obrad Sejmu, ustanawia Sejm komisye :

a) stałe dla pewnych rodzajów spraw na czas sesji sejmowej ;

b) specjalne dla poszczególnych spraw.

Komisye mają się składać z 30, 25, 21, 19, 15 lub 9 posłów. Sejm ustanawia uchwałą powziętą zwykłą większością obecnych posłów, jakie mają być wybrane komisye i oznacza ilość członków (30, 25, 21, 19, 15, 9) każdej komisji.

Stosunek ruskich członków komisji do ogółu członków komisji sejmowych ma odpowiadać stosunkowi 27·2%, przyczem ułamków niżej 0·5% nie uwzględnia się, podczas gdy ułamki równające się cyfrze 0·5 i wyższe liczy się jako całość.

Marszałek poddaje pod głosowanie powyższy projekt zmiany § 22 regulaminu sejmowego, który Izba uchwala przez podniesienie rąk kwalifikowaną większością dwu trzecich głosów obecnych w Izbie członków Sejmu.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba powyższą zmianę regulaminu sejmowego w trzecim czytaniu bez czytania kwalifikowaną większością dwu trzecich głosów obecnych w Izbie członków Sejmu.

Marszałek udziela głosu sprawozdawcy p. Niezabitowskiemu.

Przemawia sprawozdawca p. Niezabitowski i oświadcza imieniem komisji reformy wyborczej, że cofa końcową rezolucję, która opiewa :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm upoważnia Wydział krajowy do poczynienia w porozumieniu z Rządem w projekcie ustawy, zmieniającej niektóre postanowienia statutu krajowego, tudzież wprowadzającej nową ordynację wyborczą, poprawek stylistycznych,

któreby okazały się potrzebne, o ile one nie zmieniają pod względem merytorycznym tekstu uchwalonego projektu ustawy.

Marszałek oznajmia, że na tem został wyczerpany porządek dzienny i że Izba przystępuje obecnie do załatwienia wniosków nagłych.

Następuje wniosek nagły p. Bednarskiego i tow. w sprawie udzielenia pomocy pogorzelcom gminy Jordanów.

Wniosek ten opiewa :

I. s. 111/913.

Wniosek nagły.

Na dniu 28. października b. r. wybuchł groźny pożar w miasteczku Jordanowie, którego pastwą padło 20 zabudowań mieszkalnych i gospodarczych wraz z zebranymi plonami i całym dobytkiem. Przyczyną tak znacznego rozszerzenia się pożaru był brak wody, na który miejscowość ta stale cierpi.

Ponieważ pogorzelcy, bez wyjątku wszyscy ubodzy, nie będąc ubezpieczeni, stracili całe swe mienie, a nadto znajdują się bez dachu i potrzebują rychłej pomocy, podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm uchwała pogorzelcom Jordanowa na doraźną pomoc 50.000 kor.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby w swoim zakresie działania udzielił odpowiedniej pomocy przy odbudowaniu spalonej części miasta oraz przyspieszył wszczętą już akcyę celem zaopatrzenia tej miejscowości w dostateczną ilość wody, co jest koniecznem nie tylko ze względów ogniowych ale i sanitarnych.

We Lwowie, dnia 5. grudnia 1913.

Wnioskodawca :
Bednarski.

Schmidt, Wójcicki, Skarbek, ks. Wolanin, ks. Zaremba, Górkiewicz, Pilch, Tomaka, ks. Michalik, Jabłoński, Zamorski, Sala, Maciuszek, Adam.

Przemawia p. Bednarski uzasadniając nagłość tego wniosku, a pod względem formalnym wnosi o przekazanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała nagłość tego wniosku, a oddzielnie uchwała przekazanie tego wniosku nagłego komisji budżetowej.

Następuje :

Wniosek nagły posła Głabińskiego i tow. w sprawie regulacji płac nauczycielstwa ludowego oraz dodatku drożyznianego na rok 1913 w kwocie 3 milionów koron dla nauczycielstwa ludowego w kraju i we Lwowie.

Wniosek ten opiewa :

Ls. 112/913.

Wniosek nagły.

Ze względu na uznaną ogólnie przez wszystkie czynniki krajowe i państwowe konieczność sprawiedliwszej dotacji dla nauczycielstwa ludowego podpisani wnoszą :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm poleca komisji szkolnej, aby w porozumieniu z komisją budżetową przedłożyła w ciągu bieżącej sesji wnioski celem trwałej regulacji płac nauczycielstwa ludowego, wysokości kwaterowego, niemniej emerytów i zaopatrzenia wdów i sierót, a to od 1. stycznia 1914 r.

2. Sejm uchwała na rok 1913 kwotę trzech milionów koron tytułem dodatku drożyznianego dla nauczycielstwa ludowego w kraju i mieście Lwowie i poleca komisji szkolnej, aby co do rozdziału tej kwoty niezwłocznie przedłożyła swe wnioski.

Wnioskodawca :
Głabiński.

Adam, ks. Wolanin, Górkiewicz, Wójcicki, Schmidt, Bednarski, Jabłoński, Sala, Zamorski, ks. Michalik, Tomaka, ks. Zaremba, Skarbek, Pilch.

Przemawia p. Głębiński uzasadniając nagłość tego wniosku, a pod względem formalnym wnosi o przekazanie tego wniosku do komisji szkolnej w porozumieniu z komisją budżetową.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość tego wniosku, a oddzielnie uchwala przekazanie tego wniosku nagłego komisji szkolnej w porozumieniu z komisją budżetową.

Następuje :

Wniosek nagły p. Wójcickiego i tow. w sprawie przyspieszenia budowy gmachów szkolnych i innych gmachów państwowych, celem zapewnienia zarobku ludności dotkniętej klęskami elementarnymi.

Wniosek ten opiewa :

Ls. 113/913.

Wniosek nagły.

Ze względu na wielkie rozmiary tegorocznych klęsk elementarnych i konieczność zapewnienia zarobku dla ludności

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, aby niezwłocznie przystąpił tak we Lwowie i Krakowie, jak w całym kraju do wykonania i przyspieszenia budowy gmachów szkolnych i innych gmachów państwowych, niemniej robót drogowych, kolejowych, kanalizacyjnych, regulacyjnych, melioracyjnych i innych.

Wzywa się c. k. Rząd, aby na cele robót powyższych wyznaczył z funduszków państwowych nadzwyczajną, wydatną sumę.

Wnioskodawca :
Wójcicki.

Schmidt, Bednarski, ks. Zaremba, ks. Michalik, Pilch, Jabłoński, Sala, Tomaka, ks. Wolanin, Górkiewicz, Maciuszek, Skarbek, Głębiński, Riedl, Neumann, Zamorski, Adam.

Przemawia p. Wójcicki, uzasadniając nagłość tego wniosku, a pod względem formalnym wnosi o przekazanie tego wniosku do komisji zapomogowej.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość tego wniosku, a oddzielnie uchwala przekazanie tego wniosku nagłego komisji zapomogowej.

Następuje :

Wniosek nagły p. Schmidta i tow. w prawie zmiany ustawy o poborze krajowych opłat szynkarskich.

Wniosek ten opiewa :

Ls. 114/913.

Wniosek nagły.

Z uwagi, że dotychczasowa usfawa normująca krajowe opłaty szynkarskie z dnia 20. grudnia 1905 roku nie odpowiada ani słuszności ani nie daje preliminowanych dochodów krajowi, natomiast rujnuje całe szeregi osób prowadzących przemysł gospodnio szynkarski, ilość zaś wdrożonych egzekucyj w kraju nie pozwala dalszej choćby najmniejszej zwłoki,

Wysoki Sejm uchwalić raczy nagłą potrzebę zmiany ustawy o poborze krajowych opłat szynkarskich z 20. grudnia 1905 r. w duchu pobierania opłat przy zakupnie towaru lub innym sprawiedliwości odpowiadającym kierunkowi, nie zaś wedle dotąd wymierzanego kontyngentu krzywdzącego niesłusznie bardzo licznych koncesyonowanych szynkarzy, zwłaszcza rolników, którzy temu przemysłowi się oddają, a nie dającego krajowi spodziewanych dochodów mimo bardzo licznych środków egzekucyjnych już zastosowanych i wobec ogromnych zaległości w opłatach zastosować się mających.

Wnioskodawca :
Schmidt.

Ks. Wolanin, Górkiewicz, Pilch, Tomaka, Bednarski, Jabłoński, Zamorski, Riedl, Wójcicki, Maciuszek, ks. Michalik, ks. Zaremba, Głębiński, Sala, Skarbek, Adam,

Przemawia p. Skarbek w zastępstwie nieobecnego w Izbie wnioskodawcy, uzasadniając nagłość tego wniosku, a pod względem formalnym wnosi o przekazanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość tego wniosku, a oddzielnie uchwala przekazanie tego wniosku nagłego komisji administracyjnej.

Następuje:

Wniosek nagły p. Skarbka i tow. w przedmiocie wyboru komisji budżetowej i bankowej.

Wniosek ten opiewa:

Ls. 115/913.

Wniosek nagły

posła Skarbka i tow. w przedmiocie wyboru komisji budżetowej i bankowej.

Wysoki Sejmie!

Ze względu na konieczność jak najszybszego załatwienia budżetu krajowego i udzielenia Wydziałowi krajowemu upoważnienia do zaciągnięcia pożyczki krajowej i uregulowania płac nauczycieli ludowych, stawiają niżej podpisani wniosek nagły:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wybiera się komisję budżetową, szkolną i bankową i poleca się tym komisjom, by w jak najkrótszym czasie przedłożyły odpowiednie wnioski.

Wnioskodawca:

Skarbek

Głabiński, Tomaka, Górkiewicz, Pilch, Maciuszek, ks. Zaremba, Zamorski, ks. Wolanin, Schmidt, Wójcicki, Sala, Jabłoński, ks. Michalik, Bednarski, Adam.

Przemawia p. Skarbek i cofa swój wniosek jako bezprzedmiotowy wobec uchwalenia wyboru tych komisji na początku niniejszego posiedzenia.

Następuje:

Wniosek nagły p. Głabińskiego i tow. w przedmiocie wyboru komisji zapomogowej.

Wniosek ten opiewa:

Ls. 116/913.

Wniosek nagły

posła Głabińskiego i tow. w przedmiocie wyboru komisji zapomogowej.

Wysoki Sejmie!

Tegoroczne śloty i wylewy rzek wyrządziły szkody idące w setki milionów. Ponieważ akcja zapomogowa c. k. Rządu jest niewystarczającą, przeto konieczną jest rzeczą, by Wysoki Sejm zajął się obmyśleniem środków mogących choć w części złagodzić straszne skutki tegorocznej klęski.

Wobec tego stawiają niżej podpisani wniosek nagły:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wybiera się komisję zapomogową, złożoną z 25 członków celem obmyślenia środków dla przyścia z pomocą ludności dotkniętej klęską powodzi i nieurodzaju.

Poleca się komisji zapomogowej, by do dnia 14 przedłożyła Wysokiemu Sejmowi swoje wnioski.

Wnioskodawca:

Głabiński.

Sala, Bednarski, Tomaka, ks. Wolanin, Jabłoński, Pilch, Adam, Maciuszek, ks. Zaremba, Skarbek, Górkiewicz, Wójcicki, Schmidt, Zamorski.

Przemawia p. Głabiński i cofa swój wniosek jako bezprzedmiotowy, wobec uchwalenia na początku niniejszego posiedzenia wyboru tej komisji.

Następuje:

Wniosek nagły p. Witosa, Stapińskiego i tow. w sprawie regulacji płac nauczycielstwa ludowego.

Wniosek ten opiewa :

L. s. 117/913.

Wniosek nagły

posła Witosa, Stapińskiego i tow. w sprawie regulacji płac nauczycielstwa ludowego.

Wysoki Sejmie !

Nauczycielstwo ludowe w całym kraju czeka z największą niecierpliwością na wiadomość, czy Sejm krajowy zaraz załatwi sprawę regulacji jego niemożliwie niskich na obecne stosunki drożyzniane poborów. Z tego względu, aby usunąć zaraz wątpliwość i upewnić nauczycielstwo ludowe, że ustawa o regulacji poborów wejdzie pod obrady i uchwały Sejmu jako pierwszy punkt porządku dziennego po uchwaleniu reformy wyborczej.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby przygotował projekt ustawy o uregulowaniu płac nauczycieli ludowych, a to na zasadzie czterech rang urzędników państwowych.

Zanim to nastąpi, poleca Sejm Wydziałowi krajowemu wypłacenie dodatku drożyznianego.

Wnioskodawcy :

Witos, Stapiński.

Serczyk, Bosak, Kędzior, Żardecki, Bojko, Siwula, Krężel, Riedl, Bardl, Łaskuda, Bernadzikowski, Łazarski, Maryewski.

Przemawia p. Stapiński, jako jeden z wnioskodawców, uzasadniając nagłość tego wniosku, a pod względem formalnym wnosi o przekazanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość tego wniosku.

Marszałek udziela głosu p. Głąbińskiemu.

Przemawia poseł Głąbiński i wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej w porozumieniu z komisją budżetową.

Przemawia p. Stapiński i zgadza się na odesłanie powyższego wniosku do komisji szkolnej w porozumieniu z komisją budżetową.

Izba uchwala odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej w porozumieniu z komisją budżetową.

Następuje :

Wniosek nagły p. Witosa i tow. w sprawie akcji ratunkowej z powodu tegorocznych klęsk elementarnych.

Wniosek ten opiewa :

L. s. 118/913.

Wniosek nagły

posła Witosa i tow. w sprawie akcji ratunkowej z powodu tegorocznych klęsk elementarnych.

Wysoki Sejmie !

Po zeszłorocznej klęsce ulewnych deszczów nawiedziła kraj nasz w r. 1903 nadzwyczajna katastrofa, niepamiętna od r. 1813.

Ulewne deszcze, które trwały od końca kwietnia do połowy września i zniszczyły plony we wszystkich powiatach kraju, tudzież kilkakrotne wylewy rzek spowodowały ruinę rolników, która z ogólną depresją ekonomiczną dotknęła także mieszkańców miast. Wykazane przez Wydziały powiatowe (z wyjątkiem Zaleszczyk) szkody w plonach wynoszą olbrzymią sumę przeszło 293 milionów koron, szkody zaś w drogach gminnych 11,652.498 koron.

Pomoc dla ludności rolniczej okazuje się nieodzowną w następujących kierunkach :

1) pomoc doraźna na zakupno żywności dla ludności dotkniętej wylewami rzek i na naprawę zburzonych domów ;

2) dostarczenie nasion pod zasiewy i paszy dla bydła ;

3) pomoc na naprawę dróg, rekonstrukcję uszkodzonych budowli wodnych

i odwodnienie gruntów celem umożliwienia wiosennej nprawy;

4) dostarczenie niskoprocentowego kredytu dla rolników celem utrzymania ich przy posiadanych gospodarstwach.

Wprawdzie Rząd przyszedł już krajowi z pewną pomocą w powyższym kierunku, ale pomoc ta jest niedostateczną i nie odpowiada rozmiarom katastrofy. Potrzeba mianowicie wydatniejszych zapomóg na wyżywienie ludności i przeziimowanie inwentarza, na zakupno nasion pod zasiewy jare, na naprawę dróg, robót regulacyjnych i melioracyjnych, a przede wszystkim taniego kredytu dla ratowania gospodarstw. Zachodzi też nieodzowna potrzeba usfaleń liczących usuwisk, które się potworzyły w kraju, zdeformowały i zabagniły grunta, oraz uszkodziły budynki.

Komisya parlamentarna Koła polskiego zażądała od Rządu takiej pomocy dla kraju, jakiej udzieliło państwo kilku nastu powiatom południowo-tyrolskim po powodzi w r. 1882, i przy tem żądaniu powinien także Wysoki Sejm ob-stawać.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wzywa Rząd, ażeby wobec ogromu katastrofy, jaka kraj dotknęła w r. 1913 z powodu ulewnych deszczów i powodzi, przyszedł jak najrychlej kra-

jowi z pomocą w kierunku wskazanym przez komisję parlamentarną Koła polskiego.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przedłożył Sejmowi wnio-ski w sprawie akcji zapomogowej dla rolników dotkniętych tegorocznymi klę-skami elementarnymi.

Lwów, dnia 5. grudnia 1913.

Wnioskodawca :
Witos.

Kędzior, Olearski, Łazarski, Haempel, Tertil, Maryewski, Siwula, Bardl, Berna-dzikowski, Riedl, Stapiński, Krężel, Ser-czyk, Bojko, Bosak, Łaskuda, Schätzel.

Przemawia p. Witos, uzasadniając nagłość tego wniosku, a pod względem formalnym wnosi o przekazanie tego wniosku do komisji zapomogowej.

Izba bez rozprawy uchwala nagłość tego wniosku, a oddzielnie uchwala prze-kazanie tego wniosku nagłego komisji zapomogowej.

Marszałek zamyka posiedzenie, na-znaczając następne na poniedziałek dnia 16. lutego 1914, godzina 11 przed połu-dniem, a sekretarz p. Urbański odczy-tuje na jego polecenie porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 8. min. 45 wieczorem.

Marszałek krajowy :
Adam hr. Gołuchowski w. r.

Sekretarze :
Mieczysław Urbański w. r.
Stanisław Kusznica w. r.

